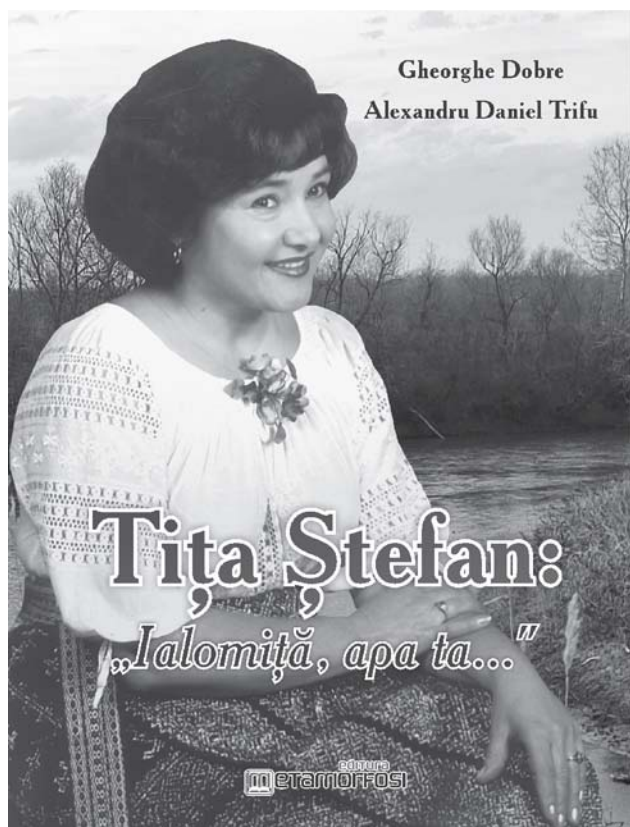

NIȘTE IALOMIȚENI...

Niște ialomițeni la un loc pentru a omagia o valoroasă ialomițeancă, Tița Ștefan.... vocea unei câmpii celebre, Bărăganul! S-a întâmplat pe 20 noiembrie 2024 la Slobozia. Conducerea județului, prietenii și familia au fost de față la o lansare de carte cu nume și renume, Tița Ștefan. Prin fotografii, se regăsesc, scriitorul Gheorghe Dobre care s-a îngrijit de carte împreună cu Alexandru Daniel Trifu, muzicianul vestit Cristian Obrejan, o parte dintre vestiții Albesteni, fiul, Valentin Albesteanu, evident cu toată familia și mulți, mulți alții, scriitori, jurnaliști, oameni de cultura sau, pur și simplu, admiratori ai sarbătoritei care au ținut aproape de această emblemă a cântecului popular ialomițean!

Da, cât o câmpie fără început și fără sfârșit este glasul acestei artiste puternice căreia, cred, nu i-ar fi trebuit microfoanele moderne, ea fiind o voce ca un tunet care s-a ridicat din țărâna Bărăganului emblematic pentru satul românesc! Când o ascult simt că intră în mine și vocea ei îmi ridică vocea mea către cer, nici-un alt zgomot n-ar putea să mă oprească să cânt în acele momente, dacă înțelegeți. Când din toți rărunchi, chiar dacă tac pentru alții, și sunt convinsă că toți cei care au norocul să se fi născut pe meleagurile Tiței Ștefan simt asta; sunetul câmpiei cu soarele mereu deasupra încinge simțămintele și ne dăruiește tuturor bucuria cântecului ce rasare din pământul acesta atât de greu de stăpânit. Lucrul pământului în Bărăgan este solicitant, aspru și oamenii care au rezistat aici au dobândit multe dintre puterile acestei pâini uriașe ce hrănește mulțimi de români. Dintr-o

asemenea caznă artistică vine Tița Ștefan care, datorită de Dumnezeu cu o voce unică și inconfundabilă, a devenit o emblemă a acestei părți de Românie. Poți desena o hartă a țării noastre cu ajutorul unor nume celebre, Tița Ștefan fiind una dintre granițele Bărăganului Ialomitean autentic alături de multe alte semnături celebre. Tița Ștefan s-a născut în satul Grecii de jos, acesta fiind o bucăciță de rural din coasta localității Ferbinți de unde au plecat către lume cântece celebre, fixate în urechile iubitorilor de cântec popular de Tița Ștefan. Ele reprezintă locuitorii marii câmpii a României dar s-au fixat și în sufletele tuturor românilor, „Când eram pe Ialomita” fiind, cum îi place Tiței Ștefan să spună, cartea de identitate a ei dar și a tuturor aceluia ce au alcătuit un top al celor mai reprezentative cântece ale neamului nostru. Tot ce a cântat Tița Ștefan a devenit șlagăr, când se urca pe orice scenă, fie ea de la căminul cultural, sau de la marile centre culturale ale României, din sălile de spectacole renumite din țară și străinătate, acel loc devenea magnet pentru toate sentimentele celor ce se aflau în fața actului artistic respectiv. Tița a câștigat inimile noastre dar și multe premii acordate de cei mai mari specialiști în folclorul autentic, ea mereu a strălucit de pe podiumul primelor locuri fiind ca o bijuterie pentru cei care o agățau, din cauza imensului ei talent, de cerul către care se înalță doar măiestria păsărilor. A cântat mereu cu bucurie, s-a însoțit mereu de cântecul cu miez, a găsit frumusețea și a iubit viața satului adevărat pe care l-a purtat în inimă și când a jucat în varietate la teatrele unde a fost angajată. Niciodată nu și-a pierdut acea autenticitate vocală care o apropie mai mult de țăranul din Bărăgan decât de domniile care o ascultau cuminiți în scaunele tapițate din sălile celebre ale marelui oraș București. Tița Ștefan are și darul acela uriaș al omului care n-a uitat niciodată de unde a plecat, deși ar fi avut toate șansele să facă asta, dialogurile mele reportericești cu ea abundă în cuvinte simple, expresii „ialomițene” de la țară. Mai mult, s-a reîntors

acolo unde s-a născut fericită să fie în mijlocul realității care a creat-o contopindu-se cu lumea și timpul de acolo. Parcă simte că și-a îndeplinit menirea lăsând moștenire nemului ei cântece nepieritoare cărora le-a dăruit viață din viața proprie. Alături de soțul ei, marele violonist al sudului României, Ion Albeșteanu, a zidit un templu muzical căreia i se vede strălucirea de acolo de sus. Tița Ștefan a lucrat ce cele mai mari nume din cultura vremurilor pe care le-a traversat, a activat la mari ansabluri folclorice, a animat, ani de zile, scene ca cele ale teatrului Ion Vasilescu. A fost în compania a mari regizori de spectacole, dirijori, actori, cântăreți, Fărâmiță Lambu, Valeriu Lazarov, Dumitru Botez, Dorina Drăghici, Dorin Anastasiu, Silviu Stănculescu, Alexandru Repan, Sorin Gheorghiu, Dorina Lazăr, Lucky Marinescu, Sorin Gheorghiu, Gheorghe Băzăvan și mulți mulți alții. Nu mai amintim aici mulțimea interpreților de cântec popular alături de care

Tița Ștefan a strălucit și a învins în arta cântecului popular autentic. Există o ierarhie în orice domeniu artistic și, oricât de mult s-ar strădui unii s-o mai ajusteze, s-o mai întoarcă cu susul în jos, s-o mai amestece ca pe la jocul de cărți n-ai cum să scoți de acolo, de pe locurile lor, pe mării învingători ai frumosului din rândul cărora Tița Ștefan a făcut și va face parte mereu. A cântat ca nimeni altcineva, n-o confunzi cu nimeni, nu-i poți contesta unicitatea, n-o poți amesteca pentru a o ascunde, este vocea, granița, strălucirea unui loc din România care, fără ea, sigur n-ar fi fost întreg. Cântecele ei, „Când eram pe Ialomita”, „Ialomito, apa ta”, „În pădurea verde, deasă”, „Colo-n vale-n Perieți”, „Ionel de peste deal”, și-am putea continua așa până la peste 300 de titluri, au îmbogățit lada de zestre a cântecului popular românesc și i-au dat nemurire folclorului autentic. A cântat și cântă cu plăcere, cu dragoste divină, pe scenă, la radio, la televizor, în biserică, desăvârșind harul cu care bunul Dumnezeu a dăruit-o, nu-i puțin lucru! Prin ea și prin familia ei bogată în esențe artistice de mare impact la oameni, violonistul Ion Albeșteanu, soțul, violonistul Valentin Albeșteanu, fiul, dar și prin latura artistică moștenită prin originea ei, Tița Ștefan rămâne un reper pentru toți cei care caută muzica de calitate a românilor! Vorba fratelui mării artiste, poetul Ștefan Marian,

Cine poate pădurii să-i ceară
să nu inverzească la primăvară?
așa și eu, cine-ar putea
din suflet să mi te ia?

Vasilica Ghiță Ene

V.D.Chiprișteanu - p.1: „Mă clatin când văd pe copertă un chip cunoscut- e al meu!/E cartea în care mi-e viața, iar Moșul e chiar Dumnezeu.

Dan Elias - p.1-16: ”Dacă vrei să mă vezi/Închide ochii, întinde mâna și crezi// Poate că nu vine toamna, sau poate Dumnezeu/stinge lampa de frunze a nukului meu./Nu mai e noapte și ziua se amână./Pământ și cer în brațe se îngână.

Adrian Bucurescu - p. 2: Cad pe gânduri, mă luminez,/mă aprind de al florilor jar,/căci eu de copil tot visez/să merg în insula Madagascar.

Marius Stan - p.3: Spontane și bine structurate. Pot face o carte.

F.L.Dalian - p.3: – Animism.

Ică Sălișteanu-p.4; Loredana Stan - p.5: Moda din ultimii ani a așa-ziselor” cronici” la diferite cărți a devenit o plagă a revistelor literare. Din sondajele efectuate reiese că în majoritatea cazurilor sunt citite doar de autorul cărții și recitite de cel care le semnează. Normal ar fi ca atunci când vorbești despre o carte să spui de

ce îți place, sau nu îți place în cel mult 30 de cuvinte, să prezinți autorul (date biografice, titluri de cărți publicate) și să-ți subliniezi afirmațiile cu 2, 3 poeme, ori un fragment de proză reprezentative. Cititorul are dreptul să-și facă singur o părere, fără a fi bombardat cu strofe scoase din context, mai ales când depre autor nici nu merită să vorbești. Închipuiți-vă că spațiul tipografic ocupat astfel ar fi putut găzdui, poezia, proza sau studiile unor scriitori interesanți.

Grigore Spermezan - p.6,7: Exact cum spuneam: un studiu din care înveți.

Ștefan Neagu - p.7: Eternitatea se degradase inexplicabil/până și în Grădinileb Tuilleries.

Silvia Bitere - p. 8: Cu ochii ei atenți la detalii în plină apocalipsă/Un sfenoid în care prinsesem în obiectiv niște zbateri dragi de demult//Apoi ce veșmânt de licurici mai porți în gene/dacă nu esența civilizațiilor/care ți-au trecut pragul.

Mircea Teculescu - p. 9: căci timpul cu-a sa trasă, oprită iar de

somn/mă rătăcește-n ape, m-ascunde într-un dom//geometria surâsurilor tale/născută este parcă de cristale.

Vasile Radu - p.10: Bună proza.

Titi Damian - p.11,12: Informație de calitate, așa cum trebuie.

Andreea Zaleschi - p.12: cum ar fi dacă doar ai merge/spre casă/fără să știi ce vis te-a furat?

Titi Damian - p.1,14: O recenzie de carte realizată profesionist, fără a plictisi cititorul, poate și datorită calității de prozator a d-lui Damian. Demersul d-voastră este constructiv și epuizant, cred.

Melania Florescu - p.14: Ca să vedeți cum se face poezia adevărată citiți la p.16 poemele lui Dan Elias.

Cătălina Stroe - p.15: Dacă timpul este relativ experiența aceea se conservă într-un anumit segment temporal. Că vrem s-o retrăim la altă vârstă este altceva.

F.M.Ciocea - p.15: O realitate posibilă, înspăimântătoare.

L.I.Voicu - p.15: Ah, vacanțele!

Ghe. Dobre- p.16: Păcat că nu învățăm nimic din parabole. Altfel n-am fi oameni, așa-i?

F.L.Dalian - p.17: Memoria umanității, cum o știm sau închipuim, va fi sterilizată cândva, o sterilizare logică, dacă privim dintr-o singură perspectivă. Dar informația nu se pierde, așa cum nu se pierde strălucirea stelilor moarte cu mult timp în urmă.

Beatrice Vîzdoacă, Lăcrămioara Slădariu, Dani Blănariu, Grațela Șorea – p.18, Vasilisk Donica - p.19: Așa trebuie prezentată autorii. Din fericire sunt buni.

R.A.Ilie - p.19: Limba macedoneană este foarte apropiată de cea bulgară. Folclorul lor a fost influențat mult de stăpânirea turcă, au elemente comune, dar patriotismul liricii macedonene contemporane este incontestabil mai puternic, dominat de măreția unui trecut care nu le aparține și un viitor imprevizibil.

Ioana Lungu –p.20: Cât aș vrea să ningă cu îngeri,/Să ne împresoare albul zăpezii//Ridic brațele și mântind/Cât să ating un pic din natura/Dezlănțuită doar pentru mine.

Dan Simionescu
15.11.2024, Paris

**Vasile Dumitru
CHIPIRIȘTEANU**

*Înserare
de octombrie*

Se-ntinde Bărăganul turnat în bronz, tipsisie
Cu miriști nesfârșite - ștergare-n borangic,
Un clopot pare cerul boltit peste câmpie,
În taina fără margini privirea îmi ridic.

Un dangăt se aude din satul de departe,
Salcâmi stau cucernici, drapați în patrafire,
Prin crengi răsfiră norii ca foile-ntr-o carte
Și umbrele se-nalță, urzeală fără fire.

Stau porumbei sălbatici înșiruiți ca-n strană
Lumina se strecoară în urdiniș de stup,
Pe margini sângerează o nedeschisă rană,
Prin case, lipii calde în patru părți se rup.

Pe umărul de luncă sunt sălcii aplecate
În veșnice mătăanii, pământul să-l sărute,
Și nukul, ca un preot cu brațe ridicate,
Își poartă demn frunzarul, odăjdii aurite.

Mărețul candelabru se-aprinde-n înserare
Steluțele sunt ținte bătute de-un fierar,
E o catapeteasmă la margine de zare
Iar soarele ce-apune e candelă-n altar.

Poeme de F.M. CIOCEA

Dacă încerci să-l privești pe Dumnezeu în ochi
Nu vei vedea nimic,
Doar spaimele tale reflectate pe ziduri
Și noaptea curgând molcom
Spre crugul roșu al zorilor.

Dumnezeu nu are chip,
Iar atunci când îl asociem
Cu durerile și năzuințele noastre,
De fapt îi ucidem imaginea,
Proiectată subiectiv în partea care doare a
creierului.

08.10.2024

Dacă vrei să măsoți distanța
Dintre inima și dragostea ta pentru mine
Spune-mi,
Și-ți voi dărui sevele dulci ale unei primăveri.

Lumina care ne înconjoară
Se naște din lumină,
Iar întunericul este
Odihna ei binecuvântată;
Spune-mi, deci, cine oare aprinde
Lampadare strălucitoare în trupul nopții cald?
Anotimpurile curg ca un izvor sub pământ,
Iar acolo tinerețea noastră hrănește
Rădăcinile flămânde ale plantelor,
Și cândva, simt asta, ne vom regăsi
În petalele florilor,
Iluminând pentru o clipă
Eternitatea din privirile îndrăgostiților.

17.10.2024

Fericirea nu pică din cer;
Ea crește în rădăcinile plantelor
Și în rădăcinile oamenilor,
Iar apoi curge ca o ceață ușoară
În sufletele ființelor însetate și flămânde de ea.
Uneori este atât de fluidă
Încât ni se scurge printre degete în praf,
Dar, atenție!
Se poate trăi și cu iluzia fericirii;
Inspiri profund,
Zâmbești enigmatic
Și viața ta se va consuma monoton
În aplauzele false ale celor care,
La fel ca tine,
Pășesc oboșiți pe același drum.

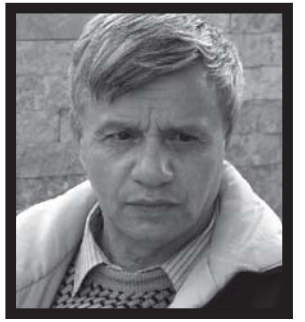
26.10.2024

Spune-mi unde înfloresc tristețile tale?
Melancolia în care parte a creierului își deschide
petalele?
Voi veni la tine nu ca să te vindec,
Ci să-ți transform angoasele în corole de trandafir.
Suntem oameni și uneori
Ne sperie atât întunericul
Cât și lumina;
Ca să supraviețuim avem nevoie de dragoste
Și inconștiența pe care o picură
În sufletele noastre...
Spune-mi, deci,
Când ai fost îndrăgostită ultima oară?
Când ai iubit necondiționat
Creațiile maiestoase ale naturii?
Vom afla împreună astfel
Că Dumnezeu există,
Chiar și în îndoieli și iluzii,
În morțile și nașterile cotidiene...
Există!

04.11.2024

IN MEMORIAM, Ion ROȘIORU:

„AM VENIT PE LUME SĂ ÎNVĂȚ SĂ MOR”

Laud curajul, osârdia și talentul confratelui **Stan BREBENEL** care, într-un timp record – nici trei luni – a reușit să trimită la tipar acest minunat studiu monografic, pentru ca noi, mulții și neștiuții prieteni ai lui **Ion ROȘIORU**, să avem posibilitatea să-i comemorăm cum se cuvine acestui mare cărturar buzoian, trecerea în neființă, pe care covidul ni l-a răpit pe 12 noiembrie 2021.

Cartea semnată de scriitorul cu har și cu vastă experiență literară și jurnalistică, **Stan BREBENEL**, „**Ion ROȘIORU – scriitorul dintre Dunăre și Mare, cu rădăcini adânci în Carpații de Curbură**”, are un titlu inspirat, sugerând, metaforic, dimensiunea orizontală și verticală, spațială și spirituală a dispărutului prea devreme dintre noi. În ciuda faptului că timpul l-a silit pe Stan Brebenel să se zorească, cred eu, că, în aceleași condiții, n-aș fi izbutit o alta mai bună. Este o carte bine gândită, bine articulată, menită, după opinia lui Florentin Popescu, „să traseze liniile unui portret critic incitant, bază a unei ample monografii pe care autorul, cu certitudine, o va finaliza”. Iar autorul adaugă: „dacă timpul va mai avea răbdare”. Sunt încredințat că viitoarea carte despre Ion Roșioru va fi și cartea emblemă a criticului Stan Brebenel, care-l va propulsa într-o altă scară valorică, mai înaltă, între confrăți.

Am parcurs cu emoție și cu mare interes capitol după capitol: „**Viața și opera**”, „**Poet și traducător**”, „**Cronica la Pontul Euxin**”, „**Prozatorul**”, „**Confrății întru literatură despre scrierile lui Ion Roșioru**”, obligându-mă încă o dată să reflectez la anvergura acestui adevărat cărturar care vorbea fluent cinci limbi europene, dar se descurca bine și în japoneză, chineză, vietnameză, după cum mi-a mărturisit; maestru autoritar, incontestabil, al poeziei cu formă fixă, inventatorul coplei și elidei (a se vedea vol. „**Își pierde urma Inorogul**”, carte căreia am avut prilejul să-i fac o recenzie); cronicar cu sute, poate mii de recenzii publicate în reviste de prestigiu ale vremii; traducător, prozator și chiar creator de poezie în limba franceză (a se urmări pantunurile și pantumurile).

Ne-am întâlnit pentru prima dată prin intermediul colegului meu de Școală Pedagogică, Gheorghe Stemat, consătean de-al lui, care mi-a și facilitat, într-o vară, o întâlnire cu familia Ion Roșioru, aflată pe atunci la Grunj,

Mânzălești. Parcă ne-am fi cunoscut de când lumea, vorbind unele și altele, dar mai ales literatură, ciocnind un pahar rubiniu, rece, de vin de țară, parcă cel mai bun vin din lume, despărțindu-ne cu satisfacția faptului că mi s-a apropiat de suflet un mare și sincer OM de caracter. Eram mândru de prietenia lui. Pe această cale îmi cer iertare Doamnei profesoare Zenovia Roșioru, care i-a fost o viață alături, pentru faptul că nu am putut răspunde solicitării dumneaei de a alcătui eu monografia. Aveam trei cărți în lucru („Fundamente”, „Dulcele amar, dulce” și „Dumitru Popescu. Pumnul și Palma”), plus că eram prins cu marele meu proiect, Obeliscul închinat Sf. Mucenic Sava de la Buzău, la Muscelu-Cărămănești, și-i mulțumesc pentru participarea la acel eveniment, pe această cale, Domnului Sorin Burlacu și, desigur, numeroșilor scriitori buzoieni și ialomițeni care au ținut să fie prezenți, pe 26 octombrie, de Sf. Dumitru, la Muscel.

Întâlnirile cu Ion ROȘIORU au continuat prin intermediul diverselor lansări de carte, fie la Buzău, unde Marin Ifrim se străduia să determine oficialitățile să-l declare Cetățean de Onoare, apoi la Slobozia, unde s-a integrat grupului de la revista HELIS, fie la Hârșova, la Mânzălești, chiar la Urziceni, unde a fost oaspetele familiei mele. Dar cele mai frumoase întâlniri au fost cele de spirit. Cum îmi apărea câte o carte, cum i-o trimiteam, iar el, cu promptitudine, o recenza, căci aveam emoții, curios să aflu opinia lui pe care o consideram cea mai autorizată. Și era tare încurajatoare, sugerându-mi altfel că merg pe un drum bun. Îi citeam cu nesaț cronicile din „Bucureștiul literar și artistic”, luând astfel temperatura creațiilor contemporanilor noștri. Deschideam revista totdeauna la rubrica semnată de Ion ROȘIORU. Nici eu nu i-am rămas dator, căci i-am postfațat cartea de poezii „**Incantații de mătase**” (2012), din care cartea de față citează, (vezi p. 14 și 75) și i-am publicat o cronică la volumul „**Își pierde urma Inorogul (cople și elide)**” (2016). În fiecare dintre aceste volume am încercat câte un portret spiritual al acestui cărturar pe care l-am admirat și l-am iubit ca pe un frate mai mare și mai înțelept. Dispariția lui fulgerătoare m-a lovit și pe mine la fel ca și pe ceilalți, mai ales că noi conveniserăm să scrie o carte despre tetralogia mea, MUSCELENI. Spre memoria acestui minunat poet și cărturar, voi cita aici

portretul pe care i l-am imaginat în cronica la volumul „**Își pierde urma Inorogul**”:

„*Poetul Ion Roșioru este, înainte de toate, un om al catedrei, un caracter, un cumpătat, un modest, un fin intelectual, în fine, un mare cărturar. În domeniul poeziei cu formă fixă, este un deja un nume, un unicat, un fenomen care nu numai că trebuie băgat în seamă. Poezia sa trebuie studiată, trebuie să se afle pe băncile facultăților, iar cei care îndrăznesc să se apuce în vreun fel de poezia cu formă fixă, în special, să înceapă cu acest necesar a.b.c., nu numai să-l citească, ci să-l învețe pe dinafară. Vor avea în față opera unui poet clasic prin vocație și modern prin mobilitatea spiritului. Mișcarea versurilor pare naturală, nimic nu este forțat, versul curge de la sine, dar în spatele lui se află talent, muncă, răbdare, timp, nesomn, imaginație și suferință, pentru că ceea ce trece prin filtrul imaginației, este trecut și prin filtrul sufletului bolnav de sat, de țară, de iubire, de singurătate, de moarte. Orchestrația ritmurilor și a rimelor se supune fahirului, îmblânzind în melodia lor interioară pustiul, amărăciunea, dezamăgirea ori deziluzia. Are o capacitate extraordinară de esențializare, reușind să comunice într-o singură coplă ori elidă cât poate face un roman în 400 de pagini.*” (revista LITERE, Târgoviște, nr 6-7, 2017)

Ion Roșioru trăia, în ultimul timp, presentimentul morții, moartea fiind o temă obsesivă a multora dintre poeziile volumelor sale recente, multe pe un ton elegiac. Spre luare-aminte, citez o poezie: „*E devreme și-i târziu, / Ninge-n lume cu pustiul! / Urlă câinii nimănui: / Licăr de nădejde nu-i! / Sub zăpadă trosnesc grei / Brazii cu sicrie-n ei! / Dar spre mine dă năvală / Liniștea universală! / Și-i devreme și-i pustiul, / Și e lume și-i pustiul! / Și-i târziu și e devreme! / Și cenușa lumii geme! / În pădurea cu blesteme!*”.

În felul acesta, cred că se va înțelege de ce am ales pentru această prezentare, drept titlu, versul roșiorian „**Am venit pe lume să învăț să mor**”, având o încărcătură filosofică și emoțională asemănătoare celebrului vers eminescian în apropierea căruia îl situez pe Ion Roșioru; „**Nu credeam să-nvăț a muri vreodată**”.

Titi DAMIAN

la butoane

într-o bună zi mă prostesc și eu și, după moda franțuzească, îmi verific viața personală, adică pun un detectiv să mă urmărească, să afle totul despre mine fără să știu că l-am pus eu.

este ca și cum ai primi diavolul în tine cu bune intenții și l-ai plăti să-ți administreze emoțiile, adevărul, smerenia, internetul.

apoi, încet-încet, detectivul tău se va muta în creier, unde sunt mai multe butoane, mașinile de lux, femeii și beții. va aduce și un iad mic lângă creierul tău și brusc se va trezi în tine ferocitatea unui copil palid.

încet-încet n-o să-ți mai amintești cine ești, iar într-o dimineață “în tine se va trezi doar diavolul”.

arșița

pe unde băntuie păsările de nord am pus eu capcane. am ajuns să cred că arșița e o ființă reală. simt cum își schimbă hainele în spatele blocului, arătându-se apoi, tânăra, fierbinte, ucigasă.

e atât de cald încât desenez o fereastră și pun acolo un soare pe care îl țin nemâncat.

întrebăm de călătorul străbătut de marele frig, ne interesăm de tandrele semne ale ploilor. suntem așadar dependenți de viitor, această versiune feminină a extazului.

ne vom muta inimile într-o țară nordică! și dacă e suficientă hârtie, suficientă durere, vom trimite acolo interminabile scrisori și dacă e suficientă dezamăgire vom purta la vedere scopul vieții noastre.

suntem dependenți de imaginație, de explozia ei. iată, un porumbele se zbate în frunzișul zilei și răcoarea din lume mai crește puțin.

Nicolae TEOHARIE

marile întinderi de frig

să scoți fotografiile din cutia păzită de vulturii prafului și din fotografiile să scoti portretul de apă al mamei care seamănă izbitor cu portretul ploii de azi.

să urci în noapte și să ascunzi poemele nescrise în apele silențioase ale lumii și în noaptea aceea de est să fugi doar cu o haină roasă pe tine și o geantă în care ți-ai îndesat tot ce ai.

și înainte de a pleca să-ți aprinzi o țigară, să bei din cafea și să pui un hit vechi “partiră la nave, partiră” și din motive personale, mai mereu, să pierzi în fața acestui cântec de ușoară pierzanie.

să înjuri și să râzi că ți s-au înmulțit inimile și nu mai știi care e inima adecvată pentru marile întinderi de frig.

definiții de seară

timpul e atunci când grădinarul strânge într-o găleată de tablă frunzele putrede și, ridicând capul, vede pe dealuri, departe, bicicliști risipiți în amurg.

timpul mai este și atunci când merg pe stradă și aud cum lumina se prăbușește în urma mea.

dar timpul este, mai cu seamă, atunci când smulgem inelele de pe degetele foamei și din ele turnăm un ciocan uriaș. vom lovi cu ciocanul în foile albe și vor țâșni poeme în care se năruie frigul.

ce dracu! timpul e atunci când un copil trage după el un ceas care nu nimereste niciodată locul în care existăm noi.

vom privi până foarte adânc în ferestre.

moșteniri amânate

din comunism m-am ales cu niște ochi fără copilărie și tot în comunism am primit cărțile de tarot ale bunicii, maria grecoiaca.

și am mai moștenit eu patru surori fumegând ca niște bețișoare erotice.

în depline facultăți mintale tata a trecut în averea mea un semafor pe verde care nu se potrivește niciunei străzi. cum să vă spun, umblu cu el în spate ca iisus cu crucea. caut o stradă la care să se potrivească semaforul meu și să trec la voi.

apoi am moștenit eu apoape toată rușinea familiei, obsesia a două pogoane de piatră pe lună și chiar feminitatea vântului în înserare.

și am mai dobândit eu, pe parcursul vieții, un rând de vie și o jumătate de ploaie din partea mamei, mama care a mai trecut în testament cerul care m-a învăluit în uterul ei și pe care l-a îngropat în grădina din spatele casei.

o zi proastă

am tras cerul mai aproape și atunci lumina a țâșnit din tufiș. simțeam că nu-i a bună și da, am avut o zi proastă: pâinea arsă, ceaiul prea fierbinte, mama într-un sicriu.

înghesuiți într-o dacie cu parbrizul plesnit, cu un tată alături, vorbindu-mi de animalele nordului și cu doi veri, din satul în care am îngropat-o pe mama, stând pe bancheta din spate și între ei o mătușă decadentă ca o remușcare, expirată, fără aer condiționat, un iad micuț, dacia mea, o pasăre speriată târându-se încet, neînduplecat de încet, printre blocurile cenușii ale orașului.

- Poezii din volumul în pregătire “**bolnavii liberi**”

Dan ELIAS

Sâmbure (2)

O picătură

Doi crini muritori într-un colț de grădină
știindu-se albi se credeau din făină
și priveau uneori în albastru să-l vadă
pe cel ce râșnește grâu de zăpadă.

„Și roșul fără seamăn, le-a spus roza vecină,
ce-l port cu umilință este și el făină,
pe care, dintr-o rană din palma lui, o stinge
c-o picătură numai de dragoste și sânge.”

Cuvintele

Nu pot, nu știu, nu vreau să le citesc!
M-așez într-un genunchi și le privesc
cum tremură ca apa în fântână,
iubindu-se în doar limba română.

Nu sunetele spun, ci trupul lor,
desen pe cerul alb și foșnitor
al unui măr sperând să-nvie
cu miile de inimi ce bat pe o hârtie.

E prea puțin? Să mă explic mai vrei?
Desenele sunt urme de la genunchii mei.

Glumiți?

N-am pierdut umbra! E-o prostie!
Se odihnește sub un pui de nuc
gândindu-se ce-ar fi putut să fie
de n-ar fi fost legată de-un năuc!

Așa e ea! Mereu nemulțumită
că freamătă prin iarbă sau pustiu,
ori stă-n amurg sub violet cioplită
de trupul ăsta păsărit de viu.

Să-i fac pe plac, promit că într-o zi
eu umbrei mele umbră îi voi fi.

Bătrânul tâmplar

Aveam cu mine tot ce-mi trebuia,
un fierăstrău, o daltă și-o rindea
căci mă tocisem pe-o nimica toată
să-i meșteresc amurgului o poartă.

M-a căutat un tânăr să îmi spună
să-i fac intrarea-n zare chiar sub lună
și stâlpii să-i cioplească din miez de tei
să nu îi fie cerului prea grei,

Mă-ncumet, zic, dar pentru ce, îmi spui?
Ca să îmi plimb iubita pe dinluntru lui!

Aștept

Aștept să spui ceva. Aerul plimbă
gândurile noastre-ntr-o limbă
pe care doar copacii o mai vorbesc,
când foiesc. Asta înseamnă că se iubesc.
Dar ți-am spus mereu! Ți-am explicat
că toate cuvintele-au fost de furat
și trebuie să-nveți vorbitul fără ele
cu iarba, cu melcii, cu pietrele mele
dacă vrei să m-auzi. Dacă vrei să mă vezi
închide ochii, întinde mâna și crezi.

Complici

Nu e nimic să mă mai ții aici!
Am fost o vreme amândoi complici,
la gânduri eu, la muzică și vers,
tu rânduind comete-n univers.

Ne-am acceptat și ne-am vorbit,
când alții doar s-au îndoit
de rostul nostru de complici.
E timpul să mă iei de-aici!

A fost așa cum trebuia să fie,
nu ai mințit. Eu da. Cine să știe!
Unde vrei tu, dar du-mă de aici!
De vor afla c-am fost complici

te vor striga, Ce-o să le spui
de cerul tău? Că nici albastru nu-I?

Prea des ..

Prea des de la o vreme, doar înscrisuri
sosesc prin poșta mea cu porumbei,
despre tăceri, tristețe și abisuri
să-mi fac o socoteală și să-nchei.

Cică să-mi chem privirile din zare
de pașii strâmbi poteca să-mi adun,
căci îmi vor da acolo, nu picioare,
ci penele purtate de-un păun.

Iar de va fi pe-aici să nu mă știe
să nu mă afle când mă strigă-n van
o toamnă-abia trezită din beție,
rugați-o să se-ntoarcă peste-un an.

Doar trupul meu! Atât vor să desire
pentru o biată iarbă! Voi fi în mii de fire!

Sâmbure (1)

Poate e sâmburele ei,
al nopții cu parfum de prună
această-mbujorată lună
strivind oceanul de scânteii.

Cere-mi acum, și-o semăn ție
deasupra patului, în var,
și-ți fac și acte la notar
pe-argintul ce o ține vie.

Va naște pomul prunci de zei
în cuiburi ce-au purtat comete
și vei privi printre planete
cum calcă noaptea pașii mei.

Dintr-o sămânță, singură-n păstaie,
ai noapte ta la tine în odaie.

Despre târziu

El ținea lecții despre târziu,
despre suflete și despre pustiu
în deșertul sălilor de clasă.
Și vocea lui neputincioasă

nu trezea, spunând cuvinte,
nimic din ce trăise înainte.
Totul nu era decât o poveste
pe-o frunză scrisă palimpseste.

Într-o zi oarecare, de pe chip
i-a curs primul râu de nisip
și astfel, de-atunci, în pustiu,
cu el ține lecții despre târziu.

Mere coapte

Locuia cu chirie sentimentele lor
de parcă-ar fi fost mere coapte
și el, viermele roșului fără sfârșit,
le șoptea gustul tristeții și al iubirii.
le spunea rugăciuni despre culorile
venite pe lume în mările sudului.

Era ca o presimțire și-atât,
spuneau ei, credeau ei, sperau ei,
desi sufletele lor erau goale și triste,
cu ferestrele năpădite de iarba
prin care nu putea trece nimic viu
Acolo locuia cu chirie șoptitorul;
viermele roșului fără sfârșit,
ultimul plăcintar al merelor coapte.

În văzduh

De te întreb, știu că nu-ți place
dar gândurile-n carne-mi clocotesc;
de ce cuvântul meu nu se preface
în trupul lui, atunci când îl rostesc?

Nu voi schimba din lumea ta nimic
și nu voi scrie-n lut alte tăblițe
apusurile tale să le stric
cu neștiute, tainice matrițe.

O frunză doar, un greiere, un fir
de-l voi trezi la viață pe hârtie,
fără de verde câmpul să-ți deșir,
ți-l voi rosti în rugăciuni doar ție.

Și dacă nu; stăpân pe cer și duh
ia-mă de mâini cu tine în văzduh.

Pianul tăcut. Ultimele cuvinte.

Mă simt ca Hem în bătrânul și marea.

Pianul negru cu coadă nu a scos nici un sunet cât a fost în convalescență (operat) într-o stare de plutire conștientă. Când ești în dureri încerci doar să-L ții pe Dumnezeu înlăuntru. Când îl ai pe Dumnezeu înlăuntru ești tăcut și nemuritor. Pianul a tăcut, mama e nemuritoare pentru ca l-a ținut până la sfârșit pe Dumnezeu înlăuntru. A ținut buzele strânse. Când L-a văzut pe Dumnezeu în afară mama a deschis buzele și a zis

operația a reușit, pacientul e mort.

Pianul s-a opintit în toate finalurile ultimilor simfonii a lui Beethoven, Mahler, Bruckner, Dvorak, Schubert laolaltă.

Mama a fost un gigant, ca pianul Ehrbar cu coadă, ca merlinul lui Hem.

I wish I was special -

mă gândesc.

Pe fundal cântă înnebunitor Jennel Garcia varianta ei Creep. In loop.

I dont belong here

Mă simt ca Hem, îmi vine să mă duc în spatele curții și să-mi împrusc umbra în cap.

Iulia NICOLAU - CREȚU

Exercițiu de orbire

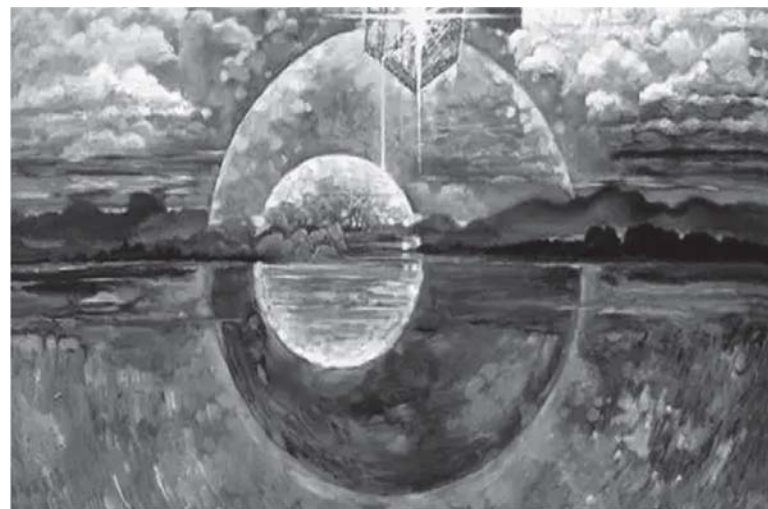
Cel mai bine văd cu ochii închiși
mai ales culorile
când sunt tristă
umbra mi-e mai întunecată
și parcă mă încăleacă
îmi cuprinde trupul
ca o îmbrățișare
ca o taină
ca un clarobscur
ca o altă formă de lumină.

Fragil

Dintotdeauna m-au fascinat bătrânii
bătrânețea nu
bătrânețea e o altă poveste
părul sur și ridurile
umerii obosiți și mâinile muncite
privirea mută și zâmbetul lor pe gura știrbă
viața –
dintotdeauna fragilă
ca un izvor de munte

mi se pare că dacă i-aș picta
timpul nu mai poate schimba nimic.

Ochiul oglinzii

Uitarea e ca atunci când
te uiți într-o oglindă
și nu te mai vezi pe tine
vezi doar oglinda

dragostea e ca atunci când
te uiți într-o oglindă
și îl vezi pe celălalt

poezia e altceva
poezia e chiar ochiul oglinzii.

Petre Ioan CREȚU

Idiosincrazie, poate și sângele meu ca o pasăre bolnavă

Și nu va mai fi zi niciodată asta știu și mai știu că pe partea noastră va fi numai durere cum tot pe partea noastră pândeste ceva despre care se spune că ar fi o creatură monstruoasă care se hrănește cu visele cu sângele și cu pământul de sub unghiile și tălpile fetelor de la fabrica de bluze srl și nici măcar nu reușim să învățăm să iubim și nici îngerii noștri parcă nu mai sunt îngerii de altădată – *Mais ou` sont les anges d'antan?* – și ne-am părăsit și trupurile fără rost și iată-ne acum rătăcind în orb prin viețile noastre prin casele cu felinar roșu niște case sprijinite acum cu acoperișurile de vânt și uite cum deja ferestrele și ușile lor s-au smuls și zbârnâie fără oboseală și cu zgomot pe deasupra noastră de fapt sunt singurele lucruri care ne mai zboară prin minte și nimeni nu zice nimic nimeni nu se revoltă cred că cineva ne-a furat visele cineva ne-a furat graiul ne-a furat și plânsul ca într-un final să ne ștergă amintirile lor așa cu un gest simplu al mâinii stângi trecută peste față.

Trebuie să-ți găsești cuvintele îmi zici sau și mai bine inventează altele noi construiește-ți poate o altă limbă sau poate ar trebui să construiești un destin nou pentru noi doi și la sfârșit aruncă în râu tot ce-ți e de prisos și întoarce-te în pântecul mamei tale pentru un alt început – sângele nostru ca o pasăre bolnavă în timp ce palmele mele făcute căuș mi se umple brusc cu sânii tăi de femeie rară.

Nimicul pe care îl vedem atunci când nu vedem nimic

În lupta noastră imposibilă cu universul pământean pentru o fărâmă de spațiu și timp suntem destinați să pierdem de fiecare dată și pierdem până când nu mai putem să dăm ca plată mai mult decât am primit la naștere și mai marii universului nu sunt de acord și doar singură moartea se mulțumește cu ceea ce a mai rămas din noi și ne ia la grămadă așa cum suntem nici măcar nu

ne compară între noi iar noi aproape fără excepție îi facem vânt sufletului în cer să se piardă cu speranța că vom găsi cândva o posibilitate să ne întoarcem după el.

Încă de dinainte de a mă naște mi s-a spus despre cetatea cucilor din nori o cetate fermecată și de atunci am tot căutat-o până într-o zi când am găsit-o într-o librărie pe raft* lângă ea un copac singuratic și întunecat și printre frunzele lui se vedea roșie luna.

*) Anthony Doerr - Cetatea cucului din nori, roman, 2021

Poveste cu mama și cu un bumerang pe care nu l-am ținut niciodată în mână și nici nu știu ce este

De câte ori nu mai aveam unde să fug sau când eram pe moarte mă întorceam în pântecul mamei și ea mă năștea bărbat după fix nouă luni de curând mama a murit dar pântecul ei încă mă mai primește doar că mă naște o singură dată în an.

Cred că trupul a obosit să mă tot poarte în spate așa că într-o zi a dat cu mine de pământ apoi m-a ținut strâns până am prins rădăcini și am înfrunzit și am înflorit și acum sunt prun un prun care poate să cânte ca o pasăre dar o pasăre care nu știe să zboare o pasăre fără aripi și cânt întruna căutându-mi perechea și la cântecul meu s-au strâns în jur sute de pruni suntem deja o livadă.

Încă din tinerețe mama a considerat că toți prunii din livada bunicului sunt fiii ei și pentru asta mama a fost condamnată pentru lipsă de decență și când au venit să o aresteze noi, fiii ei om și pruni am început să urlăm ca o fiară rănită iar milițienii care o arestase pe mama niște țărani tineri și-au azvârlit puștile și au fugit îngroziți în munți să se ascundă, până la urmă milițienii fugari au fost prinși și împrușcați fără nicio judecată apoi au împrușcat-o și pe mama în cap și în pântec – *pântecul ei mereu a fost plin de flori așa cum a fost plin și de cer iar de acolo din moarte de fiecare dată la 12 septembrie pântecul ei mă naște om și prun totodată.*

Dacă în moarte ne este ca în somn

Dacă în moarte ne este ca în somn atunci îmi va fi mai bine mort și ori de câte ori am să plâng va veni îngerul meu în moarte ca în vis și îmi va mângâia plânsul și lacrimile cu palmele și cu gândul și îmi va fi bine.

Dreapta perfectă

Să tragi o linie dreaptă ca și cum ai desena un cerc, apoi să te miri toată viața de ce nu ai reușit.

Proiect 151221 Liublia, un poem cu o moarte un mormânt și cu un câine bătrân

Deja știu toți monștrii nopții pe nume ne salutăm și fumăm împreună deși de cele mai multe ori ne împărțim lovituri fără să știm de ce am pumnii zdreliți de atâtea izbiri în pereți acum brațul meu drept amorțit zace lângă mine ca un corp străin între timp au dispărut toate arătările nopții și luna și lupii ei acum somnul îmi e plin doar de fețe frumoase și senine și zâmbitoare și toate sunt femeii se simte în aer miros de carne fragedă și vraja slăbiciunilor noastre pline de voluptate și dintr-odată mă simt într-o încăpere uriașă în care e doar frig ca și cum aș fi în antecamera morții și mult întuneric și plictiseală port în minte dar fețele femeilor sunt frumoase cu ochii plini cu promisiuni și trupuri leneșe și albe și cu sâni fermi și peste tot flori cu petale negre străbătute de vinișoare de mătase iar tijele cozilor lor sunt lungi verzi și drepte ca niște tuburi subțiri prin care trec gândurile și mirosuri subtile de parfum în ochii mei căprui încă sunt urmele labelor uriașe de lupi care după un timp se scurg pe obraji ca niște lacrimi apoi vine și moartea zeița iubirii și se așază lângă mine și mă sărută apăsător pe gură apoi se scoală mama și aprinde lumina a plecat i-am spus mamei de moartea care tocmai a dispărut ca despre o femeie iar mama nu a zis nimic doar a oftat prelung și s-a întors în mormânt.

Pe laba stângă a câinelui meu cineva a desenat un chip de femeie sub care a scris cu roz un număr ciudat 151221 și Liublia numele tău.

Costel BUNOAICA

Nu cer nimic din ce nu ai

Miroase-a viscol prin artere, a iarnă crudă, grea,
adevărată.

Prin vis îmi trec căruțele cu stele și umbra ta
în deziluzie scaldată.

Tristețea e refugiul fericirii, cum viața e
preludiul morții; tu, dacă vrei, dă-mă iubirii
și trage la refuz ivărul gheții.

Nu cer nimic din ce nu ai, vreau doar să știi
atâta: că exist. Și că iubirea mea se poartă
cu demnitatea florii de cais.

Eu te-am iubit dintotdeauna; nici nu știai
că zilele-mi n-au soare. Pe-atunci erai
o floare-mbobocită în mirare, iar eu
un rotocol neînsemnat de scai.

E iarnă cruntă, gerul e cumplit. Zăpada-mi
e cufăr de zestre, unde se-nghesuie, grăbite,
cuvintele care devin poveste.

Miroase-a viscol prin artere, a urme rătăcite
prin omăt.

Tu, draga mea, – eu știu că poți –
aprinde stele
și trece-mi umbra dincolo de colț!

Singurătatea mi-a deschis larg ușa

Acum, când tinerețea mi-a ostenit pe tâmples,
și mersul s-a făcut, din repede, domol,
mă simt de parcă mi-au murit din vise,
iar ochii, ca și sufletul, mă dor!

Bat, fără tine, drumuri, singuratic
și rătăcesc prin amintiri, și zac.
Deși te simt alături, îmi e un dor sălbatic
de toate ale noastre, ce, azi, nu le mai fac.

Ești numai umbră – umbră sunt și eu;
confuz e drumul pe care îl stăbat...
Singurătatea mi-a deschis larg ușa,
iar fericirea nu m-a înjunghiat.

Dă-mi, Doamne, libertatea să aleg
între a fi lumină sau întuneric viu,
durerea ia-mi-o, zvârle-o în pustii
și lasă-mi desfătarea să fie bidiviu.

Ești pașaportul meu spre fericire

Te-am așteptat aseară, ca și în alte dăți,
o undă de speranță pe inimă să-mi scrii;
tăcerea pradă cerul, de parcă
toți cei vii s-au dus în vizită,
pe sub pământ,
la morți.

Amestecate gânduri,

tulburi și pribege,
săpă adânc în lacrimi. Si lacrimile-n mine.
Mult mai puțin ca ieri și mult mai mult ca mâine,
invoc neantul
iubirea să-ți dezlege.

Din mine doar o toamnă-a mai rămas,
căzută în genunchi, în nesimțire...
În loc să mă-nvești în amăgire, dă-i inimii speranță
și umple-o cu uimire,
iar dragostei dă-i glas!

Oh, nici nu știi...,
când vorba ta mă cheamă în unda ei subțire,
Ești pașaportul meu spre fericire!

La marginea clipei

Eu încă visez, nedormind. Somnu-i trecut,
noaptea-i lumină. Pe cer s-a aprins iarăși o stea
și-n fața ta, smerită, se înclină.

Alungă-mi iluzia c-un sărut! Eu încă visez,
nedormind, doar la tine.

Tu –
dacă simți că nu-ți stă în putere –
nu îi pretinde inimii tale mai mult.

Stau la marginea clipei și zac. Mi-e umbra zidită
de-un strigăt subțire. De n-ai să vii, o să te-aștept
pân'am să uit de viață și de mine.

Poate e visul meu într-o eroare,
că-n el trăiești și-acum fără să știi. Și-aevea,
poate niciodată, în viața asta n-ai cum
să mai revii.

Eu încă visez, nedormind, doar la tine. În ochi
s-au aprins mii de stele.
Să-mi fie ruga primită, genunchii mi-i aplec,
umil,
peste podele.

Vasile Șerban

Privește și ascultă, iubito!

Privește, iubito, se apropie iarna,
Din ploaia de toamnă se scutură fulgii,
Un alb de poveste se așterne în fundal,
Un moș rebegit pândește prin geam.

Se ninge în mine cu fulgi de zăpadă,
E iarnă în trup și-n suflet mi-e rece,
Se-așterne omătul pe inima-mi caldă,
Nici pași de nepoți nu pot să-l străbată.

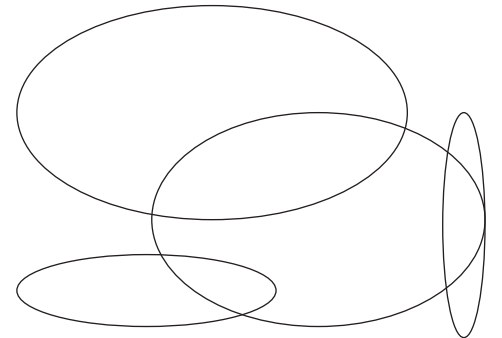
Privește, iubito, cum ninge în mine
Cu fulgi de zăpadă veniți de departe!
O lume de gheață se-așterne în mine,
E timpul în care ne spunem adio.

*

Ascultă, iubito, cum strigă în noapte
Din inima-mi ruptă un dor de departe,
Un gând de-a pleca spre zări minunate,
În raiul promis strămoșii m-așteaptă.

Mă strigă în noapte frații din moarte,
Bătrânul părinte mă cheamă aproape,
O mână de oase dă la o parte
Negrul pământ să-mi facă mormânt.

Ascultă, iubito, glasuri din moarte!
Sunt glasuri de frate ce strigă în noapte,
Mă cheamă la ceruri din sfântul mormânt,
Sunt suflet de om ce zboară în vânt.

Codrin SEZCIUC

Frescă

Se lasă seara aceea care mă priponește
Cu lanț de sârmă ghimpată
În afara gardului ce împrejmuiește
livezile imponderabile
Care vindecă dorul.
Trenuri pleacă din gări,
Se flutură miros de batiste...
Numai eu... singur, părăsit de înger,
La ora blestemelor târzii
Lăcrimez pe poteca ce mi-ai făurit-o-n suflet.
Mă doare înserarea până la os!
Doar tu, nălucă răsărită din povești,
Îmi întinzi o mână de cireșe amare:
Amețitoare promisiune într-o veșnicie.

Ceața demonilor

Cuvintele mele se încolăcesc
ca niște șerpi veninoși
În toate gândurile care se revarsă-
puhoi nestăvilite de mări
Amanetate de furtuni.
Mă târăsc la picioarele tale,
Răzbate plâns nedefinit
În înserarea mereu nesătulă
de atâtea tristeți.
Ca în fiecare noapte când îmi răsfoiești visele,
Am stat cu ochii strânși.
Și caii negri galopau strivind sub copite
Cuvintele noastre.
Taurul scăpat din coridă se învârte
cu cornul plin de sânge
Prin pădurea mea de imagini,
Unde tu întinzi brațele goale spre cer,
Numai eu plâng scobit în dreptul inimii.

Floarea carnivoră cu petale de girusuri
Îmi devorează rațiunea,
Pare frumoasă din fereastra sufletului
Însă își arată colții cu fiecare sfârșit:
De zi, de săptămână, de înserare, de lună plină.
Liniștea mea -
zmeu de hârtie pe cerul incertitudinilor,
Foșnetul de aripă al îngerului meu păzitor
îți acoperă geamătul,
Dă-mi mâna, să te țin, strâns!
Curierul de fum, cu o stare de jale,
Îmi întinde scrisoarea de la tine,
În care m-ai implorat să fim bine dimineața.
Aud ploaia în geamuri și încerc din răspuțeri
Să fac lumină
Pe coridoarele zborului tău.

Alexandru Bulandra

CĂUTÂNDU-L PE DUMNEZEU

SAU

CUM AM DEVENIT AGENTUL

UNUI PARCURS INIȚIATIC

ȘAPTE INVESTIGAȚII BIBLICE
ANTOLOGIE

I. Experimentul Iov
II. Minunata istorie a Cărții lui Iov
III. Metamorfoze biblice ale psihologiei urâtului genial.
Cazul poetului și profetului Al Doilea Isaia
IV. Iisus și Proiectul Asaltul Cerului
V. Iisus, Pavel și Al Doilea Isaia sau Nașterea Creștinismului
VI. Iisus esenianul și mama Lui, Maria. O analiză de psihologie individuală
VII. Cum am înțeles Biblia și pe Dumnezeu ei. Exerciții de lectură

Căutându-L pe Dumnezeu sau Cum am devenit agentul unui parcurs inițiativ. Șapte investigații biblice. Antologie: I. Experimentul Iov, II. Minunata istorie a Cărții lui Iov, III. Metamorfoze biblice ale psihologiei urâtului genial. Cazul poetului și profetului Al Doilea Isaia, IV. Iisus și Proiectul Asaltul Cerului, V. Iisus, Pavel și Al Doilea Isaia. Nașterea Creștinismului, VI. Iisus esenianul și mama Lui, Maria. O analiză de psihologie individuală, VII. Cum am înțeles Biblia și pe Dumnezeu ei. Exerciții de lectură.

E-book, format 200 x 280 mm, 468p.
Editura Paideia, București, 2024

MĂRTURIE LA TITLU

Motto:

"Isaia, 55,6. Căutați pe Domnul cât îl puteți găsi, strigați către Dânsul cât El este aproape de voi."

(Profetul Al Doilea Isaia)

Biblia îmi apare acum asemenea unei piramide în interiorul căreia am avut privilegiul să intru prin ușa neștiută a *Cărții lui Iov*, cu legenda și poemul ei, așa cum am simțit-o de prima dată, citind traducerea elenistului Petru Creția.

Vezi *Experimentul Iov. O lectură profană a Cărții lui Iov din Vechiul Testament. (I)*

Apoi am pătruns în intimitatea ei, descifrându-i istoria și sursele sumeriană, akkadiană, babilonienă și evreiești, ajungând până la tainița unde stătea ascuns spiritul poetului și profetului Al Doilea Isaia.

Vezi *Minunata istorie a Cărții lui Iov (II) și Metamorfoze biblice ale psihologiei urâtului genial. Cazul poetului și profetului Al Doilea Isaia. (III)*

De la una din profețiile acestui autor biblic nefericit și nerecunoscut de posteritate, am ajuns la *Evanghelia după Matei*, pe malul Iordanului, la cinci kilometri de Qumran, locația sectei eseniene, unde Ioan Botezătorul o repeta în întâmpinarea lui Iisus – Fiul lui Dumnezeu: 3,3. *El este acela despre care a zis proorocul Isaia: Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui.*

Vezi *Iisus și Proiectul Asaltul Cerului. O lectură profană a Evangheliei după Matei din Noul Testament (IV) și Iisus esenianul și mama Lui, Maria. O analiză de psihologie individuală (VI).*

Iar iluminarea din mintea și inima lui Saul, viitorul apostol Pavel, m-a adus la capătul acestui tunel miraculos din piramida virtuală a *Bibliei*, unde se deschideau porțile creștine ale Împărăției lui Dumnezeu.

Vezi *Iisus, Pavel și Al Doilea Isaia sau Nașterea Creștinismului. O lectură profană a Noului Testament (V). (Cum am înțeles Biblia..., pp. 7-9)*

Prin meandrele acestui parcurs inițiativ, mi s-au arătat vii, asemenea inelelor unui lanț genetic, **"Verigile circuitului informațional al constituirii fenomenului multicultural și spiritual al nașterii lui Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu:** - Primul Iov, sumerian, fragment dintr-o poezie datând aproximativ din secolul XXII a.Hr.: un tânăr înțelept, decăzut din drepturile sale, prin uneltirile omului mârșav, se plânge (roagă) zeului său, care nu l-a ajutat, dimpotrivă, chemând puterile rele asupra sa - **Versul care a făcut istorie: "Zeu meu, o, Tu, tată care m-ai zămislit..."** - Sfârșitul mileniului III, cultura sumero-akkadiană - Al Doilea Iov, akkadian - Cultura babiloniană - Al treilea Iov, babilonian - Profețiile lui Ieremia, secolele VII-VI a.Hr. - **597-538 a.Hr., robia babiloniană a poporului evreu - Profeții Iezechiel, Al Doilea Isaia și tinerii evrei din școlile de scribi babiloniene traduc și prelucrează creații ale literaturii mesopotamiene ca posibile izvoare și modele ale unor viitoare cărți ale credinței iudaice - Iezechiel scrie legenda lui Iov - Al Doilea Isaia scrie poemul despre Iov - Canonizatorul din grupul Ezdra, mijlocul secolului V a.Hr., decide să unească cele două texte în Cartea lui Iov - Secolul II a.Hr. - **Învățătorul dreptății**, urmând o profeție a lui Al Doilea Isaia, concepe și întemeiază, în deșertul Iudeii, comunitatea eseniană de la Qumran, pentru a-L aștepta și întâmpina pe Dumnezeu - Începutul**

secolul I p.Hr. - **Iisus esenianul** citește sururile cu profețiile lui Al Doilea Isaia și **Cartea lui Iov din biblioteca de la Qumran** - Ioan Botezătorul și Iisus esenianul lansează Proiectul Asaltul cerului, cu Iisus, Fiul lui Dumnezeu, în prim-plan - Iisus lucrează prin îngerii Săi după Învierea și autoizolarea în cartierul esenienilor din Ierusalim - 34-36 - **Convertirea lui Saul - Epistolele și propovăduirea apostolului Pavel** - Nașterea creștinismului... (*Pe urmele autorului...*, pp. 277-278)

Pornind de la ipoteza conform căreia *ceea ce am acumulat până acum în studiile de caz mă poate ajuta să înțeleg Biblia în ansamblul ei*, am realizat cea din urmă investigație - *Cum am înțeles Biblia și pe Dumnezeu ei. Exerciții de lectură. (VII):* **2. Concepte și obiective fundamentale pentru înțelegerea Bibliei și a Dumnezeului ei I. Matricea originară a lui Dumnezeu = Primul Profet și Ieșirea din Egipt sau Primul Proiect religios și de țară al evreilor = acum se instituie temeiurile existențiale ale lui Dumnezeu și, odată cu acestea, reperele formulării ipotezelor explicative ale Problemei fundamentale a lui Dumnezeu;** **II. Marea problemă a lui Dumnezeu = Uimirea, mirarea divină primordială = trăirea și reflecția de Sine și de altul a lui Dumnezeu în raport cu poporul lui Israel;** **III. Cum a rezolvat scribul Ezdra Marea Problemă a Dumnezeului profetilor:** Ce rezultă din evaluarea la zi a situației, aceeași ca și acum trei secole? 1. Este nevoie de o schimbare radicală în comunicarea dintre Dumnezeu și popor; transmiterea pe cale orală a mesajului lui Dumnezeu trebuie ameliorată; 2. cu tot efortul și sacrificiul profetilor, ei nu au reușit să aducă poporul la cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu; **Ce e de făcut?** - aceasta-i întrebarea. a. Mesajul trebuie să fie clar și unitar; b. adresantul-țintă să devină viitoarele generații de credincioși; c. este nevoie de o reconstituire a trecutului astfel încât să poată genera un viitor mai bun. **Obiectivul fundamental al acestei reconstrucții a imaginii trecutului:** Legea scrisă de Dumnezeu să fie instituită ca eveniment crucial al istoriei naționale. **Dumnezeul lui Israel este Dumnezeuul strămoșilor noștri!** (*Cum am înțeles Biblia...*, pp. 190-191).

Notă asupra ediției

Cele șapte investigații biblice au apărut la Editura Paideia în intervalul 2008 - 2022 în *Colecția de studii și eseuri - filosofie (I-III, VI-VII)*, respectiv *Emblematic, cărți de referință - filosofie (IV-V)*.

Ele introduc un tip de abordare original, deschis către fundamentele umane ale creației biblice, cu un stil colocvial, analitic, bine documentat, care scoate la lumină elemente necunoscute sau mai puțin cunoscute din universul *Sfintelor Scripturi*.

Cărțile antologate formează un întreg, atât prin coerența investigațiilor cât și prin caracterul operațional al expunerii.

Nota bene: I. *Experimentul Iov* a fost publicat în foileton în paginile revistei *Helis*, februarie-august 2004, și în volum, prima ediție, la editura cu același nume.

ALEXANDRU BULANDRA

* În calitate de detectiv literar, în ultimii douăzeci de ani am urmărit să înțeleg omul comunitar și excelența umană evreiască în efortul dramatic și sublim de concepere, promovare și interacțiune cu Dumnezeu lor.

Pentru a-mi realiza obiectivul, gândul investigator a trecut prin și peste diversele etape și facțiuni ale credinței iudaice ori ale religiilor iudaică și iudeo-creștină - așa cum au apărut și s-au manifestat până în secolul II e.n.

Vectorul determinant al acestei dinamici spirituale l-am considerat a fi *etnicitatea evreiască a agenților ei și contextul socio-istoric și cultural al creației și acțiunii lor.*

Un proces continuu, uneori imperceptibil, cu multe vârfuri de cristalizare memorabile.

Vezi profeții, actorii săi neobosiți!

Pentru mine, *Biblia* este un tot unitar, *Vechiul și Noul Testament* formând împreună *Biblia evreiască* - Ioan Botezătorul, Iisus esenianul, frații lor evangheliști ori apostolul Pavel sunt evrei asemenea lui Isaia, Ieremia, Iezechiel, Al Doilea Isaia sau Ezdra.

**

Profesiunea mea de credință este următoarea: *Un cercetător de bună-credință, neevreu și laic, practicând o lectură rațională și umană, poate trece mai ușor peste frontiere religioase, politice, ideologice sau psihologice, pentru a reconstitui o imagine unitară a creației spirituale originare și originale a poporului evreu. (...)*

DIOGENES „CINICUL”

În peisajul amplu și complex al filosofiei antice grecești, Diogenes constituie o figură aparte, el fiind personajul poate cel mai pitoresc al timpului său și, de aceea, al unei bogate și savuroase anecdotic. Originar din Sinope, colonie a Miletului (azi Sinop este un oraș din Turcia cu o populație de circa 37.000 de locuitori, aflat pe insula Ince Burun, lângă Capul Sinope, situat pe marginea cea mai nordică a părții turce a țărmlui Mării Negre), Diogenes s-a născut în anul 400 î. Hr. a trăit 77 de ani cu precădere la Atena (unde s-a refugiat pentru că se pare că a falsificat bani), decedând în vechiul Corint din peninsula Peloponez a Greciei în anul 323 î. Hr. Nu ne-au rămas scrieri de-ale lui Diogenes din Sinope, botezat „Cinicul”, dar ne-a parvenit o imagine însufletită a sa și a ideilor sale din partea celor care au scris despre el. În cazul său, porecla vine de la termenul grec *kynikos* (tradus prin „câinește” sau „câinesc”), întrucât s-a considerat că a trăit ca un câine. Atunci când a murit (iar scrierile lui Diogenes Laertios susțin că acesta a trecut în veșnicie în aceeași zi în care Alexandru cel Mare murea la Babilon), cetățenii orașului Corint i-au înălțat o statuie din marmură de Paros, în care el ține o lampă în mână, la picioarele lui stând culcat un câine.

Încă din timpul vieții, Diogenes devine – ca nici un alt filosof antic – personaj de legendă. Se spune că Alexandru cel Mare (grecii nu-l numesc Alexandru Macedon) ar fi rostit: „Dacă nu eram Alexandru, aș fi vrut să fiu Diogenes”. Se cunoaște povestea conform căreia, pe când se încălzea la soare, Alexandru cel Mare, stând în fața lui, îi spuse: „Cere-mi orice favoare vrei”, la care Diogenes răspunse: „Nu-mi lua lumina soarelui”. Cele mai multe informații despre el le avem de la Diogenes Laertios, autorul vastei opere de compilație „Despre viețile și doctrinele filosofilor”, în 10 cărți, integral păstrate, care constituie cel mai prețios document pentru istoria filosofiei grecești. Originar din Laertia (Cilicia, denumirea antică a unei regiuni din sudul Anatoliei), Diogenes Laertios a trăit în secolele II și și prima jumătate a secolului III d. Hr. (deci la aproape 700 de ani după Diogenes „Cinicul”), iar cartea sa constituie un adevărat tezaur de informații care prezintă școlile filosofice și ideile filosofilor greci până la Epicur. Acest culegător de anecdote despre filosofii antici a fost ulterior acuzat de absența unui profund spirit filosofic, Friedrich Nietzsche socotindu-l un plagiator ordinar, iar un elenist german numindu-l „un adevărat măgar”, ceea ce nu-i poate răpi meritul de a fi oferit o carte considerată esențială pentru doritorii

de cunoaștere de ieri și de azi despre epoca în discuție. Critica învățaților moderni îi reproșează lui Diogenes Laertios că pune accentul pe anumite aspecte triviale și nu pe detalierea ideilor și conceptelor pronunțate de filosofii greci.

Faptul că destule cetăți grecești s-au constituit nu doar pe teritoriul de azi al Greciei nu trebuie să surprindă. Miletul, locul de baștină al celebrului Thales și Efesul unde a trăit nu mai puțin cunoscutul Heraclit sunt situate în Turcia, așa cum Crotona unde s-a remarcat Pythagora, se află astăzi în Italia, iar exemplele ar putea fi înmulțite. O frumoasă explicație a acestui fapt ne este oferită de Platon, care spune că grecii s-au așezat în jurul Mediteranei „precum broaștele în jurul unui lac”. Regretatul universitar Valentin Mureșan dela Facultatea de Filosofie din București îmi spunea cândva că, deși devenise deja student în anul I, nu știa că cetățile grecești Milet și Efes aparțin azi Turciei, informație pe care a dobândit-o mult mai târziu. Întâmplarea a făcut ca, vizitând acum câțiva ani Efesul, considerat a fi cel mai mare sit arheologic din Turcia, să aud pe ghidul unui alt grup de turiști decât la nostru, probabil grec, care explica în engleză că toate aceste minunății antice nu sunt rodul comunităților turcești, care doar obțin venituri însemnate dar nemeritate din turism pe seama realizărilor vechilor greci. Ca de atâtea ori, și aici istoria se ține de farse...

Reputatul psiholog elvețian Jean Piaget susținea cândva cu argumente concludente că, acela care nu a trecut în perioada formării personalității sale prin filosofie, este un om iremediabil incomplet. Aceasta nu înseamnă că toți oamenii s-au simțit datori să studieze mai temeinic filosofia, dar chiar și aceștia este puțin probabil să nu cunoască povestea lui Diogenes din Sinope, cel care umbla uneori ziua în amiaza mare prin Atena cu o lampă aprinsă (unii zic lumânare) și că și-a găsit culcuș într-un butoi. Fără îndoială că aceste amănunte picante sunt atractive pentru cineva prea puțin obișnuit cu subtilitățile filosofice, dar pot constitui o modalitate oarecum simplă de a înțelege ce înseamnă filosofia cinică, ceea ce nu este de neglijat.

Putem aborda filosofia și într-o altă manieră decât cea tradițională, având în vedere nu doar discursul filosofic, ci și modul în care au trăit efectiv filosofii de-a lungul timpului. Este modalitatea propusă de universitarul german contemporan Wilhelm Weischedel, care arată că ne putem apropia de această disciplină și de autorii ei “pe scara din dos a filosofiei”, unde putem să-i întâlnim pe filosofi fără pompă sărbătorească și fără aere nobile. Scara din dos nu este calea obișnuită de acces în locuință, aceasta nefiind luminoasă, curată și solemnă precum scara din față, ci umilă și sărăcăcioasă, ba chiar neglijată. Totuși, pe scara din dos se ajunge în același loc ca și pe scara din față, existând avantajul că pe scara secundară “vii așa cum ești și te înfățișezi așa cum ești”, reușind astfel să intri în camera de lucru a filosofilor surprinși “fără haine de gală”. Lucru pe deplin valabil și în cazul înțeleptului din Sinope.

Rămas la un moment dat fără casă, Diogenes își improvizează o locuință într-un vas, dar nu într-un butoi în sensul obișnuit al cuvântului, ci într-o amforă mare, de dimensiuni umane, folosită pe scară largă de către greci pentru a stoca vin, ulei de măsline, cereale și pește sărat. El și-a ales ca loc de reședință piața mare a Atenei (agora), devenind un fel de reper al orașului. Când un tânăr zurbagiu a găsit de cuviință să se distreze spărgându-i butoiul, el a primit o pedeapsă corporală de la cetățenii atenieni, care îl iubeau pe acest filosof original, atenienii dându-i un alt butoi. Discipol al lui Antistene, atras pe de o parte de stilul sau de viața austeră și pe cealaltă de ideile sale referitoare la viața trăită în virtute, Diogenes a încercat prin să exemplifice prin modul său de trai ascetic principiile *cinismului*, curent filosofic postsocratic al cărui

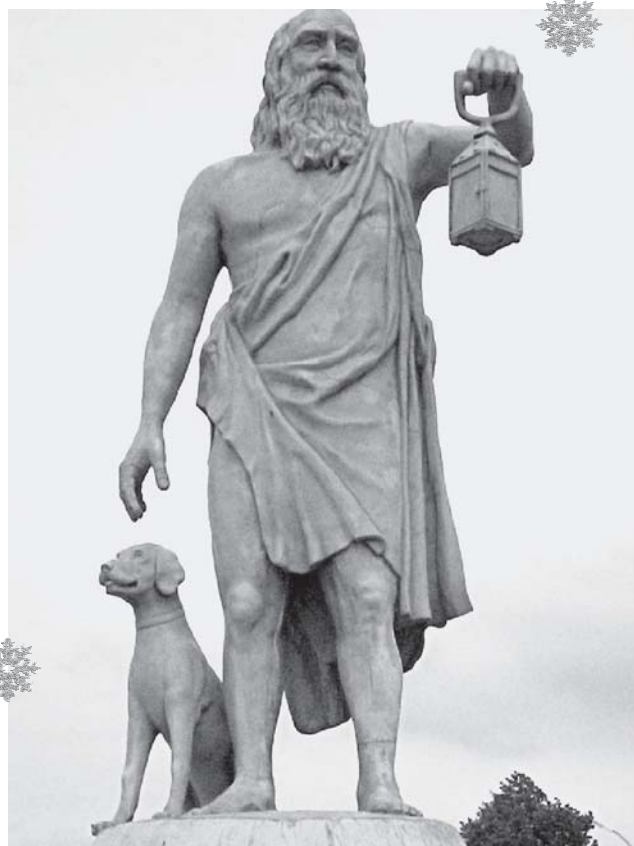
fondator este considerat, și anume o existență la limita necesarului supraviețuirii și un dispreț suveran față de convențiile și principiile societății.

Oamenii trăiesc artificial, sub influența represivă a civilizației, ne spune Diogenes. În schimb, un câine are un comportament foarte natural: mănâncă atunci când îi este foame și își satisface nevoile corporale în public, într-un mod lipsit de pudoare. Filosoful a explicat că un câine este mereu în contact cu natura, nu îi pasă de vreun statut social și de lucruri materiale, nu este sclavul dorințelor superficiale, își trăiește viața în prezent, deci un câine cunoaște mai bine decât un om adevărata fericire. La întrebarea ce fel de comportament îi atrage denumirea de câine, dădu această lămurire: „Mă gudur pe lângă aceia care îmi dau ceva, latru la cei ce nu-mi dau și-mi înfig colții în ticăloși”. Cineva îl muștră că se duce în locuri murdare, iar el dădu răspunsul că și soarele vizitează latrinele fără să se mânjească. Spunea că slugile ascultă de stăpâni, iar vicioșii de poftele lor. Considera că înțeleptul nu este fără patimi, ci moderat în pasiuni.

Diogenes a devenit faimos pentru modul său excentric de viață, care presupune o indiferență de câine la maniere și decență, în încercarea sa de a ironiza convențiile sociale. Deși filosofia sa cinică pretindea că derivă din filosofia socratică, nu e de mirare că Platon l-a numit pe Diogenes „un Socrate care a înnebunit”. Acesta purta, atât vara cât și iarna, haine aspre, mergea acu picioarele goale prin zăpadă (în privința aceasta urmându-l pe Socrate), se hrănea cu mâncare simplă pe care o cerșea și respingea orice formă de lux, batjocorindu-l laolaltă cu vanitatea și ipocrizia vieții civilizate a celor ce trăiau în jurul său. De la Diogenes Laertios aflăm că, pentru călire, vara se tăvălea pe nisipul fierbinte, iar iarna îmbrățișa statuile acoperite de zăpadă. Odată, fiind întrebat de ce cere de pomană de la o statuie, răspunse: „Ca să mă exercit în a fi refuzat”. Locuind în butoiul său pentru că o persoană care trebuia să-i facă rost de o casă întârzia s-o facă, Diogenes și-a simplificat viața la extrem: văzând un băiat bând apă din căușul palmelor, și-a aruncat ulcica, apoi și blidul de lemn pentru mâncare din desaga pe care o purta, considerându-le un lux inutil, punându-și lîntea în scobitura unei bucăți de pâine.

Potrivit legendei, Diogenes umbla uneori prin agora Atenei, în plină zi, cu o lampă aprinsă în mână, „în căutarea unui om”. E cea mai bună dovadă că reproșa cetățenilor Atenei felul lor de a respecta niște cutume pe care el le disprețuia. Într-o zi, aflat în piață, strigă: „Veniți, oameni!” Cum mulțimea nerăbdătoare a început să se foiască cerându-i să-i spună pentru ce i-a chemat, iar acesta tăcea, până la urmă a aruncat spre oameni cu toiagul pe care-l purta în mână strigând: „Am chemat oameni, nu lepădături!” Pe când se înapoia din Sparta la Atena, fiind întrebat: „De unde vii și încotro?”, răspunse: „De la locuințele bărbaților spre cele ale femeilor”. După întoarcerea de la Olympia, a fost întrebat dacă era acolo lume multă. „Da – a răspuns el – multă lume, dar puțini oameni!” Ne dăm seama că, pentru Diogenes, nu toate ființele umane merită statutul de om. Când i s-a pus întrebarea care-i lucrul cel mai frumos din lume, a răspuns: „Vorbirea sinceră”.

Își bătea joc de noblețea nașterii și glorie, ca și de toate celelalte asemenea distincții, numindu-le „podoabe de fațadă ale viciului”. Avea un dispreț profund în special pentru bărbații efeminați. A refuzat să-i răspundă unuia până când acesta nu i-a clarificat dacă este într-adevăr bărbat sau femeie, datorită numeroaselor podoabe pe care le purta. Altuia i-a spus să-i fie rușine pentru că, deși natura l-a făcut bărbat, el se comportă ca o femeie. Ne putem închipui ce fel de critici ar fi putut primi în zile noastre de la cei care susțin că n-ar trebui făcute distincții între oameni pe motive de sex, cu fireștile consecințe ce decurg de aici.

Adevărata orânduire de stat, spunea el, este aceea care cuprinde tot universul, el simțindu-se „cetățean al lumii” (*cosmopolites*), nu al unei cetăți. Pentru o vreme în care identitatea unui om era inseparabil legată de locul nașterii sale, Diogenes a făcut o cu altă afirmație, cu totul incredibilă pentru acele timpuri, atunci când se declara un cetățean nu al unui oraș, ci al lumii. Oricum, Diogenes nu deținea titlul de cetățean al Atenei, el fiind un metec, adică făcea parte din categoria socială a Greciei antice lipsită de drepturi politice, precum și de posibilitatea de a dobândi proprietăți imobiliare, alcătuită din străinii stabiliți într-o cetate. Firește, el se deosebește aici total de Socrate, cel care se simțea solidar cu cetatea în care trăia și era gata să-i respecte legile până la ultimele consecințe, chiar și atunci când era convins că aceasta nu are dreptate, condamându-l la moarte prin a sorbi cupa cu otravă.

„O dimensiune caracteristică a spiritului grec era optimismul, civismul, individul considerându-se înainte de toate cetățean, cetatea conferindu-i acestuia încredere și siguranță. Cu elenismul însă, acestea încep să dispară destrămând unitatea cetății pentru că cetatea însăși începe să se dizolve încet, dar sigur. Perioada elenistică, destrămând unitatea cetății, face din indivizi niște ființe care nu mai au încredere în cetate, nici în cetate și nici în ei înșiși. De aceea, locul optimismului clasic îl ia pesimismul și renunțarea”, ne spune Gheorghe Vlăduțescu. Evaziunea devine o stare de spirit, aceasta fiind îmbinată cu individualismul și pesimismul, expresie a imposibilității de a restructura viața socială. Dacă cetatea se afla ea însăși într-o fază de amurg, salvarea putea fi doar individuală, după dictonul „scapă cine poate”. Iar cinicul Diogenes este un reprezentant de seamă al acestei perioade.

Diogenes nu vedea nimic nepotrivit în a fura un lucru din templu sau de a mânca din carnea oricărui animal sau chiar din carne de om. Se spune chiar că ar fi încercat, asemenea câinilor, să mănânce din carnea unor cadavre, dar nu a putut s-o mistuie. A stărnit stupefaccia atenienilor prin faptul că obișnuia să mănânce în piață, lucru văzut în acea vreme ca fiind foarte rușinos, argumentând că i se pare firesc să ia masa în piață deoarece tot aici i s-a făcut foame. De altfel, a fost un om care nu cunoștea jena, istorisirile legate de obscenitățile sale fiind numeroase. Grecii, cu precădere atenienii, erau foarte preocupați de puritatea rituală. Când mănâncă din fructele smochinului în care fusese spânzurat un om, el își bate joc de superstițiile care arătau că acela care vine în contact cu un cadavru devine impur. Se pare că ar fi cerut cu limbă de moarte ca trupul să-i fie aruncat fără a a fi înmormântat, ca orice animal sălbatic să se poată hrăni din el, sau să fie abandonat într-un șanț și aruncată puțină țărână peste el.

Trebuie precizat că Diogenes nu e un filosof original, ci eclectic, el punând laolaltă teorii luate din diverse părți, câteodată contradictorii și greu de conciliat între ele. Când cineva îl întrebă ce a câștigat din studiul filosofiei, a răspuns: „Dacă nu altceva, cel puțin să fiu pregătit pentru orice soartă”. O frumoasă mostră de cinism o constituie răspunsul dat la întrebarea ce vin îi place cel mai mult să bea: „Acela plătit de altul”. Ca și aceea care, la o serbare, câțiva îi aruncară oasele, ca la un câine, iar la plecare, Diogene urină pe ei ca un câine. Atitudinile lui șocau și provocau atenianul simplu, ele ilustrând întotdeauna o idee adevărată, lucru care îi aduce admirația și renumele. Până în zilele noastre, numeroși filosofi au avut în Diogene un model absolut de sinceritate și adevărate între idei și viață.

În general, cinicii găsesc de cuviință să elimine din filosofie studiul logicii și fizicii și să se concentreze cu totul asupra eticii. Suprimă din educație geometria și muzica, ca și toate obiectele de studiu de acest fel. Chiar dacă G.W.Hegel contestă „sistemul” cinismului, considerând că poziția cinicilor a fost abia mai târziu dezvoltată într-o disciplină filosofică de către stoici, școala derivată din gândirea lui Antistene și Diogenes nu este lipsită de un anumit sistem. Cinicii susțin că scopul de urmărit este viața în conformitate cu virtutea, întocmai ca și stoicienii, de aceea s-a spus că cinismul este drumul scurt spre virtute (Stoicul Zenon indică drept scop „viața în acord cu natura”, iar a trăi în acord cu virtutea este deopotrivă a trăi în acord cu experiența mersului naturii). Afirmă că trebuie să trăim frugal

mâncând strictul necesar pentru a trăi și purtând o singură haină. Disprețuiesc bogăția, gloria și noblețea. Unii sunt vegetarieni, beau numai apă rece și se mulțumesc cu orice adăpost se întâmplă, sau cu butoaie, asemenea lui Diogenes, care obișnuia să spună că privilegiul zeilor era să nu aibă nevoie de nimic, iar al oamenilor, care au asemănare cu zeii, să aibă nevoie de puțin. Cinicii, precum Antistene, dascălul lui Diogenes, cred că virtutea poate fi învățată și, odată dobândită, nu poate fi pierdută. Omul înțelept merită să fie iubit, el fiind fără greșală și este prieten al aproapelui său. Nu trebuie să ne lăsăm în voia sorții, cinicii socotind ca indiferent ceea ce este intermediar între virtute și viciu. Indiferența la confort a lui Diogenes i-a influențat pe filosofii ulteriori, inclusiv pe stoici. Convingerea cinicilor era aceea că filosofia trebuie să aibă o anumită utilitate, fie doar și în sens moral. Cel mai cunoscut discipol al lui Diogenes, Crates din Theba, deși ascultând de sfatul dascălului său își împarte averea săracilor, nu crede că filosoful nu trebuie să dețină nimic trăind din mila altora, ci are nevoie să dețină un minimum de condiții materiale pentru a trăi decent.

„Făcându-și ideal de viață din austeritate și judecându-și aspru contemporanii pentru a se fi făcut sclavi ai vanității și plăcerii, pentru a fi făcut până și din filosofie, din muzică, din geometrie, din astronomie mijloace prin care să-și întrețină și mulțumească orgoliile și poftele nemăsurate, Diogenes ne apare ca una dintre conștiințele cele mai lucide ale vremii lui”, apreciază Gheorghe Vlăduțescu. Din acest punct de vedere, este un fel de Socrate, un Socrate încă mai sever cu semenii, dar fără lărgimea de spirit a marelui înțelept. Filosofia ne aduce înțelepciunea și cu aceasta eliberarea și autenticitatea ființei noastre. Batjocorește pe „gramatici”, care cercetează nenorocirile lui Ulise, dar ignorează propriile lor nenorociri, pe muzicanți, care își acordează strunele lirei, lăsând dezacordate simțămintele sufletelor lor, pe astronomii care privesc către soare și lună, dar nu văd lucrurile de sub nasul lor, pe oratori, care în discursurile lor fac mult caz de dreptate, dar n-o practică niciodată. De aici, Diogenes ajunge la concluzia paradoxală că trebuie să neglijăm muzica, geometria, astronomia și alte asemenea studii, ca nefolositoare și nenecesare, spre deosebire de Socrate, care considera știința ca folositoare, oamenii comițând răul doar din neștiință. Etica lui Diogenes este nu numai una a autosuficienței, ci – mai mult – una a autostăpânirii, generată de un dispreț sănătos pentru propriile plăceri și dureri, și mai ales de opoziția față de convențiile și ierarhiile unei societăți considerate corupte.

Numea lecțiile lui Platon pierdere de vreme. Invitat de acesta acasă alături de alți prieteni, a călcat pe covoare spunând: „Calc pe trufia lui Platon”, iar acesta

a replicat: „Da, Diogenes, cu o trufie la fel”. Își folosea agerimea mintală și inteligența pentru a ironiza sofisme la modă ale altor filosofi. Auzind definiția omului a lui Platon ca ființă bipedă fără pene, Diogenes a jumulit un cocoș, l-a ascuns sub pulpana hainei și l-a aruncat în mijlocul prelegerilor ținute la Academie de autorul teoriei Ideilor: „Acesta este omul definit de Platon”. Drept urmare, Platon a adăugat ulterior definiției omului, alături de calitatea de biped, și aceea de „cu unghii late”. Oricum, din punct de vedere logic, nici această nouă definiție nu corespunde criteriilor de corectitudine.

Se spune că Diogene ar fi fost capturat de piraiți, în timpul unei călătorii pe mare și vândut ca sclav în Corint. Întrebat fiind la târgul de sclavi, care erau abilitățile sale, el răspunse „conducerea oamenilor” și ceru să fie vândut cuiva care avea nevoie să fie condus. Până la urmă, a fost cumpărat de filosoful din Corint aparținând școlii sceptice Xenades, pentru a se ocupa de îngrijirea și educația copiilor săi.

Chiar dacă nu toți erau de acord cu principiile după care se conducea (nu a fost privit cu ochi buni și nu scăpa fără a fi ocărit), Diogene a fost totuși apreciat în timpul vieții datorită consecvenței cu care își urma propriile concepte. El vedea într-un trai simplu cheia către o viață împlinită, trăind pe străzi și în sărăcie, cerșind celor din jur. Așa cum am evidențiat, renega datina, cutuma sau sistemul de valori admis de societatea vremii sale, fiind considerate artificiale, neconforme cu natura. El sesiza aici și principalul motiv al suferinței lumesti, datorită unor concepte plasmuite de colectivitate, care nu au nicio relevanță în lumea naturală. Desconsidera din aceste motive bogăția sau faima și privea cu admirație autosuficiența, austeritatea și lipsa rușinii. Crates din Theba

Ne putem întreba dacă azi lecțiile lui Diogenes din Sinope mai au vreo aderență la oamenii contemporani, așa cum au avut în antichitate pentru concetățenii săi. Se cunoaște impactul pe care l-au avut în epocă pildele sale asupra unui școli fundamentale de filosofie a antichității, stoicismul, a cărei maximă fundamentală era *Abstine et sustine* („Abține-te și stăpânește-te”). Într-o vreme în care azi se clamează ieșirea din „epoca risipei”, apelul anticului cinic la austeritate rămâne valabil, la fel cum sinceritatea rămâne prețuită în relațiile dintre oameni. Dar lipsa rușinii în manifestarea unor aspecte omenești sub motivul că sunt naturale rămâne discutabilă. Trebuie apreciată ideea respingerii ferme a tuturor concesiilor, a calculului meschin în domeniul moralei, a jumătăților de măsură, Dar acest ideal este prea sus pentru puterile omului obișnuit, pentru că în viață se poate întâmpla să fim nevoiți să facem și compromisuri. Nu este de mirare că cinicii, ca și stoicii, au avut, în veacurile care au urmat, mai mulți admiratori decât adepți.

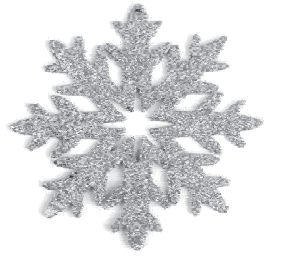
Titi DAMIAN,

PUMNUL și PALMA

(Volumul al III - lea) –

MARȘUL CARIATIDELOR –

(Editura Eminescu, București, 1982, 414 p.)

„Nimic nu e veșnic, nimic... Condiția efemerului redus real la zero. Monștrii se macină. Prin această perspectivă, Goliat e o virtuală ruină. Goliat în sens de energie malefică. Ce înțelept îl face natura să degenereze! Despotismul în fața decrepitudinii!... Degenerarea răului încarnat în om mi se pare mai teribilă decât căderea imperiilor!” Sunt gândurile nerostite ale lui Cernea în timp ce asculta comentariile unui oaspete scriitor, „un om cu ochi albaștri, curați, cu sclipiri reci, de oțel călit”, care venise din alt județ, unde fusese la o întâlnire cu cititorii. Suru, în calitate de gazdă, îi propusese o degustare la o podgorie. Ajung la crama podgoriei, unde îi aștepta directorul „cu o vioșie sinceră, arătându-le dinții frumoși, sub mustăcioara blondă, atent tăiată..” Vinul își face meseria, iar cuvintele îi ieșeau din gură scriitorului „la fel de seci și clănțănite, rostite din măsele, cu buzele țepene.” Vorbea cu răutate despre unul dintre colegii scriitori, un intelectual valoros mânat de viciile tipice balcanice.

Scriitorul descoperă, cu acest prilej, forța entuziasmului sincer al lui Manole Suru: „Iată, am venit în județul acesta acum trei ani. Și Cernea tot atunci. Nu am avut eu și el zece zile libere. Am reconstruit jumătate din oraș. Am dat de lucru la mii de oameni, schimbăm fața județului.” Mândru de succesele sale, Suru începuse să se aprindă. Întindea automat mâna după pahar și sorbea câte o înghițitură, după care îl pune la loc, atât cât să apuce directorul să-l umple. Cernea în asculta surzând ironic, pe când scriitorul găsește de cuviință să-l flateze: „Noi, scriitorii, vă admirăm și ne străduim să vă immortalizăm în operele noastre, așa cum stați și comandați pe ziduri însuflețind norodul. Suru se simți flatat de frazele elogioase ale scriitorului, gustând rezonanța lor grandilocventă. Totuși, crede că fusese cam aspru și se grăbi să atenueze asperitatea verdictelor, recurgând la un ton glumeț, paternalist – tolerant, dar ironic la adresa lui Cernea: „Tovarășul Cernea e în frunte, să știți. Dar din când în când, mai ales într-o împrejurare ca asta, devine și el poet”

Mai departe, discuția alunecă despre prietenie, cum este cea dintre Suru și Cernea. Cernea rămăsese tovarășul apropiat, pentru care ar fi garantat tot mai circumspect în cultivarea relației lor, căci considera el, „prietenia este o pacoste pentru oamenii mari”. Suru începuse, de la un timp, să se obișnuiască să aibă numai el dreptate, convins fiind

că „în munca de partid esențial este să dăruiești din propria substanță pentru a-i îmbogăți pe ceilalți”. Tăcerea absentă a lui Cernea îl nemulțumea. Ochii lui vii, inteligenți, se încârcaseră de ceva dens, ca și cum ar fi citit o carte incitantă: „Încercam să înțeleg mecanismul modului tău de a gândi. E o treabă anevoioasă. Mă întrebam: e un viciu inevitabil al comunicării, sau e o gândire dublă?” „A cui? A mea?” „Da?” „Gândire dublă?” Este o analiză lucidă a felului de a gândi al lui Manole Suru, a dublei sale gândiri, care să deruteze preopinutul. Cernea îi reproșează filipica despre elanul demiurgic și despre umanism. Sensul pe care i-l atribuie Cernea: „Eu am spus răspicat: conștiința că nimic nu e veșnic te face să înduri mai ușor răul din istorie, din societate, din oameni. Legea perisabilității nimicind răul și aducându-l mai întâi în faza decrepită dă o satisfacție, oricât de vană, de superfluă, celor ce l-au suferit. Și în același timp dă o lecție de zădărnice tuturor autocraților, chit că ei nu sunt apți s-o înțeleagă. Suru nu suportă confruntarea de idei: „Tovarășe Cernea, să știi că nimănui nu i-aș fi permis o asemenea impertinență!” mârâi Suru ca un dulău gata să sară. Te prevalezi de un anumit statut!” Replica lui Cernea: „Și într-o discuție liberă vrei să fii prim-secretar? Manole, nu vezi că te paște pericolul de a te sanctifica? Dacă și se atrofiază acest simț, ești pierdut!” Suru nu-l lua în serios, persiflând: „Să te ferească Dumnezeu să ai un prieten! Îți mânăncă sufletul. Apoi în ce privește pericolul de a mă sanctifica, nu-mi purta de grijă. Tâmpenia asta de unde ai mai scos-o”? Duelul se încheie nedecis.

Manole Suru este urmărit în continuare de către prietenul său, Cernea, în exercițiul funcțiunii. Îl vede energetic, aruncând cu biciul vorbeii, apostrofând pe unul și pe altul. Se poartă ca un stăpân și toți îl privesc ca un stăpân, de frica amenințărilor sale: „Acesta e act dușmănos, tovarășe!”, „Să vină procuratura și miliția!”, „Interogați oamenii!”, „Ce e aici, cloacă de bandiți?” În fața lui oamenii abia-și mai trăgeau sufletul, având chipurile desfigurare de oboseală. Și subalternii apropiați îi erau supuși. Petrică Rusu „de-abia-și mai deschidea gura, iar obrazul gras i s-a transformat într-o mască de zeitățe asiatică. Pe Aurel Zotoviceanu, secretarul cu propaganda, Suru îl ironiza tot timpul tratându-l de sus mai mult decât pe alții. Altul, Zimnicaru, șeful secției organizatorice, „cu o formație intelectuală rigidă, sterp pe lanul fanteziei, previzibil până la cele mai mici amănunte, se ambiționa și el să fie glisant, neașteptat”. Din gura lui Avram, șeful secției de propagandă, „nu vedea decât rostind platitudini.” Numai Văju nu fusese atins de maladie. Era omul de tăvăleală.

Cernea observa reluarea mecanică, mută, cu ochi inexpressivi a tuturor, aprobarea exclusivă a tuturor părerilor lui Suru, mari sau mici Concluzia: La capătul acelor ore de observație și meditație, în biroul lui Suru, avea senzația că urmărește pe viu, o demonstrație despre rolul personalității. Vedea la subordonați timorare, iar observându-l pe Suru cu acel bici imaginar în mână, se întreba sincer: „Mai sunt ei doi prieteni? Parcă nu! Își răspunse. Mai e posibilă prietenia în condiția acestor raporturi!”

Următoarea etapă asupra relieării personalității lui Manole Suru o constituie plenara Comitetului Județean de Partid. Lui Suru îi plăcu expunerea ministrului care vorbea cumpătat, cu tonul coborât, „introducând din când în când câte o acută”. Era mulțumit, pentru că ministrul se dovedea un bun agitator. Mai mult, lui Suru veni cu o propunere, chiar în timpul dezbaterilor: „Să ne angajăm să dăm în funcțiune combinatul înainte de termenul planificat!” Cuvântul lui „produceau un ticăit ca lama subțire de cuțit lovită cu unghia.” Vorbele îi fură literalmente captate de sala în entuziasm, apoi „lovite de grindina freneticelor bătăi din palme.” Suru, drept, ca o statuie de bronz, „aștepta ca excesul de entuziasm să se consume până la ultima picătură.”

O altă etapă în evoluția lui Manole Suru o constituie iureșul ridicării celui mai mare combinat din. Trăia o baie de sine. El ținea în mână hățurile, soarta județului, a oamenilor, viitorul lor. De el depindea schimbarea, cadența nouă, mișcarea înainte. Conștiința măreției îi era de ajuns. Suru se împărtașea de la propria-i putere.

Presat de propriile-i orgolii, uitase de familie. Claudia terminase facultatea, dar se încurcase cu un bărbat căsătorit. Suru află, se isterizează, o repudiază, o disprețuiește. La rândul-i, Peluța i se părea „placidă, amorfă, cu ochi goi, lichefiați, cu obrazul inexpressiv, inert, cu psihologia ei elementară de animal hăituit Virgil terminase și el facultatea și se încurcase cu o soră medicală, Marta, care lui Suru i se părea cam flusturatică, neserioasă: „S-a legat de gard cu pațachina aia, o să-l ducă de răpă și pe urmă o să-i dea un picior în fund”. În schimb, fata cea mică, Nana, era o nonconformistă, voluntară, surprinzător de matură pentru vârsta ei. Era mândru că Nana avea o minte liberă, străină de prejudecăți, având mintea, temperamentul și energia sa. Se întreba: „De ce nu putea să conducă destinul acestei familii? De ce acei câțiva oameni care o compuneau îi scăpau printre degete. Mai mult, este în stare să se insinueze și în problemele altora. Suru află despre relația „nu tocmai potrivită” a lui Cernea cu o directoare de liceu, profesoară, Elvira Paica. Cernea încearcă să-i explice că la mijloc este o

prietenie intelectuală, o afinitate estetică, filosofică. Vine întrebarea încuietoare: „Ce caută Cernea la o femeie acasă? O femeie singură și el... becher! Întrebarea e cum convingi mahalaua?” Îi dezvăluie discret câte ceva din dosarul acesteia de la Securitate: avusese un soț fugit în străinătate, avea cu el o fată care-și ceruse și ea plecarea la chemarea tatălui. Concluzia lui Suru: „Al doilea om al județului nu se putea amesteca în afacerea asta regretabilă!”

În drum spre casă, Vlad se condamnă pentru lipsa de fermitate, pentru lipsa de replică din final și s-a lăsat dominat sucit, învățit și dăscălit și împins pe ușa din afară. „Omul acesta are vocație de satrap!” Totuși, Dumitru Popescu rămâne maestru al portretului feminin și în cazul elegantei Elvira, prezentată din perspectiva lui Cernea: „O lamă de păr blond căzând pe spate, flexibilă, mulându-se în timpul mersului, un costum taylor de catifea neagră, o bluză cu jabou alb ca un muschetar al lui Ludovic al XIV-lea, fustă întotdeauna mult sub genunchi, profilul delicat, bustul plin în contrast cu bazinul îngust și coapsele lungi, ochii albaștri, migdalați, senini și o dantură curată, dezvelită de buzele subțiri, sidefii.”

O nouă treaptă în evoluția lui Manole Suru: pasiunea muncii pe șantier. Acum „vibra ca un arc de oțel”. Îl ținea trează această mare ambiție, iradia din el un țel teribil. Nu se lăsa intimidat de nici un obstacol. Subordonații se plâneau: „Vrea să scoată sufletul din noi.” Un fel de stahanovism românesc. Cernea încerca să-i tempereze elanurile: „Tu crezi sincer că serios că te poți bizui, în construcția economică, numai pe conștiință? Manole se arată iritat de sfaturi, dându-i prompt o replică plină de ironie: „Nu există decât trei feluri de a pune lumea la treabă: cu bani, cu forța, cu entuziasm! De ce nu te apuci tu să scrii poezii?” În plenară se dovedea același intransigent. Îi apostrofa pe toți direct, grobian: „Bag eu dracii în voi, vă fac eu să jucați tontoroii! Sunt greutăți? Cele mai mari greutăți o să le aveți de la mine!”

În analiza evoluției personalității lui Manole Suru, scriitorul îl introduce în ecuație și pe fiul său, Virgil, proaspăt absolvent de facultate, care-și dădea doctoratul cu o temă privind organizarea muncii de șantier. Dialogul cu tatăl devine inegal și tăios. Suru răspunde cu o persiflare, o modalitate de a intimida: „Și ce vrei tu, mă, de la noi, de ne-ai convocat în acest sobor? Vrei să dai doctoratul cu noi?” „Îl persiflă așezându-se la masa de ședințe. „Acum ție-e clar?” „Da!” „Că ai împus un ritm sufocant!” „Io-te, domnule! Așa dintr-un foc?” „Chestiunea e cum îl realizezi? Cu ce mijloace, cu ce metode și tehnici?” „Ho, ho, ce băiat deștept are tata” „Știi cum faci dumneata? Ca un

boxer care ia adversarului piuitul din runda întâi. Oricum cred că dumneata folosești mijloace sufocante.” Când Suru observă că opiniile sale despre organizare sunt depășite, atunci recurge la arma care-i este la îndemână, autoritatea părintească: „Cu ce drept mă judeci tu pe mine, aici, defetistule?, răsună răgușit glasul lui Manole. O mentalitate de bulevardist. Vii de pe Calea Victoriei și mă înveți cum să fac industrie? Măcar puțin obraz să ai!” „Tată, întrebarea este: câștigi sau pierzi în măsura în care aplici dumneata managementul?” Intervenii și Cernea, care, imperturbabil, constată: „Împins dincolo de o anumită limită, și împus din afară, efortul sperie, înrobește, abrutizează, duce la mutilări sufletești.” Suru izbucnește: „Răgazul tău, răgazul pe care-l ceri tu în luptă este abdicare, trădare, da, trădare, iar pentru cauză, moarte!” Ciocnirea de idei se acutizează. Cernea își trase scaunul înapoi și-l întrebă patetic: „Manole, tu vorbești serios?” „Da, nu mai suport sentimentalismele tale ieftine, de umanist burghez ratat!” Cernea continuă calm, dar cu aceeași încordare: „Manole, tu crezi în ideologie?” „Ideologia mea este progresul. Altceva nu cunosc!” „Și omul cui îl lași?” „Ți-l las ție! Pradă demagogiei tale!” „Tu crezi sincer și serios că în construcția economică poți să te bazezi numai pe conștiință?” „Tu le ceri mai mult decât îi plătești!” „Le cer să lucreze pentru mine.” De aici încolo, Suru se irită, devine arrogant și infatuat: „Nu există decât trei feluri de a pune lumea la treabă: cu bani, cu forța, sau cu entuziasm. De ce nu te apuci tu să scrii poezii?”

Înfuriat de atâtea critici, lui Cernea îi dă în primire o secție: „Ai să asiguri cu metodele tale intrarea în plan a secției I. Ai două luni pentru îndeplinirea sarcinii!” Cernea se puse la treabă „cu elanul profesorului de clasă.” Începe munca de pedagogie socială, bazându-se pe răbdare și pe psihologia tinerilor. El era convins că acumulările educative își vor da în curând roadele, cu răbdare și timp, un timp prea scurt ce și-l asumase—doar două luni.

În ședința de birou, Cernea se recunoaște învins.

Ca șef, Suru devenise un megaloman, complet sustras de problemele șantierului. Nu-l interesa când se odihnesc, când mănâncă oamenii, trebuiau să fie la posturi tot timpul. Este momentul când Cernea sesizează înstrăinarea lui Suru și se tot întreabă: „Ce apăruse la Suru? Un fel de mesianism?” Era deja convins că Suru devenise un personaj dramatic, victima unui complex încâlcit de factori.

Scriitorul zăbovește asupra momentului când conflictul ideologic și moral dintre cei doi ating apogeul. Cernea își sondează interiorul, privindu-l în dialog cu sine, cu vremea și cu vremurile. Fără prietenul său, simțea și el singurătatea ca pe o prezență dureroasă. Târziu din noapte, Vlad și Elvira realizează o analiză a situației generate de Suru. Când să plece, Elvira îi propune, oprindu-l de la ușă: „Vladimir, nu crezi că ar fi timpul să nu mai pleci?”

Intransigența lui Suru îl direcționa spre amăgirea absolutului. Ajunsesse, în relațiile cu Comitetul Central, în plenare, să mintă cu fața radioasă, în modul cel mai cuceritor, cu bună credință și cu

pasiune. La întâlnirile cu delegațiile străine, expunând munca, rezultatele, Suru cădea treptat în idealizare. Mînța în modul cel mai cuceritor cu putință. Lui Cernea i se nășteau alte întrebări: „Este o formă extrovertită de apărare a socialismului? Este o deformare magalomană?” Remarcase tentația lui Suru de a atribui interlocutorilor sensuri inventate. Mîntea lui se deformată fără să-și dea seama? Devenea agresiv, eticheta politic, combătea feroce.

La capătul unor asemenea lungi monologuri, Cernea termina prin a-l compătimi pe Suru. Tăind firul în patru, se convingea că Suru a devenit un personaj dramatic, victima unui complex încâlcit de factori. Mai multe întrebări decât răspunsuri. „Un demon îl sfâșie? Ce este această fractură a personalității?”

Acasă, bufnind și trăsnind, ca de obicei mereu nemulțumit, Suru încearcă să-i explice Peluței de ce l-a dat afară pe Cernea, dezvinovățindu-se: „Tu vii în public să-mi faci diversiune politică? Îmi spui mie că n-am înțeles principiile partidului? M-a acuzat că folosesc metode de comandă, că fac demagogie!”

Este rândul Peluței să-l judece pe Suru. O auzi vorbind cu o voce necunoscută: „Ți-ai pierdut singurul prieten adevărat, Manole! Singurul om care-ți spunea ție adevărul în față! Te-ai înfumurat de tot, Manole, te consideri deasupra tuturor, nu mai vezi în jurul tău decât proști, pleavă cu care ai dreptul să faci ce vrei. Îți închipui că toți sunt făcuți să te slujească pe tine, să te asculte orbește. Te ascultă de teamă. Nu te iubește nimeni! Ai băgat groaza în ei, când te văd, parcă-l văd pe dracu. Ai rămas singur de tot. Cu copiii te porți ca un stăpân, nu ca un tată Ce tată ești tu cu Claudia? Ce tată ești tu cu Virgil, că-i pizmuiești fericirea? Și vrei să i-o strici! Cât despre mine? Știi ce-ai făcut? O cărpă să-ți ștergi ghețele! O muiere proastă. Mi-ai băgat firea în oase. O să te afunzi în noroi și mai rău, omule, și e păcat de sufletul tău!” Suru devenise impenetrabil. Găsea răspuns la toate, dezlega cât ai bate din palme.. Fusese corupt de amăgirea absolutului și de minciuna infailibilității.

Un episod demn de o tragedie. Manole Suru în birou, târziu din zi, în singurătate. Toamna lungă, ploioasă, rece, îi agrava reumatismul articular. Acum trebuia să lupte cu durerea săcătoare a genunchiului. Se înserase. Coborî în stradă, apropiindu-se de mașina cu portiera deschisă. Pe un petic de gheață ambii genunchi se răsuciră și trupul lui se rostogoli cu un plecăit sec în baltă. Durerea îi sfredelea creierul, dar mai puternice erau panica și rușinea. Îl apucă un fel de disperare. Șoferul îl ținea de subsuori ca pe un bețiv. Văzuse cum se prăbușise în baltă, tăvălindu-se. Suru își dădu seama de ridicolul situației, așa că dădu o comandă scurtă: „Pamfile, la spital!”

La spital, noaptea, timpul are alte dimensiuni. Pus față în față cu umilinta, încearcă să se revolte. Odaia i se părea o cușcă. „Osul genunchiului începu să fiarbă, arzându-i măduva, tendoanele, carnea, trimițând jar în tot piciorul, în creier.”

Observând lipsa de progrese în tratarea bolii, Suru, nerăbdător să se vindece odată, să ajungă din nou la combinat, începu să fiarbă. Se ridică din

pat cu greu și se înfipse în picioare în fața grupului: „M-am saturat de baliverne! De o lună de zile îmi tot studiați genunchiul, tot amânați vindecarea! Nu mai am încredere în voi! Refuz serviciile voastre! Chiar azi să-mi faceți transferul la București!” Singurul lucru pe care îl regreta era despărțirea de prietenii de spital.

La București, doctorul Silviu Geană, descoperise că nu era vorba de reumatism, cum greșit diagnosticaseră cei de la spitalul județean, ci are un sarcom al genunchiului. Concluzia medicului: piciorul trebuie tăiat. Descoperind că nu mai are piciorul, Manole se lamentază, apoi amenință, imaginându-se iar șef: „Doctore, scânci răgușit, recunoscându-l pe Geană, unde mi-a piciorul?” Geană râdea protector, blând, cu siguranța omului care-ți aduce o veste bună: „S-a dus, am scăpat de el. Suntem alt om”, „Nu mai am picior?” se tângui Suru și un fior de gheață îi străbătu șira spinării. „M-ai nenorocit, măcelarule, țipă ca ieșit din minți. Te omor! Te Omor!” Urma totuși să trăiască mult timp cu fantoma piciorului în creier. Își ura piciorul, îl considera un corp străin, o ciupercă otrăvitoare. Devenise foarte imperativ și ultimativ. Hotărăște: „Până acum m-am văitat, am plâns. Acum punem mâna și ne vedem de vindecare!” Îl încuraja și medicul.

Pe Suru își aștepta insomnia intratabilă, căci îl tortura fantoma piciorului, pe care-l simțea. Nu putea să și-o smulgă din creier. Pentru prima oară creierul îi apărea ca o posibilă mașină defectă. Patul îi constituia o lume aparte, o carcără individuală. Totuși, optimist, Geană îi propuse recuperarea în două luni, propunându-i înlocuirea piciorului amputat cu o proteză legată de șold. Cu tenacitate și voință cruntă, face exerciții la sală, de mers, progresează.

Iese din spital. Întreaga familie sărbătorește evenimentul la locuința lui Virgil. Gândul lui Suru era tot la combinat. „Te înșurubezi acum în combinatul acela și până nu-l dai gata, nu-l lași!” își zicea. Îl apăsa conștiința că și-a părăsit tovarășii, poporul. Constatarea lui Cernea, care, ca prieten, îi admiră tenacitatea: „Afurisitul, e incurabil! Își rostogolea piciorul înainte de parcă ar fi vrut să-i rostogolească pe ăia pe scară? Formidabil, acesta are o sută de draci în el!”

Semnificativă, plină de emoție și de suspans este ultima scenă, aceea din birou, când Suru, într-un calm desăvârșit, în fața unor cafele aburinde, predă fiecărui colaborator în parte dosarele cu stadiile ridicării combinatului, pentru ca opera lui să fie dusă mai departe: „Despărțirea pentru totdeauna a unui tată de cel mai drag copil... Se ridică greoi și porni spre ușă, însoțit de scârțâitul balamalelor și curelelor ce făceau acum parte din personalitatea lui, ca un parfum al unei femei sau ca ochelarii unui miop...”

Suru este acum internat în spital, dispus să reziste la o nouă operație. Suru își dădu seama că este vorba de metastaze și că trebuie să treacă și această graniță a gropii. În loc să se descurajeze, se trezi în el instinctul luptătorului: „Curgea în brațele lui o voință de fier. Putea strangula orice monstru!”

Noaptea, în singurătatea-i, meditează: „Ce e moartea? Ce e moartea mea? Să renunț la mine? La această avere incalculabilă pe care o

reprezint.” Îl cheamă și pe Cernea pentru marea împăcare: „Ce te-ai fâstăcit, mă, așa, ce e cu tine! Lasă-l dracului de halat!” Cernea cercetă figura prietenului. Portret: „Parcă i s-a topit fardul, se gândi Cernea asemuindu-l pe Manole cu o actriță bătrână, machiată pentru ultima aniversare. Ferindu-se să lase impresia că-l cercetează, remarcă schimbările din înfățișarea lui. Văzu că părul alb, netuns demult, îi încadra capul în mod nefiresc, parcă ar fi fost o pălărie prea largă pe scâfărlia unui copil tuns chilug. Trei șanțuri coborau pe fiecare parte a obrazului, sub ochi îi atârnuau pungi violacee. Pielea frunții ca opărită, se subțiasse, devenind transparentă, pleoapele zbârcite, de gutapercă, clipeau rar peste ochii afundați în orbite, buzele dispăruseră cu totul, urechile mari, subțiri stăteau gata să-și ia zborul ca niște aripi de liliac.”

I de adresează direct ca unui frate: „Știi de ce te-am chemat? Vreau să-ți înmânez testamentul meu! Niște gânduri. După moartea mea îl citești, apoi după un an îl predai Nanei. Să nu mai vii! Ne luăm adio acum! La înmormântare faci cum vrei!”

În testament, Manole Suru reflectează asupra principiilor după care s-a ghidat o viață întreagă, sesizându-și limitele. Își pune și mai multe întrebări, dar și cu mai multe regrete: „De ce ajungem să dispunem de viețile altora? Ce legitimează această situație?”

„Tu, Vlode, puteai să fii conștiința mea din afară, te-am sedus la tăcere pentru că puseseam căluș la gură conștiinței mele.”

„Regretul meu cel mai mare este că nu am știut să încălzesc sufletele oamenilor. Și de asemenea că nu am știut să mă încălzesc la sufletele lor”.

„Viața mi-a fost un șir de licăriri în bezna puterii mele. Puterea mea a fost o noapte în care se stingea mereu scânteia conștiinței.”

Concluzia lui Cernea: „Suru a fost o cariatidă, pe umerii lui au apărut greutăți zdrobitoare. Cariatide deveneau și ceilalți, cei mulți pe care-i vroia eroi, alcătuind împreună blocurile de rezistență ale construcției. Torentul, marșul îl asurzise atât de mult timp cât stătuse în mijlocul lui și nu mai putuse distinge vocile!”

O ultimă privire a lui Cernea lângă trupul neînsuflețit observând că chipul prietenului închide în el un tâlc adânc. Obrazul mic, transparent al mortului întreba flegmatic. „Dar la ce bun, Manole Suru, toată găteala, toată vanitatea ținutei sărbătorești? Erau întrebări întipărite pe chipul lui Suru și citite de Cernea: „Oare a rămas ceva după el? Într-adevăr, rămâne? Viața se reduce la săparea galeriilor și la agoniseala furniciei? Dar înțelegerea firii? Dar înțelegerea omului? Dar iubirea? De ce această sărăcie, Manole Suru? N-ai reușit să cunoști lumea pe care ai te-ai zbatut s-o schimbi — atunci când puteai. Acum e prea târziu, prietene dragă, acum nu mai e nimic de făcut.”

Aplecându-se pentru a săruta obrazul supt, nu-l mai văzu prin pânza lacrimilor, iar când se ridică, plânsul îl zgâlțâi, ca și cum mâna mortului i s-ar fi înfipt deodată în piept...

Concluziile asupra trilogiei - în numărul viitor....

Festivalul-Concurs de Tradiție Culinară Ialomiteană „La Casa Tudorii”, ediția a XII-a

Expresie distinctă în spațiul cultural-istoric al acestei părți de țară este, de mai bine de un deceniu, Festivalul-Concurs de Tradiție Culinară Ialomiteană „La Casa Tudorii”, eveniment de anvergură, organizat în acest an în perioada 11-13 octombrie la Slobozia și Baza de Cercetare și Expunere Muzeală „Orașul de Floci”, având scopul declarat de popularizare și preservare pentru generația de mâine tot ce are mai frumos această Câmpie a Soarelui, ca tradiții, obiceiuri, meșteșuguri, artă culinară și moștenire istorică.

Manifestarea, ajunsă în acest an la ediția a XII-a, a crescut ca număr de participant și ca impact la nivelul comunității ialomițene de la an la an. Ediția 2024 a debutat la Slobozia cu Parada Festivalului, un adevărat regal al costumelor de epocă și a portului popular! Timp de aproape trei ore, în după-amiaza zilei de vineri, 11 octombrie, locuitorii capitalei de județ au putut admira, pe străzile din municipiu, reprezentanții a zece asociații de reconstituiri istorice din întreaga țară, însoțiți de dansatorii Ansamblului Folcloric „Doina Bărganului” și voluntarii de la InterAct Slobozia. Acțiunea a adus în mijlocul nostru farmecul aparte al costumelor medievale, al armurilor și sunetelor specifice unei epoci apuse în timp.

Festivalul-Concurs de Tradiție Culinară Ialomiteană „La Casa Tudorii” a continuat în zilele de 10 și 11 octombrie la Baza de Cercetare și Expunere Muzeală „Orașul de Floci”, din apropierea comunei Giurgeni, locul de naștere al voievodului Mihai Viteazul, acolo unde călătoria mitică în trecut se împletește cu tradițiile etno-culinare din Câmpia Bărganului.

Organizatorii, Consiliul Județean Ialomița și Muzeul Județean Ialomița, în parteneriat cu Centrul Cultural „Ionel Perlea” Ialomița, Muzeul Național al Agriculturii, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița și Centrul Județean pentru Promovarea Culturii Tradiționale Ialomița, au oferit publicului o ofertă variată de evenimente în ziua de sâmbătă: expoziții tematice, reconstituiri istorice și bineînțeles, spectacole, susținute de talenții artiști ai ansamblurilor folclorice „Baladele” (Tulcea), „Flacăra Prahovei” (Ploiești) și „Bărganul” (Călărași). Seara s-a încheiat pe acordurile capetelor de afiș invitate în recital - Raluka și Taraful de la Clejani, Nu putem uita nici atmosfera de excepție creată de Muzica Militară a Forțelor Navale Constanța.

Ultima zi a festivalului, duminică, 11 octombrie, a fost dedicată tradiționalului concurs culinar, la care au luat parte în acest an aproape 50 de echipe din întreg județul, cu peste 630 de rețete, înscrise la cele patru secțiuni: Preparate conservate și semiconservate, Patiserie și cofetărie, Preparate calde și Preparate culinare reci (antreuri), fiecare dintre acestea împărțite pe două categorii – elevi și adulți.

Juriul, avându-l ca președinte pe reputatul chef Horia Vârlan, a avut și de această dată o misiune extrem de dificilă, dată fiind pasiunea pe care fiecare pe care fiecare participant a pus-o în prepararea aleselor bucate expuse spre jurizare. După câteva ore de dezbateri, Trofeul Casa Tudorii 2024 a revenit reprezentanților comunei Giurgeni pentru păstrarea tradițiilor culinare dunărene.

Dincolo de numele câștigătorilor, important este că festivalul și-a atins menirea – aceea de a promova și păstra valorile autentice ale tradiției ialomițene în toate formele sale de manifestare, între care arta culinară, cu ingeniozitatea și măiestria celor care prepară bucatele, își are locul și rolul ei bine ancorat în conștiința colectivă.

A doua parte a zilei de duminică a fost dedicată spectacolelor artistice. Mii de oameni au asistat la un maraton cultural, care a cuprins reconstituiri ale unor lupte medievale, extrem de apreciate de public, și momente de folclor susținute de artiști talentați din județ și nu numai - Formațiile de dansuri de fete „Florile Bărganului” Făcăeni și „Fuiorul” Mihail Kogălniceanu, Grupul vocal bărbătesc „Colinda” Jilavele, Ansamblul folcloric „Valurile Dunării” al Căminului Cultural Giurgeni; Grupul de mandoline din Giurgeni, Grupul vocal „Doruri ciulnițene” Ciulnita, Ansamblul folcloric „Plaiurile Mioriței” Buzău.

O notă aparte a fost adusă de muzica medieval interpretată de „Cimpoierii din Transilvania”, iar folclorul ialomițean a fost din nou scos în evidență de Ansamblul Folcloric „Doina Bărganului”, cu soliștii Nicole Dumitrașcu, Ionuț Cocoș, Nicoleta Rădinciuc Vlad și Daniel Trifu.

Festivalul s-a încheiat târziu în noapte cu recitalul capetelor de afiș - Mirela Vaida și Ansamblul folcloric condus de Marin Barbu (Nea Mărin) și Theo Rose.

În concluzie, susține dr. Florin Vlad, managerul Muzeului Județean Ialomița, „indiferent din ce punct de vedere privim importanța continuității acestui gen de manifestări, care să aibă ca puncte de plecare tradiția zonei și istoria acesteia, iar ca finalitate propusă și atinsă păstrarea autenticității acestui spațiu geografic, devine evidentă o axiomă a unor valori de natură să contureze ideea unei tradiții care trebuie să meargă mai departe. Aceasta pentru că Ialomița este un spațiu aparte, un loc definit de oameni care și-au pus amprenta pe trecutul acestor meleaguri, o zonă cu un specific etnografic, cultural și istoric extrem de bogat!”

Iar în final, iată lista completă a câștigătorilor Festivalului-Concurs de Tradiție Culinară Ialomiteană „La Casa Tudorii, ediția a XII-a:

TROFEUL „CASA TUDORII” 2024 – comuna Giurgeni, pentru păstrarea tradițiilor bucătăriei dunărene

CATEGORIA ELEVII

Secțiunea „Preparate conservate și semiconservate”

Premiul I – Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia (internat) – „dulceață de porumbe”

Premiul al II-lea – Școala Gimnazială Vlădeni – „dulceață de pepene galben”

Premiul al III-lea – „Hărnicuțele Tudorii” de la Palatul Copiilor Slobozia – „dulceață de nuci verzi”

Secțiunea „Patiserie și cofetărie”

Premiul I – Liceul Tehnologic „Anghel Saligny” Fetești – „semilună cu nucă”

Premiul al II-lea – Liceul Teoretic „Paul Georgescu” Țândărei – „scutecele lui Iisus”

Premiul al III-lea – Școala Gimnazială Ciulnița („Mămici și pitici”) – „minciunele”

Secțiunea „Preparate culinare reci (antreuri)”

Premiul I – Liceul Tehnologic de Industrie Alimentară „Fetești” – „salată de napi”

Premiul al II-lea – Școala Profesională „Areta Teodorescu” Grivița – „plăcintă cu cartofi și mujdei de usturoi”

Premiul al III-lea – Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” Fetești – „papară de pâine cu brânză”

Secțiunea „Mâncăruri calde”

Premiul I – Liceul Tehnologic „Al. I. Cuza” Slobozia (structura Liceul Tehnologic „Mihai Eminescu”) – „sărmăluțe în foi de ceapă”

Premiul al II-lea – Liceul Teoretic „Grigore Moisil” Urziceni – „ghiveci de toamnă”

Premiul al III-lea – Liceul Tehnologic „Înălțarea Domnului” Slobozia – „năut cu șunculiță”

CATEGORIA ADULȚII

Secțiunea „Preparate conservate și semiconservate”

Premiul I – „Gospodinele iscusite”, comuna Stelnica – „magiun de prune fără zahăr”

Premiul al II-lea – Asociația Handicapaților Neuromotor Ialomița – „prune în vișin”

Premiul al III-lea – Gurgu Elena, Gurgu Ionela și Chenu Valentina, comuna Vadu Oii (Constanța) – „zacuscă de pește”

Secțiunea „Patiserie și cofetărie”

Premiul I – „Delicatesurile soacrei”, comuna Mihail Kogălniceanu – „prăjitură cu nucă”

Premiul al II-lea – Primăria Bordușani – „tartă cu dovleac”

Premiul al III-lea – Primăria Ciulnița – „pâine cu aluățele”

Secțiunea „Preparate culinare reci (antreuri)”

Premiul I – Liceul Tehnologic „Înălțarea Domnului” Slobozia – „mic dejun cu arpacaș din speltă”

Premiul al II-lea – Școala Gimnazială Albești – „salată de vinete”

Premiul al III-lea – Asociația Daniil Slobozia – „imamul leșinat”

Secțiunea „Mâncăruri calde”

Premiul I – „Veteranele de la Luciu”, comuna Gura Ialomiței – „sarmale cu jumări, mâncare de prune”

Premiul al II-lea – „Mărculeștenele iscusite”, comuna Mărculești – „iepure cu sos de roșii și măslină”

Premiul al III-lea – Școala Profesională „Areta Teodorescu” Grivița – „sărmăluțe în foi de zmeură”

Gigi Constantin

Florentina Loredana DALIAN

Cenușa zăpezii

Ninsese. Încă ninge. Atât de frumos arăta în împrejurimile, altfel anoste, cenușii, încât aveam impresia că nimerisem într-o magie, cu iarnă siberiană, cu sănii trase de cai. Coborâtă din pat, smulsă din vise de soneria ceasului, mă repeziseam la fereastră să văd minunea. Am inspirat puternic, privind fulgii și mulțumind pentru atâta frumusețe. O frumusețe pentru care n-am făcut nimic, un dar, o bucurie oferită gratis de spectacolul uluitor al naturii.

Alergând desculță prin casă, în cămașă de noapte, m-am repezit și la fereastra balconului, din partea opusă a apartamentului, să văd și acolo zăpada. Albul cel mai alb mi-a izbit privirea. Doar că acolo, mai erau și altele. Câțiva copaci căzuseră, de la vântul de-aseară, mi-a părut atât de rău pentru ei, unul chiar în parcare. Slavă Domnului că nu pe mașina mea, aflată sub un strat gros de alb! Doi muncitori veniseră să degajeze; în parculețul de sub fereastră, un tătic făcea un imens om de zăpadă pentru puiul lui care se tăvălea de zor. Un vecin dădea zăpada din fața blocului. *Ce-ai, domnule, cu ea? Atât de greu puteți suporta frumusețea?*

Mă rog, omul chiar întreprindea ceva util. Doar eu sunt defectă. În loc să mă las copleșită de problemele generate de căderea abundentă a zăpezii, să mă duc să dau naibii zăpada de pe mașină, visez la marile capodopere rusești, la mine înfășurată în blănuri, ca o karenină de-mprumut, într-o sanie trasă de cai pe zăpezi nesfârșite, cu el alături. Aici mă împotmolesc oarecum. Treaba cu „el” e mai complicată, fiindcă își poartă zăpezile prin alte meleaguri. Dar, dacă tot am pomenit de Karenina, să zicem că ar putea fi și el vreun Vronski de împrumut. Înalt, frumos, cu părul deschis la culoare, cu ochii precum cenușa unui jar stins. Dar în niciun caz devreme acasă. În schimb, cu o căldură care ar topi toate zăpezile astea și chiar pe cele siberiene.

Decid că e cazul să-mi continui visul acesta inutil ca o sanie fără cai, în căldura patului meu. Apoi, brusc, dau cu ochii de bilețelul care-mi anunța programarea la manichiură. Încerc să mă mint că n-ar fi azi ziua, scotocesc după calendar, însă nu mă mai pot minți. E chiar azi și e fix peste patruzeci de minute. Cineva, de sus, o fi decis că nici măcar de vis n-ar trebui să am parte. Fie! Caut partea bună și o găsesc destul de rapid, cum îmi e felul: de-abia am ocazia să merg pe jos prin zăpadă (nu, mașina n-o mișcă până nu dispăre zăpada singură! Cine-a pus-o, Ăla s-o dea!), să mă bucur de binefacerile acestei ierni de basm nu doar dincolo de ferestre. Dacă tot pui fereastra între tine și viață, riști să crezi că viața e un vis. Și-apoi, nimeni nu mă poate împiedica să visez și pe scaunul de la manichiură.

Trag de pași către salon, mă duc, mă

întorc, mai dau o roată. Nu mă îndur să intru, dar, când se apropie ora, tot o fac. Amăgirea mea de a-mi continua visul s-a dovedit a fi chiar o amăgire. În salonul cosmetic se dezbăteau aprins probleme grave ale omenirii, pe tonalități care te făceau să crezi că se apropie apocalipsa. Cam așa se petrece de obicei în astfel de locuri, nu știu ce sperasem și eu. Regretam că nu mi-am luat de acasă dopurile pentru urechi. Măcar nu m-ar mai fi zgâriat atât de profund vocea făcicăi care ocupa scaunul de la coafură. Nici șanse să scăpăm de ea curând nu erau, venise pentru un permanent de oaie merinos, asta ia timp și procedura era abia la început, după cum mi-am dat seama.

Mă resemnez și ascult, fără să vreau, ofurile ofuscatei. Pricep repede că era vorba de bărbatul ei, nenorocitul, care își găsise pe alta, și cum să faci, domnule, așa ceva, la o vârstă ca asta și când ai responsabilități cât casa, acasă, când ai o nevastă bună, care te-a spălat, te-a călcat (nu mă pot abține să gândesc „în picioare”), te-a hrănit până ai făcut o burtă de popă, cu cele mai alese bunătăți, făcute cu mâinile astea două, uite-le (i le arată coafezei, iar eu nu m-am putut abține, m-am întors și le-am privit, n-aș mai fi făcut-o! – atât erau de urâte, strâmbe și butucănoase). Iar sunt rea, dar numai în gând, mă apuc să conversez cu ea în sinea mea: „Femeie, mirarea e că te-a suportat până acum! Eu te-aș fi părăsit și numai pentru vocea asta isterică, ce mi se înfige ca un piron în creierul mic.” Și zice și zice și nu mai tace și eu mă sufoc și mă întreb cu ce am greșit pe ziua de azi. Coafeza o mai încurajează din când în când, cu țift-uri și ofof-uri de complezență, pesemne că i-a făcut și ei creierul gelatină, dar ce să faci, clientul nostru, stăpânul nostru.

Eu tac. Matilda tace și ea, cu ochii plecați și cu atenția îndreptată pe unghiile ei, adică ale mele, manevrând cu grijă instrumentele „de tortură”. Când își mai ridică privirea, schimbăm între noi zâmbete semnificative. Pare o ființă de aer, delicată, cu voce joasă, plăcută, altfel nu mă prindea pe scaunul ei, nici dacă mă manichiura gratis și-mi mai dădea și bonus, o cafea. Toxicitatea adandonatei o cuprinde la o vreme și pe cea care o migălea la păr. Face ce face și o determină să spună ca ea, să i se alieze în suferința fără margini pe care ține morțiș să o livreze tuturor neambalată, sau – cum zicea ea – adevărul gol goluț. Aflăm amănunte, uneori intime, de care m-aș fi lipsit bucuroasă, ba încă aș mai fi și plătit-o să tacă. Când povestea se cam termină, căci aflaserăm tot ce era de aflat, se trece la generalități. Bărbațiiăștia care sunt așa și pe dincolo, niște porci în ambalaje de zmei, alea și alalalte.

Norocul meu că stau cu spatele și nu o și văd în timp ce își varsă veninul. Norocul Matildei că o acopăr eu și nici ea nu o poate vedea. Dar șansa ei pălește curând. Obidita, după ce terminase

toate adjectivele și inectivele, vrea să-și facă aliați. Nu i-a fost suficientă aprobarea coafezei, încât o atacă pe Matilda direct, cu un tupeu frizând nesimțirea. Cu alte cuvinte, cum își permite să nu aibă nicio părere, nicio aprobare, nici un pic de empatie la suferința ei?

- Dar tu, Matildo, de ce taci, tu n-ai nicio părere?

- Muncesc, doamnă, mă concentrez aici..., dă să se apere, fără succes.

- Muncești o laie! Că doar nu rezolvi ecuații! Ce, nu poți să dai din mâini și din gură în același timp?

Matilda încearcă o porțiță de scăpare în tăcere, dar norocul ei fugise în lume, precum bărbatul sedusei-abandonate.

- Hai, zi, tu ce crezi despre asta?

- Eu cred... că nu contează ce cred. Desigur, îmi pare rău, dar..., a dat să îmblânzească scorpia neîmblânzită.

- Uite cum îi iei apărarea! Oi fi și tu vr'una d-ai!

O văd cum se schimbă la față și mai face o ultimă încercare de reconciliere:

- Nu iau apărarea nimănui, doamnă. Nici măcar nu vă cunosc soțul. Dar, în astfel de situații, prefer să-mi țin opinia pentru mine. Nu datorez explicații nimănui.

- Nu datorezi explicații, așa crezi tu? Dar știi că ai tupeu, fată? Ei bine, află că mie îmi datorezi! Ți sunt clientă fidelă de atâția ani, ți-am adus jumătate din clientela pe care o ai acum și, dacă nu vrei să rămâi fără ea, ai să-ți spui chiar acum părerea!

M-am abținut cu greu să intervin, deși fierbeam, însă nu era treaba mea, clienta mea, și nu voiam să intru în energia acestei femei mai mult decât era cazul. Urmăream numai cu o oarecare curiozitate cum va ieși Matilda din încurcătura cu această ființă toxică ce se purta și cu ea ca o nevastă înșelată. După ce mi-a ciupit ușor o cuticulă, scuzându-se timid, lăsând apoi forfecuța jos, căci mâinile începuseră să-i tremure vizibil, a adăugat cu voce joasă, ușor înecată:

- Insist să cred că, în astfel de situații, părerea celorlalți nu face doi bani. Totuși, pentru că insitați să o aflați pe a mea, vă voi spune-o. Dar vă previn că nu vă va plăcea. Și vă rog să țineți seama de faptul că nu mă refer la situația dumneavoastră particulară, ci în general.

Pentru că, oricum, Matilda nu mai migălea la unghiile mele, mă întorc și eu, să nu-mi scape spectacolul. Rănita rămăsese cu gura căscată și era numai urechi. Tonul blând și ferm al Matildei o redusese la tăcere, nu era obișnuită, vocea joasă, nețipată, nu era din lumea ei. Tânăra a continuat, fără a mai fi invitată:

- Am fost întotdeauna de părere că nu poți ține cu forța pe nimeni alături de tine. Și nici nu trebuie să o faci. E un consum inutil de energie, care nu provoacă decât rău. Câtă vreme cei doi

se bucură de călătoria împreună, merită făcut orice efort, dar în momentul când țințele lor devin diferite, ar trebui să-și ia frumos la revedere, ca doi călători într-un tren, care coboară în stații diferite, care nu mai au același drum, oricât de multă suferință ar presupune asta, oricâte lucruri ar rămâne în urmă. Dacă nu se poate să rămână prieteni, măcar să nu se dușmănească, apoi să-și vadă fiecare de drumul său.

Matilda vorbea cu calm, dar cu o înflăcărare în priviri. Când a tăcut, și-a lăsat pleoapele în jos, precum se lasă o cortină după terminarea spectacolului. Otrăvita ascultase cu încremenirea omului căruia i se pare de neconceput ce aude. Apoi, a pus verdictul:

- Ești nebună, fată! Nebună de unde s-au rupt nebunii. Cum poți să spui asemenea prostii?

Și, pentru că nimeni nu mai zicea nimic, iar situația devenise tot mai tensionată, coafeza a intervenit:

- Matilda are o poveste. Spune-i-o! Să înțeleagă doamna că nu ai nimic cu dânsa și că experiența ta de viață întărește convingerile pe care ți le-ai exprimat.

- Am fost și eu căsătorită, cu un bărbat pe care l-am iubit mult. Fusese o dragoste de tinerețe, ne știam de copii. După câțiva ani, am observat ceva la soțul meu. Parcă nu mai era el, nimic nu-l mai mulțumea, mai cu seamă la mine, mă evita, evita orice discuție, nu mai făceam dragoste, zăcea cu orele pe canapea, ofta și parcă era mereu cu gândul în altă parte. La început, credeam că greșesc eu cu ceva, că nu fac lucrurile cum trebuie, că poate mă schimbam. Mi-a luat ceva vreme, dar până la urmă, tot am înțeles. Am înțeles că schimbarea nu era la mine, ci la el. L-am provocat la o discuție și mi-a mărturisit că era îndrăgostit de o femeie. Suferea că e departe de ea, că o vedea prea rar, că trebuia să se ascundă. Suferea și pentru că mă mințea pe mine, care nu-i greșisem cu nimic. Am încercat să mă comport ca o soție adevărată, în fond, soțul meu era bolnav. Bolnav de dragoste. Am încercat să-i fiu aproape și să-l lecuiesc, așa cum faci când are o gripă. Până la urmă, de ce ne considerăm soții bune atunci când le facem ceaiuri și masaj, când îi îndopăm cu medicamente, când mergem cu ei la doctor, dar nu considerăm că trebuie să-i oblojim și atunci când boala lor se adresează inimii, și când zic inimă, nu mă refer la cord. L-am ținut în brațe, l-am mângâiat, am plâns și am oftat cu el. Bărbatul meu era bolnav, iar eu eram sănătoasă și trebuia să fiu acolo pentru el. (continuare în pagina 14)

(continuare în pagina 13) ➔

Am făcut asta vreo jumătate de an, sperând și așteptând să-i treacă. Până când am înțeles că leacul lui nu era la mine și singura vindecare și-ar fi găsit-o în altă parte. Cu tot plânsul din mine, cu toată frumusețea acelor ani în care ne fusese bine, de care mă înduram cu greu, i-am redat libertatea, sperând să aibă parte de ce-i mai bun și că, atunci când își va aminti de mine, să-mi poarte o amintire frumoasă. Să nu credeți că mi-a fost ușor. Dar mult mai greu, de o mie de ori mai greu mi-ar fi fost să-l văd așa, neliniștit, ori să trăiesc într-un compromis continuu, să mă prefac că nu știu de unde vine, cu cine a fost, cum și-a aflat confortul departe de casă, eventual să-mi găsesc și eu o ancoră și să ne întâlnim acasă ca doi străini, ca niște vecini de apartament care nu au nimic în comun, în afară de grija de a nu se deranja prea mult unul pe altul... Desigur, asta e structura mea, nu funcționează la toată lumea..., a mai adăugat Matilda, dând să pară împăciuitoare.

Oaia merinos părea că suferise un șoc, de parcă fusese supusă la o tensiune de 380 de volți. Nici n-ar mai fi avut nevoie de permanent, părul i s-ar fi încrețit, oricum, singur. I-a trântit coafezei banii cu năduf, a așteptat restul

până la ultimul leu, apoi și-a mai vărsat oftica o dată, ducându-se învârtindu-se:

- Ce proastă ești, Matildo! Doamne, ce proastă! Cum pot fi unele femei atât de proaste?! Sunteți nebune amândouă! N-am să mai calc pe aici niciodată!

Când a venit rândul meu să plătesc, i-am lăsat Matildei ciubuc dublu față de cât îi lăsam de obicei, i-am zâmbit și am asigurat-o că voi încerca s-o ajut să-și recupereze clientela pe care va fi pierdut-o prin curajul de a-și spune adevărul. Adevărul ei care, din nefericire, o lovise crunt pe cea al cărei adevăr se afla într-un alt univers.

Zăpada se mai topise, trăgeam de pași la fel ca atunci când plecasem. Simțeam nevoia să mă debarasez de toată zgura care se prăvălise peste mine în ora aceea. Dar, în același timp, și zâmbeam, cu bucuria atât de rară că ai mai aflat un om care-ți seamănă, că nu ești singura „nebună între nebuni”, cum se exprimase madama, că încă mai sunt oameni frumoși pe pământ, pe care îi afli unde nici nu te-ai aștepta, că, dacă ei ar fi mai mulți, poate lumea aceasta ar deveni mai bună. Și, de ce nu, dacă ne-am înțelege unii pe alții și ne-am iubi cu adevărat, dincolo de orgolii, am putea să ne facem raiul aici, pe pământ, și n-ar mai fi nevoie să murim, ca să-l atingem. Știu că asta e tot din poveștile mele cu

zâne, de care nu mă mai vindec. Sau poate nu vreau să mă vindec.

Și eu fusesem judecată și catalogată în fel și chip, pentru tupeul de a mă comporta așa cum îmi dicta sufletul, și nu așa cum „trebuia”. Doar că mie puțin îmi păsase de asta. Mi-am amintit-o pe Natalia, asistenta mea din laboratorul spitalului, pe care bărbatul o aștepta noaptea, la fiecare ieșire din schimbul doi, indiferent că afară ninge, tuna sau că acela fusese convocat la război. Pentru că așa îi impusese ea, altfel, „O lună mănâncă numai pufuleți de la magazinul din colț. Cât despre altele, nu-i mai dau voie nici s-o miroasă.”

Odată, considerând ea că deveniserăm destul de apropiate și prevalându-se de faptul că avea niște ani în plus, iar asta îi oferea drepturi, încercase să mă zgândăre, cu un aer de superioritate:

- Dar dumneavoastră, doamna inginer, de ce nu vă puneți soțul să vă aștepte la ieșirea din schimb?

- În primul rând, pentru că soțul meu nu e un obiect, pe care să-l „pun” aici sau dincolo. În al doilea, fiindcă nu consider necesar. De ce să trezesc omul din somn sau să-l deranjez de la meciul de fotbal sau din orice va fi având mai

bun de făcut, decât să mă însoțească pe mine de la spital până acasă?

- Ete, na! Ba să-l deranjați! Că doar nu-i pică nimic. Dar ia spuneți, nu v-ar plăcea să vă aștepte, așa cum mă așteaptă Sandu pe mine?

- Ba da, mi-ar plăcea, dar nu cum te așteaptă pe tine, adică obligat. M-aș bucura să știu că asta vine de la el, din grijă, din dragoste, din dorința de a mă proteja. Altfel, n-am nevoie. Știu să-mi port singură de grijă câteva sute de metri până acasă.

- Hm... n-am înțeles niciodată femeile ca dumneavoastră!

- Nici eu, pe cele ca tine, Natalia. Te rog să vezi de probele alea de sânge, căci se apropie ora să dăm buletinele de analiză!

Uneia ca ea, îi închideam ușor gura, în primul rând pentru că îi eram șefă. Noroc că lucrurile nu stăteau invers.

Când am ajuns acasă, am observat că un zelos turnase cenușă pe scara de la intrare. Să stăm bine, să nu alunecăm, să... Cenușa zăpezii. Cam asta facem și cu viața noastră, turnăm cenușiu peste alb, să ne oferim siguranță. Albul ne sperie, ne duce departe, ne face să ne luăm zborul. Noi nu, noi nu vrem să zburăm, ne sperie albul, dăm slavă cenușii...

Slobozia, 26 noiembrie 2023

Leonard I. VOICU (Montreal, Canada)

Orașul Montreal este cunoscut și pentru rețeaua de subterane care se ramifică pe mulți kilometri. După un plan arhitectural bine stabilit, construit încă din anii '70, ea leagă toți zgârie norii și principalele clădiri din centrul orașului, inclusiv numeroase stații de metrou, devenind astfel un mijloc de deplasare la confortul căldurii iarna și al aerului climatizat vara, dând posibilitatea de a face cumpărături, a vizita expoziții de artă, a avea acces la săli de cinema ori de spectacol, librării, biblioteci, numeroase restaurante, cafenele și așa mai departe, satisfăcând astfel aproape toate cerințele, exigențele, nevoile, imaginațiile și bugetele. Spun „aproape toate” deoarece barurile cu dansatoare sexy au intrările la nivelul solului și aceasta probabil pentru că s-au înființat cu mult înainte de a se construi rețeaua subterană. Acest „al doilea Montreal” are o importanță majoră pentru cei ce lucrează în downtown în special, pentru viața orașului în general și este vizitat cu precădere de turiști.

Anul trecut, s-a deschis aproape de Centre Eaton la al doilea etaj, (de sus în jos, fiindcă vorbim de subteran), o cafenea franțuzească stil Bistro cu patiserii așa de bune că îți muști degetele. Croașanți cu amande, cu ciocolată, rulade cu stafide, brișe, *chausson aux pommes* și nu mai continui. Îmi vine apă-n gură numai când mă gândesc. Iar cafeaua lor, este așa cum îmi place – tare, aromată, neagră și fierbinte, așa că am devenit un client fidel. Decorul localului este un amestec de „retro”, cu lămpi de bronz lustruit, mese și scaune din lemn masiv, cu peretele principal vopsit gălbui, cu imagini pictate

Doi latino

ce amintesc epoca medievală. Pe el se poate observa un peisaj într-o zi însorită la marginea mării unde se află o cetate cu ziduri groase și creneluri de apărare. Am încercat să identific blazonul de pe stindardul ce flutura în vânt deasupra turnului cel mai înalt, dar n-am reușit încă.

De la masa la care mă așez de obicei, aproape de fereastră, am remarcat încă din prima zi, iar scena apoi s-a repetat de nenumărate ori, aproape zilnic, doi îndrăgostiți la intrarea în stația de metrou din apropiere, care se mângâiau duios, se îmbrățișau și se sărutau cu multă pasiune. Privind mai atent, am realizat spre surpriza mea, cum cei doi amoroși aveau părul încăruntat și tenul bronzat. Am gândit că amândoi erau trecuți de cincizeci de ani. Cel mai mult mă impresiona pasiunea și emoțiile lor evidente. Fericirea ce o degajau era sinceră.

Destul de repede, au realizat că îi priveam. M-au privit și ei și mi-au zâmbit. Le-am zâmbit și eu. Eram bucuros pentru ei, pentru toată magia tainică a iubirii puternice ce-i unea. Nespuse de bucuros.

Mi-am făcut o obișnuință să-i urmăresc discret. Un moment agreabil la care nu aș fi renunțat. O doză de energie pozitivă care se revărsa și către mine. Pofa lor de viață și voia bună erau molipsitoare. El o conducea la stația de metrou și petreceau împreună câteva minute ținându-se în brațe, mângâindu-se cu gingășie și sărutându-se pătimaș.

Când ea pleca, el rămânea nemișcat, o urmărea cu privirea, aștepta s-o vadă cum intră în vagon și o saluta trimițându-i sărutări. Ea îi răspundea cu aceleași gesturi iar zâmbetele și privirile lor se contopeau într-o perpetuă simfonie a dragostei.

Eram uimit, încântat, dar și curios în același timp. De cât timp se cunoșteau? Ce vârstă aveau în realitate? De unde erau? Oare aveau copii? Și, cea mai arzătoare și indiscretă întrebare: Erau căsătoriți sau era amănți?

Puțin important! Mi-am spus la început. Și astfel, săptămânile și lunile treceau, iar momentele lor amoroase se repetau cu o prospețime neștirbită.

Am continuat să mă bucur de bucuria lor, însă, trebuie să recunosc, curiozitatea mă măcina din ce în ce mai mult.

- Sunt domn'le căsătoriți ori nu? Mă frământam.

- E prea frumos... ca să fie adevărat! Îmi șoptea Aghiută. Nu sunt căsătoriți! Sunt amanți sadea! Unde ai mai văzut tu un cuplu căsătorit să se giugiulească zilnic în halul ăsta? Ce, suntem în filme?

Trebuia să aflu adevărul! Dar cum? Să-i întreb? Pe el ori pe ea? Sau pe amândoi? Era jenant.

Continuam să ne salutăm zilnic. Devenisem un fel de complice al fericirii lor, în timp ce curiozitatea mă măcina mărunț pe dinăuntru din ce în ce mai puternic.

Ieri au sosit ca de obicei, s-au sărutat îndelung, s-au mângâiat, s-au îmbrățișat și ne-am salutat. Apoi, ea a pornit către stația de metrou. El a rămas nemișcat și o urmărea din priviri, așteptând s-o vadă urcată în vagon. Și-au trimis un ultim sărut aerian, apoi ușile metroului s-au închis.

Mi-am luat inima-n dinți și am pornit în viteză către el.

- Scuzați-mă! am zâmbit jenat. Ne vedem de mai bine de un an și mă bucură nespuse fericirea... iubirea voastră! Sunt totuși curios, dacă nu vă supărați, din ce țară sunteți? Am pus o întrebare obișnuită într-un oraș multietnic unde modul de exprimare al sentimentelor este mai rezervat.

- Sunt din Columbia.

- Iar doamna?

- Peruviancă!

- Și... scuzați-mă că vă întreb, sunteți căsătoriți?

Tipul m-a privit surprins, apoi calm și surâzând mi-a șoptit:

- Am divorțat anul trecut!

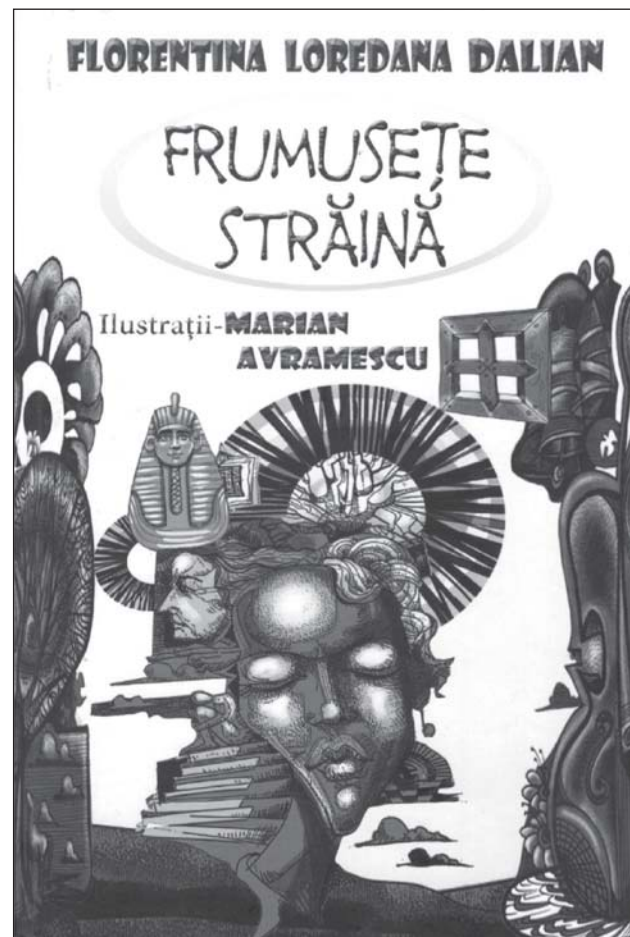
Niște priviri în urmă spre alte orizonturi

În labirintul unor căutări după o „*frumusețe străină*” care să-i pună dinaintea cititorului aceea vecinătate a iubirii niciodată atinse cu adevărat, Florentina Loredana Dalian găsește o cale de comunicare în proza scurtă, mult mai rapidă și mai convingătoare decât poezia și filosofia. Prin aceste „priviri în urmă” spre orizonturi ale sufletului, care merită exploatare, în schițele și povestirile din cartea asupra căreia ne vom pronunța, autoarea ne vorbește despre: ființă, existență, fericire, frumusețe, gând, cuvânt, destin, iluzie, iubire, religie, speranță, vis etc; despre toate acestea, în texte prozo-poematice, moralizatoare, ce încorporează reflecții care-i deschid calea spre adevăruri, într-un stil concis și frumos, uneori înrudit cu umorul, cugetarea sau vorba cu tâlc. Totodată își provoacă și cititorul să se implice, să simtă emoțiile trăite de autoare. Trăiri surprinse acum într-o culegere de schițe-gânduri, povestiri care se dedublează în reprezentări a profilului moral al omului, al măreției naturii, al existenței umane în acest univers.

Atunci când adună uimirea și bucuria imaginației, în mici întâmplări, care o ajută: pe de o parte, să treacă mai ușor prin viață, pe de altă parte, să se descarce la nivel emoțional, Florentina Loredana Dalian, autoarea cărții de proză „*Frumusețe străină*” (apărută la ed. Metamorfoși-Slobozia/2024), în cele 21 de schițe-povestiri, își alege dinaintea tărâmul imaginației și al scrierii cu tâlc, vorbindu-ne despre frumusețea umană și, firesc, în rostirea frazei, cititorului îi transpare lumina interioară a sufletului ei de poet, surprinsă sugestiv în crochiuri ale unui tablou de viață. Și asta, pentru că, spune ea: „Anii mei tineri, și ei, au fost atât de răniți când eu alergam după himere”. Dar, să încercăm și noi a răspunde la întrebarea ei: „Cu ce se vindecă, Doamne, frumusețea?” Cum vindecarea nu se face prin ocolire, prin a ne face că nu vedem că ființele umane sunt egoiste, sunt individualiste, înțelegem. Iar siguranța emoțională trebuie să fie acolo, în suflet, tot timpul și, cum uneori nu poți vindeca pe oricine, dar încă poți trata suferința, autoarea ține să ne dovedească, în aceste întâmplări de viață, că normalitatea este ceea ce este sănătos și normal. Suntem în fața unei autoare care te îndeamnă la meditație, prin punerea în antiteză a unor personaje aflate întâmplător într-un moment al vieții, dar care și stăpânește pe deplin această artă atât de complicată și fascinantă. Florentina Loredana Dalian crede în forța și tăria cuvântului și dovedește o profundă înțelegere a lumii. Are un farmec de poveste în gândire și, nu ne îndoim, percepția unui moralist: „Uneori, plecările-s mai crude ca moartea. Fiindcă plecările poartă-n ele durerea unei posibile reveniri niciodată-ntâmplare... Apoi țineți minte că singurătatea cuiva e un templu în care se intră în genunchi”.

Spuneam despre rostirea frazei, că în toate cele 21 de schițe-povestiri autoarea are o fire de poet. Fără doar și poate poetul, spre deosebire de prozator, vede lucrurile altfel, simte altfel viața, oamenii, lumea... Cum oare? Să fi devenit scrisul (pentru toți) o himeră greu de atins și vor spune la unison: „nimeni nu mai crede povestea aceasta!” Uite că (deși mai rar) eu continui să cred, că dacă Șeherezada a visat că va învinge moartea prin povestea ei, nu văd de ce nu m-ar crede și pe mine cititorii care mai cred în magia prozei-poematice. Alta e dispoziția poetului față de temele existențiale (viața, iubirea, lumea înconjurătoare etc), ceea ce aduce textului liric o notă de meditație, de contemplare și melancolie care îl prinde de „gulerul

hainei” și pe cititor. Iată cum m-a convins și pe mine, autoarea: „...legat de final? Pune finalul într-o lacrimă. O lacrimă, atât. Și lasă-l pe fiecare s-o interpreteze cum vrea! O lacrimă poate să curgă în mii de feluri, să răsară din mii de motive. O lacrimă grea cât o durere de viață...”. Și „pentru a face saltul în viața-viață”, cele câteva povești de dragoste din această carte, pesemne au fost scrise să te facă să nu mai vezi frunzele cum cad din copaci, luate de vânt, atunci când îți faci plimbarea pe alei, iar dacă totuși le vezi, creierul să-ți trimită multe semnale în inimă, ca într-un depozit de sentimente de tot felul. Adică acolo unde amintirile pot să ascundă la fel de bine și emoțiile că povestea ai trăit-o și tu. Sau chiar tu, ca cititor, să te trezești în calitate de martor-victimă al poveștii tocmai citite. O poveste în urma căreia cititorul se amuză, dar înțelege că dincolo de tonul grav al naratorului, aproape nimic din ce se narează nu ține de senzațional, deoarece el vede totul derulându-se cotidian sub ochii lui și chiar dacă i se conturează o lume bizară care reprezintă o dorință insașiabilă de comunicare cu cel de lângă tine: „Sunt ore în care trăiești bucuria pe care n-ai trăit-o în ani. Apoi vin alte ore, poate alți ani, în care plângi bucuria pierdută”. Părem a ne situa, în unele

texte, la granița dintre eseul filozofic și poezie, dar plonjarea sa eseistică, în timp, își are drept coordonate tridimensionale: iubirea prezentă, viața provocatoare cu trăirile ei și neprevăzutul: „În păcătoasa asta de zgură a realității, tot ce rămâne pur și simplu e mirajul visului”. Astfel, Sorina, studenta din povestirea „*Fotografia*”, frumoasa îndrăgostită de profesorul Adam, i se mărturisește profesoarei ei (colegă de catedră cu proful de sculptură) că fructul dragostei ei va trebui să rămână tainic ascuns pentru a nu distruge o căsnicie, dar ivirea pruncului pe lume trebuie, cumva, adusă la cunoștința Don-Juanului nostru. La rândul ei profesoara confidentă e și ea îndrăgostită de acesta, dar e surprinsă de studentă taman când ofta în fața laptopului, având dinaintea fotografia lui Adam. Surpriza neașteptată o determină pe studentă să renunțe la studii și să se piardă în lumea largă pentru a scăpa de suferință, prin uitare. Povestea nu rămâne fără urmări, întrucât taina studentei rămâne o povară prea mare

pentru cea care va rămâne în preajma profului de sculptură și a-i plimba mai departe „dilema prin lume”. Aceeași povară, cu „atâtea întrebări fără răspuns”, o va purta și necunoscuta din trenul de noapte (într-o „noapte înșelătoare”), în povestirea „*Visul unei nopți de primăvară*”, acolo unde pare a se înfiripa o poveste de dragoste între pasagera naratoare și domnul M. militar de carieră, mult mai tânăr cu zece ani. Schița „*Atingerea lui Horus*” își are acțiunea în „încăperea destinată pentru SPA” de pe vasul de croazieră <Miss Sara>, și pe undeva firesc prin caricatura, anecdotical, poanta și alte artificii literare ce atrag atenția cititorului către undă de umor ce pică mai bine la fiere decât rictusul înghețat în colțul gurii ca urmare a unei dezamăgiri care să-ți amărăscă ficiații. Cu schița „*Vania Pescarul*” rămânem în sfera poveștilor ce aduc în viața celor două personaje ultimele confesiuni dureroase, tăioase, rostite fără menajamente. Piesa din carte, cea la care ne-am oprit mai mult, e povestirea „*Deșertăciuni*”; o poveste dintre o „*ea*” și „un bărbat tânăr și frumos” care îi spusese că îl chema Tariq, dintr-o noapte cu multe stele, pe puntea superioară a unui vas luxos. Ea spera „într-o seară romantică”, iar el doar să poarte o conversație care avea să o scoată din zona acelor „umbre ale tristeții”. Însă bucuria de a fi ascultat cu atenție și înțeles ar fi avut nevoie de un bilet de ieșire din acea lume, dar „orice ai alege, tot în lumea greșită te afli”. Pesemne dacă ar fi avut curajul zeiței Calypso, ce avea să-i aprindă în inimă flacăra iubirii lui Ulisse, altfel s-ar fi terminat povestea. Din păcate, în această confruntare cu autenticitatea, o lume fără nici un Dumnezeu e o lume lipsită de adevăr, și „saltul în viața-viață” rămâne o himeră după care alergăm cu toții. Dar, aici, într-o poveste de dragoste ratată, absurdul ține atât de om cât și de lume. Spune undeva autoarea: „Viața e despre asta... să câștigi, să pierzi, să te bucuri, să te doară, să muște gelozia din tine, să te cutremure iubirea până la uitarea de sine, să plângi, să râzi, să plutești, să faci ce-oi face, dar să nu stai îngenunchiat pe un sacun, plângându-ți de milă”.

Alteori tabloul povestirilor din această carte e despre suflul timpului care se destramă, ori a visului care se destramă, precum cel al lui Grigori, din „*Donul liniștit*”, care spunea: „Mă, ce drăcovenii nu mai visează omul!” Adică la hotarele unde poți străbate numai cu gândul, cu autoritatea ficțiunii care îngăduie orice, până și visele ne vin, de cele mai multe ori pentru a ne pune în gardă cu viitoare întâmplări și trăiri. Și „dacă tot pui fereastra între tine și viață, riști să crezi că viața e un vis”, spune autoarea în schița „*Cenușa zăpezii*”. Și e posibil ca fluxul câmpurilor magnetice ale omului-care-scrie, la masa de scris, să multiplice și să deformeze realitatea. Visul nu-i încearcă imaginația la cine știe ce iscodiri ale minții, dar sunt semne că autoarea își asumă acel coeficient de risc în a nu strivi legătura lăuntrică a unui „eu reîncarnat” viețuind în ființa sa. Uneori în această lume a iubirii niciodată atinse cu adevărat se întâmplă numai lucruri, fapte, întâmplări care se petrec pe tărâmul situat între fantastic și absurd, omul-care-scrie împletind doar ghemul care ne/îl scoate pe cititor din labirint.

Cartea este o piesă-puzzle scrisă cu o sinceritate și o concretețe a experienței și a trăirilor care te fac să o citești ca pe propria poveste, ori, ca și „când te privești în oglindă, că ai continuat să respiri”.

Tudor Cicu
(membru USR Filiala Dobrogea)

Ștefan NEAGU

Bântuiții

[din azilul mâniei]

* Lui Petrică Pictor', - in memoriam
- lumina frântă a acestei guașe

De la poalele cimitirului
Întins pe râpi cathartice,
Din vechi azimuturi agreste - de lângă
Abatorul mohorât din gropnițe,
Câțiva corbi ridică tot mai rar
Faldurile cerului
Peste un râu veșnic verzui
Și peste un câmp pustiu de infanterie.

Sever, tern, net,
Vechiul meu înger cu șevaletul
Scoboară din primăvară, din soarele bătrân
Cu-același bagaj de culori bolnave,
[Gris - de - cretă înmuiață-n nămoluri]
O cartușieră cu pensule mici, la oblânc
Și un butoiaș cu "tării violente".
În reține - cu-același fum dens ruginiu de praf rece.

Pe-aici chefuiam odinioară abatoriștii, chimiștii
Rupând din gardurariță flori roșii drăgăstoase și mov
De zeiesc liliac;

Benchetuiiau veri întregi
La gât cu țesătoresele cumplit de tinere
Într-o inflorescență de candelă și sexuri incandescente...
Acum, aleși în grabă, tanchiști pentru război
Sânt numai dintre holteii bătrâni
Dornici de-o afacere pe placul lui Ares.

Acum, jos în vale, puflăie orașul încremenit,
Iar lângă mantia corozivă a râului
E-o mănăstire rece duhînd a iodoform,
Cu sfinții zburăți zilnic
În taverna de-alături.
Spre apus - niște buncăre cu scufii orbitoare
De sub care sclipesc șirete

Luminițe hollywoodiene
{Prin aer-parfume și arome din Jardin de Luxembourg}
Tot mai des, dragoni - mastodonți
Cu geamuri gigante fumurii
Îl duc pe Thanatos să facă anchete complexe;
Înaintează haotic în răget de fanfară militară
În marș forțat spre extincție;
Un scâncet: "Dați-ne fabrica înapoi ...și cazarma"
Un tunet năpraznic, apoi
Câteva secunde surescitate... doar bocete...
În vaietele, suspinele și rânjetele
Pe obraji zgrunțuroși oncologici
Și în mâinile contorsionate pe steaguri și banere...

Cărând vagoane de mătrăgună,
Nu humus proaspăt, ...văd bine,
În curând voi ajunge și eu,
Mușcând țărâna,

Un bătrân dar frenetic dansator
În calvarul nebunilor.

Nov. 2023

Cabaret Zeit Der Dorfer
"Invocând muze și pe Bacchus care Tragicul
a creat din bacanale"

Și anul ăsta greu se trece
Ca un viol grotesc, în grup;
O mutră, habitantă, rece-
Căutătură rea, de lup.

Un scurt raport de la copoi;
Să-nchidem repede dosarul,
Să intru-n temniță apoi,
Precum a dat Satan cu zarul.

În mântuirea criminală
Chiar Cerul este implicat-
O blasfemie generală
Când nimeni nu-i fără de păcat.

Căci Domnul, în etern conced,
Și-a slobozit din lesă juzii,
Încât și bietul patruped
Ciolan e sieși, din iluzii.

Sosii din mine, infinite,
Cereau arestul preventiv
Sub gratiile ruginite,
S-adorm dulceag, fără motiv.

Un purgatoriu cu pucioasă-
Pentr-un tâlhar mai în etate,
Și pentru soața-i vicioasă,
Badantă-n Pad, cu greutate.

Când arde focu-ntr-un spital
Cu vâlvătăi neroniene,
Vibrez ca cel mai dur metal
În dansuri calderoniene.

Focul cu vâlvătăi cumplite
E boala ce ne necăjește,
Ardem subtil pe-albastre plite
Apoi o ștergem englezește

În zeppelinele gigante
Ori în berline de cristal,
Spre vienezele „antante”-
C-un draft din Hugo Hofmannsthal

Dar fără nobilul său Von;
Doar șilingi în soios sincron,
Cum îi spărgeam în tinerețe
Pe târfe-n Hexi-Morbidezze,

Pe studii doar Ausgewahlte-
În Școala cu mai multe halte.
Nu ca plebei din bărăgane
Aduși l-Arbeit fără arcane,

Mandat prestat sub jurământ
„Aristocrat” peltic și tânt
Sfidând azurul, neînfrânt
Pe „ontologicul” pământ.

Să treacă jarul și voi da
Concerte doar în Do #.
Prin burgul meu îndoliat
Dau cu parfumul salzburghez.

Amenzi din Ironia Sorții
La cabaretul Zeit Der Dorfer,
Le-om cheltui voioși cu toții
Pe mii și mii de kleine „dorfer”
.....

Nu tângui și nu disperez,
Să se rectifice-un bruillon;
Doar pentru moarte, amorez
Aș vrea să fiu precum Villon.

Ian.- Fev. 2021

Glosând anarhic
pe o plită încinsă

August
Cu flăcări de crematoriu... În zadar,
Un abator măreț ce-a zăcut în ruină
Se cere musai resuscitat
E inutil să-i explic-
Prea puțini ajungem
Din sala de tăiere
În sala de tranșare,
Apoi la frig,
Dureri incalculabile !
Destul de expensiv-
Inutilă morfină,
Autodafeuri, chermeze
Organizate în școli prestigioase de vară
Se știe,

Fanate cocote de rang înalt
Vără tezaurul în poșete aurii
Și pleacă la Șantan.

„Top Strict Secret Politique”
Panamale ,doctrine de jale
Socialiste - liberale
Și o pegră macabră,
Și jale
În curțile de țară. La ordine letale,
Miros cotropitor
Înăbușă ținutul,
Sub flăcări vesperale
Var, var, var
Aruncat în grabă
Peste negre cenușe
Să nu se facă Domnul potroacă
Să nu răzbată din sinistra ciumă nici o jumară
Să nu mai vină nimeni la troacă
De-acum, puțină lume pleacă afară
Alpii ne-așteaptă cu nămeții vigilenți.
Să nu-i trecem?!
Să uităm. Să megem peste munții noștri,
Într-un amfiteatru pavoazat
Cu stejari seculari din Empireu.
[Oh, mulți ca mine
I-am sădit. I-am udat
Pentru acest Jubileu
Ce-a sunat în pădurea cu cerbi].
Acolo am aplaudat
Ca-ntr-o metempsihoză
O grandisimă privighetoare
De'n zeci de ani
Mai ieri, ea avea 22,
Eu 15 și cântam,
Fredonam ambetat prin satul meu parfumat
Din câmpia lunară
„La Pioggia-Non ho l, eta”
Iar acum,
Doar eu vin iarăși acasă
Ca o nălucă îmbatrănită
Și-mi plâng viața toată,
Plin de-o cangrenă ca un măr otrăvit
Pe care-l îngropi adânc în pământ,
Ca pe un sodomit.
La porci să nu-l arunci niciodată...

Aug. - Sep. 2018, 2019.2020,
2021.2022, 2023, 2024 ...

Ariana ZBURLEA

Mă numesc Ariana Zburlea și m-am născut în 1997, în Slobozia. Iubesc poezia și ilustrația de carte veche. La doisprezece ani am scris primul meu poem, iar la paisprezece ani am debutat cu câteva texte în revista Vatra Veche. În 2017 am fost publicată într-o antologie internațională, Peregrinări (Dublin, 2017). Scriu poezie și proză de tip flash fiction. Am publicat în reviste și pe platforme literare online, cum ar fi: LiterNet, Literadura, Eminesciana, Planeta Babel, Meridianul Timișoara, Noise Poetry, O mie de semne.

1. prima ninsoare

soarele își trage sufletul
pe ultimele frunze din copacii
toaletați ilegal, în silă.
simt foamea ca un wind of change
peste aleile de bitum,
o zână rea care încurcă mașele
cerșetorilor.

bătrânele
au durerea în formă de cruce
și se ceartă cu norii, nasurile căutând
pe sub ferestre, un miros de sarmale.

trecătorii au paranoia simțurilor -
ochi de nebuni, privați
de parastase, de războaie,
de suferința aceea umană,
că acum e continuă și vagă,
de nici nu știi dacă în creier se vor înregistra
amintiri concrete.

brutarii fumează
în fața patiseriilor.
ascultă știri despre dronele
de la graniță
iar noi ne grăbim spre muncă.
toți vrem o oarecare eliberare, simțim dorul
unui soi de foame,
că umblăm greu, sătui, cu buzele linse.

și-n tăcere, ne închinăm pe ascuns,
îi facem propuneri lui Dumnezeu
să ne mai naștem o dată
să fie dimineață și
lumina din burta mamei
să pară prima ninsoare

2. noapte andaluză

stăm la masă și ne certăm cu racii
eu îmi imaginez cât de adâncă era apa iar tu
smulgi carnea moale și te-neci cu aburul.
cerul cântă, leneș, cu ultimele stele rămase
cuvintele noastre fierbinți ca asfaltul măturat

poate e timpul să-nvățăm flamenco
până dimineața

baila baila baila aud prin somn
o șoptă ca o insectă
sau tremurul unei limbi de șarpe
când toate capetele roase de insolație visează
tu nu ești
te săruți cu pielea unei umbre
și părul negru îi miroase a roșu
îmi fură din corp toate atingerile tale
lăsându-l rece

și mă gândesc
ce ar fi dacă m-aș pierde acum
în brațele nopții andaluze
că lumea mea deja devine
mișcarea circulară a unui roi de furnici
în agonie
și deși azi plouă cu pâine
aș vrea să fac ce mi-am dorit mereu
să dansez cu racii
chiar dacă nu știu să înot

Dalia-Maria RĂDAC

Mă numesc Dalia-Maria Rădac, am 22 de ani și sunt din Alba Iulia. Sunt masterandă la Facultatea de Litere din Sibiu. De scurt timp sunt debutantă în învățământ, predau limba engleză, iar în viitor îmi doresc să predau limba și literatura română. Am publicat într-o antologie și în alte câteva reviste literare. Am participat la diverse festivaluri de poezie și la tabere de creație, precum: Z9 Camp și Tabăra Petre Stoica.

1.

A ieșit soarele. din senin
cum femeilor li se rupe
apa înainte să nască. păpuși de lux cu
piele de culoarea cărnii
Îl urmez desculț pe
drumuri cu nume și
îmi măsoz modificările tonusului muscular.
predispoziția către violență și ultimul
borcan cu gem de gutui
sunt mai clare de când mi-ai spus că
Dioptriile îmi sunt prea mari
Ne scuipăm semințe-n cap
suntem doar doi copii de țigă care se joacă
de-a viața.

2.

Sunetul pașilor prevestește violența,
tencuiala cojită a etajului 7 e amestecată
cu crengi și flori.
iarba înălțată pe mochetă predică
autentic
discursul religios, iar Tu
obsedat de Apă
stai în cap ca să prinzi rădăcini
te chinui să prinzi lumina.

Ai fost intrat în metabolismul dezarticulat
al ființei
te țineam de mână în timp ce plângeam
mirosul de pisică de pe scara blocului e
lipit pe cortex.
Copil de asfalt crescut cu atitudinea
vegetală
strigă dizgrațios din cele două camere reci.

ne luăm în brațe, m-ai șoptit în Tine,
mișcă lumea.
Durerea a intrat în interior
e o religie a simțurilor în care suntem surzi.

3.

e o zi nefericită
în care port rămășițe din mierla înghețată
pe cablul de înaltă tensiune

o zi nenorocită
în care îmi amintesc când mi-ai spus că
femeile neatrăgătoare știu să toarne
băutura în pahare

e o vreme ciudată astăzi.

Cătălina Jablonovszky

Un bis

Îmi vii atât de des în gând,
Ca un ecou neîncetat
Și-n nopți cu lună stinsă-n geam
Eu tot te-aștept, neîmpăcat.
Cu dorul prins în colț de pleoapă
Și pași ce tremură-n tăcere
Îmi scutur visele de șoapte
Dar tot în mine-i o durere.
Cuvintele-s uitate-n zori,
Cu glas pierdut, nădăjduind
Și chiar de n-ai să mai revii
Eu te păstrez mereu venind.
În amintiri cu colțuri frînte
Rămas-au clipe nerostite,
Dar tu, din pieptul meu tăcut
Îmi vii atât de des în minte.

într-o lume de bazar,
printre zarzavaturi verzi,
eram doar un fir de har
nu puteai să nu te-ncrezi
cu opinci de-argint pe-alei,
străbăteam orașe goale
refuzînd să fiu ca ei,
despicîndu-mă-n răscoale
pe ziduri de catedrale
stăteam, scrijelind un vers
fără cruce, fără zale
răstignit în Univers.
mă chemau să urc în turmă
să pășesc pe drumul drept
Eu, un dansator de brumă
în furtună stau ș-aștept.
Nu-s icoană, nu-s stindard,
doar o umbră în deșert
dar ce-i viața fără-un gard
să-l sari, chiar de-i crud sau cert.

*
În copilărie nu mă vedeam copil.
Mă gîndeam că sunt aproape adult,
nu mă proiectam pe pereții
dimineților
nu-mi căutam joaca în lucruri
mărunte.

Mă dădeam mare
Cu gesturi serioase,
cu vorbe aranjate,
ca și cum aș fii știut deja
ce înseamnă să fii matur.

Azi, mă uit înapoi
și văd copilul
ce încerca să pară altceva.
Îmi dau seama că nu eram nici
mare,
nici mică.

Doar eu
ca și acum.

Într-un oraș mic din apropierea Londrei

Într-un oraș mic din apropierea Londrei, într-o casă mică, dar bine îngrijită, locuia o familie aproape obișnuită, familia Hunter, formată din Ben Hunter, tatăl neînfricat al familiei, Emma Hunter, mama eroină a familiei, și cei doi frați Walker și Alex Hunter. Walker avea 14 ani iar Alex 9 ani, însă aveau ceva în comun, fotbalul. Walker Hunter a fost junior al academiei lui Manchester United pe când avea 8 ani, cât despre Alex, el tocmai a dat probe pentru Queens Park Rangers acum 1 săptămână și așteaptă cu nerăbdare răspunsul. Tatăl său, Ben, își pune mai mari speranțe în fiul său cel mic, crede că va fi următorul Rooney, cât despre Walker, putem spune că era într-o situație mai dificilă. El a fost dat afară de la echipă pe când avea 12 ani, deoarece, în ciuda faptului că era foarte înzestrat pentru fotbal, s-a dovedit a avea și două mari defecte: era individualist și uneori lenș. De atunci a mai jucat 6 luni la academia lui Tottenham Hotspur, dar aici nu s-a integrat în spiritul echipei, nefiind de acord cu jocul defensiv al acestui club. Datorită experienței acumulate la aceste mari cluburi, a devenit totuși un jucător de bază în echipa școlii, cu care a câștigat 4 turnee.

Când a venit scrisoarea celor de la QPR, prin care Alex află nu doar că a fost acceptat, ci și că antrenorul de U11 l-a lăudat, spunând ca este un fenomen, toată familia era în extaz. Însă bucuria lor a fost umbrită de o altă veste, tot despre fotbal, dar care i-a pus în mare dificultate: în aceeași zi, Walker a primit o invitație de la Bayern München U17 Squad, care îi oferea un loc în echipa sa, plus o bursă pentru stabilirea în München. Aflând vestea, Alex s-a bucurat pentru fratele său, însă imediat și-a dat seama că asta însemna că toată familia se va muta în München iar el va trebui să renunțe la academia lui QPR. Supărat, fuge în

camera lui, trânteste ușa și începe să plângă în pernă. Tatăl său îl vede și fuge repede după el. Încearcă să îl consoleze spunând că există diferite oportunități și în Germania, ba chiar ar putea da probe pentru Bayern U13. Însă Alex nu îl băga în seamă pe tatăl său.

Familia Hunter avea la dispoziție două zile pentru a lua nu una, ci două hotărâri, câte una pentru fiecare copil. Prima decizie a fost să accepte oferta celor de la Bayern pentru Walker și implicit să se mute la München, spre dezamăgirea lui Alex. Cu toții încep să își facă bagajele, iar tatăl caută cu disperare un cumpărător pentru casa lor.

Însă Alex are alte planuri. El nu vrea să renunțe la proiectul său de la QPR, așa că își roagă mama să îl ducă la antrenament. Emma, mama sa, o femeie cu un caracter deosebit, îl întreabă nedumerită de ce vrea să meargă la antrenament, de vreme ce oricum decizia de a pleca cu toții era deja luată. Dar Alex insistă că el nu va merge la München, și cu o maturitate ieșită din comun îi spune mamei sale că deja a vorbit cu un coleg de echipă să-l găzduiască și pe el până în momentul în care își va putea închiria o nouă locuință. Speriată, mama îi cere imediat numărul de telefon al mamei colegului său pentru a clarifica situația:

- Bună ziua, doamnă!
- Buna ziua! Cu ce vă pot ajuta?
- Sunt mama lui Alex Hunter, și am înțeles că este coleg cu fiul dumneavoastră la fotbal. Mă înșel cumva?
- Într-adevăr, Alex este colegul fiului meu, Rökkie. Acum două zile cei doi au venit după antrenament la mine și am vorbit despre problema dumneavoastră, despre faptul că o sa vă mutați în München deoarece aveți o mare oportunitate pentru fratele lui Alex.

- Da, așa este, însă nu m-am gândit nicio clipă la ce ar putea să facă copilul

meu. Vă rog să mă scuzați pentru ce a făcut Alex!

- Dar nu sunt supărată chiar deloc! Alex este un băiat cuminte, și chiar nu mă deranjează să îl ținem la noi până la o anumită vârstă. Așa ar avea și Rökkie un partener de joacă și de antrenamente. Iar fratele lui Alex, se va bucura nestingherit de oportunitatea care i s-a oferit.

- Wow, nu mă așteptam, însă îmi este greu să îmi las copilul la o altă familie, pe care abia dacă o cunosc, însă voi vorbi cu soțul meu și voi reveni cu un telefon. Multumesc!

Astăzi este ziua plecării. Familia Hunter s-a hotărât: Alex va veni cu ei. Dialogul cu mama lui Rökkie, a fost cumva doar de formă, pentru că Emma știa de la început că nu îl va lăsa să locuiască cu altcineva. Așa că toți membrii familiei sunt pregătiți de zbor, inclusiv Alex, care este chiar nerăbdător, deoarece, în dimineața aceasta a văzut un anunț făcut de TSV 1860 München, echipa mai puțin cunoscută din marele oraș al Germaniei, care făcea înscrieri pentru grupele U10 sau U14 așa că Alex este gata să impresioneze la echipa celor din München.

După un drum de aproximativ 4 ore, Familia Hunter ajunge la apartamentul lor din München, un apartament cu 3 camere, undeva lângă marele Stadion Allianz Arena.

Cei doi copii își ocupă repede camerele, cea mai mică fiind a lui Walker, cea mijlocie a lui Alex și cea mare a părinților. Însă cei doi frați nu au stat mult în casă ci au plecat imediat să se intereseze de viitorul lor fotbalistic. Mai întâi cei doi au fost la baza lui Bayern München, unde s-au întâlnit cu antrenorul principal a celor de la Bayern, Vicent Company și cu antrenorul de U17, Patrik Kaniuth. Cei doi antrenori sunt fericiți că Walker a decis să se alăture formației germane, devenind cel

Este elev în clasa a VI C la Liceul de Artă „Ionel Perlea” din Slobozia. Este în egală măsură pasionat de lectură și de sport, participând la Olimpiada Lectura ca mod de viață și jucând baschet de performanță, obținând rezultate apreciable în ambele direcții. Așa se face că debutează cu o proză scurtă despre... sport.

mai tânăr din lot, cu vârsta de doar 14 ani. Aceștia au spus că îi vor face prezentarea oficială la următorul antrenament care va avea loc peste două zile chiar pe stadionul Allianz Arena.

Acum, rezolvată fiind treaba cu Walker, cei doi frați au plecat în viteza spre baza celor de la 1860 München pentru a se interesa de situația lui Alex. Ajuns acolo Walker spune:

- Bună ziua, caut baza de antrenamente a celor de la 1860 München! Am nimerit?

- Bună ziua! Ați ajuns unde trebuie. Eu sunt Christian Werner, Directorul Sportiv al acestui club. Cu ce va pot ajuta?

- Am venit aici cu frățiorul meu mai mic, Alex, are 9 ani și a văzut că în această dimineață faceți înscrieri la U10. Este adevărat?

- Da, avem nevoie de jucători la U10. Ne-ar face plăcere dacă Alex ar face parte din echipă.

- Super!!! Când ar fi bine să-l aducem să dea probele?

- Măine dimineață, la ora 10! Vă așteptăm! Zi bună!

- La revedere!

Pe drum Walker îi spune lui Alex că mâine trebuie să dea tot ce poate pe teren.

O reușită carte de proză scurtă

Foarte recent a apărut o nouă carte scrisă de **Leonard I. Voicu** intitulată „**Erori de programare**” (Ed. Eikon 2024).

Domnul Leonard I. Voicu este un nume cunoscut membrilor comunităților românești din din Montreal, unde locuiește, dar și din toată Canada.

Scriitor, președintele ACSR (Asociația Canadiană a Scriitorilor Români), activ pe plan cultural și social în Montréal, unde, în 2021, Leonard I. Voicu a inițiat plasarea bustului **Eminescu** - sculptat de regretatul artist român **Petre I. Birău** - în fața **Căsuței Române** de la **Catedrala Ortodoxă „Buna Vestire”** din Montréal, cu ocazia marcării a 130 de ani de la trecerea în eternitate a poetului național al românilor, precum și a împlinirii a 18 ani de activitate a asociației ACSR.

La Montréal se țin lunar întrunirile **Cenaclului Eminescu**, condus de Leonard. În ultimii ani, Cenaclul Eminescu din Montréal a fost lărgit din inițiativa președintelui și s-a extins la

participanți ai comunităților românești din toată Canada. Întâlnirile acestui Cenaclul se țin tot lunar prin teleconferințe, fiind astfel posibilă participarea, ca invitați, a unor oameni de cultură, din România.

Citiseam romanele lui Leonard I. Voicu, apreciasem talentul lui de prozator, măiestria și profesionalismul cu care a știut să mănuiască personajele sale și mai ales talentul lui în a crea dialogurile dintre eroii săi. Mă entuziasmaserăm romanele lui (publicate începând din 2011), precum trilogia „**Funia roșie**”, „**Surorile**” și „**Singur**”, care au acea vână caracteristică autorilor care sunt motivați să scrie pur și simplu pentru că *nu pot face altfel*, idee pe care celebrul poet german **Rilke** i-a sugerat-o unui tânăr care venise să-i ceară un sfat literar.

Cu o parte a prozei scurte a lui Leonard I. Voicu am făcut cunoștință recent, în paginile revistei montrealeze **Repere Literare**, al cărei redactor șef este autorul nostru, care a înființat revista în 2020.

Cartea „**Erori de programare**” se deschide cu o foarte frumoasă și competentă prefață scrisă de scriitorul, jurnalistul, filosoful și criticul de artă, domnul **Marian Nencescu**, după care

urmează cele 36 de povestiri, complet diferite una de alta ca stil, dar și ca tematică.

Parcursul cărții devine, pe măsură înaintării cititorului în lectură, un fel de spectacol în care, la fiecare povestire, o scenă rulantă compartimentată în 36 de secțiuni cu decoruri diferite și cu personaje oameni, copaci, animale, toate într-un dialog continuu, se oprește în fața noastră cu unul din cele 36 de decoruri și personaje, iar noi, cititorii, asistăm, fascinați, la povestea de pe scenă.

Varietatea temelor se combină armonios cu o tot atât de diversificată modalitate de prezentare. Unele povestiri sunt scrise exclusiv în dialog, altele conțin momente în care umorul, uneori sarcastic, alteori plin de tandrețe, produc, de la o pagină la alta, reacții și emoții, pe cât de diferite, pe atât de puternice. Câteva întâmplări se petrec în Montréal, altele în împrejurimile lui, unele în România, altele în vacanțe prin Europa. Sunt multe și diverse locuri, subiecte, idei, o mulțime de frânturi în care fiecare dintre noi se recunoaște.

Am putea compara cartea aceasta cu un imens tablou în care e cuprinsă toată gama de sentimente, stări sufletești și etape ale vieții omului. Un pictor ar trebui să combine multe și diverse culori

pentru a obține o nuanță care să aprindă în privitor imensul evantai de simțiri cuprinse în peisaj. Ei bine, în cazul cărții, autorul realizează acest imens tablou folosind cuvinte, care, pe parcurs, prind viață și culoare...

Cartea se citește pe nerăsuflăte și mi-a părut rău când am terminat-o. Am simțit nevoia să-i pun autorului o întrebare, în scris. Iat-o:

Despărțirea de o carte

Când ai citit o carte care te-a emoționat, bucurat, în care ai intrat cu toată ființa, ba chiar ai devenit, uneori, personaj din ea, când ai fost partener al dialogurilor, martor al mărturisirilor - metafore vii- când fiecare filă ți-a adus ceva nou, fie trist, fie vesel, ultima filă, care e sortită unei ultime vibrații, precede momentul de tristețe asociat oricărei despărțiri, fie ea trecătoare sau definitivă.

Aș dori să vă întreb, domnule scriitor, cum e când ești dincolo de filele cărții, adică cel care le-a scris? Terminarea cărții e, pentru dv, despărțire tristă sau bucurie?

Veronica Pavel Lerner
Toronto, oct. 2024

**Nicolae
PETRACHE**

**Figuri
urzicenene**

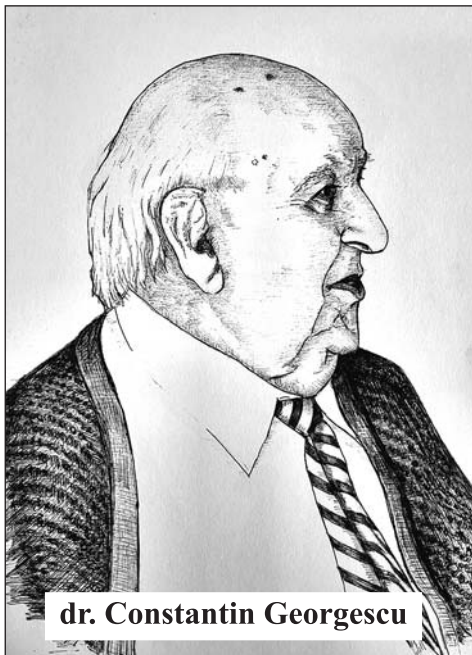
Lucica Ștefanovici

prof Angela Voicilă

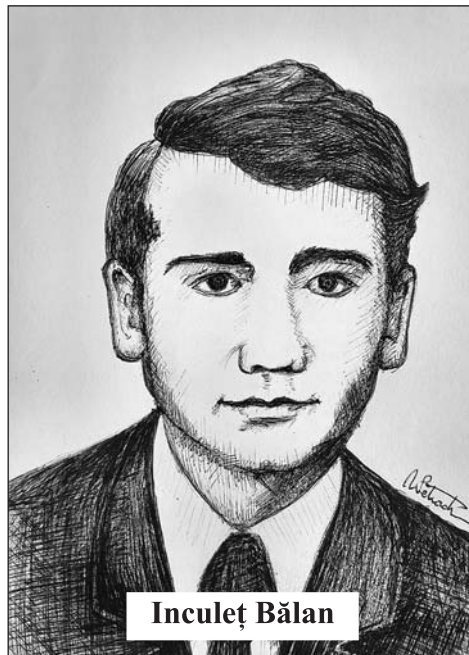
Prof. Maria Hanț

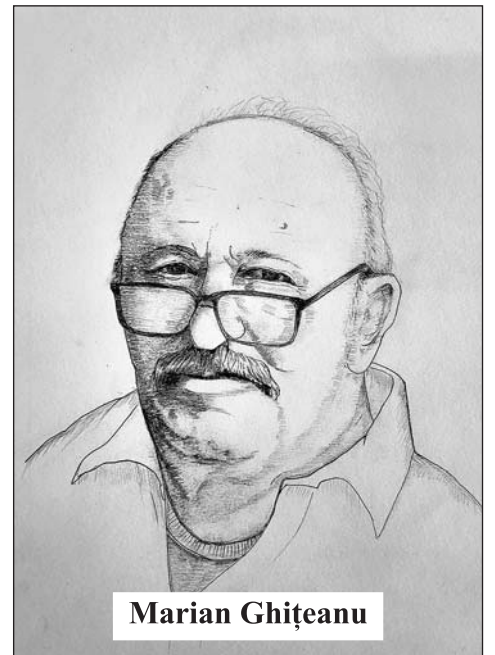
dr. Constantin Georgescu

General Emil Străinu

Inculeț Bălan

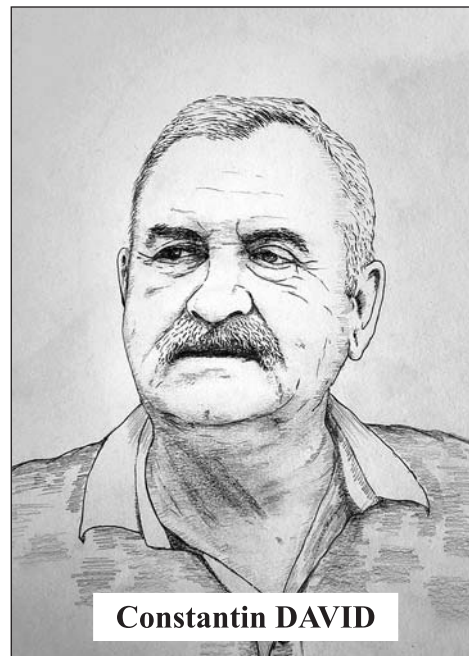
Marian Ghițeanu

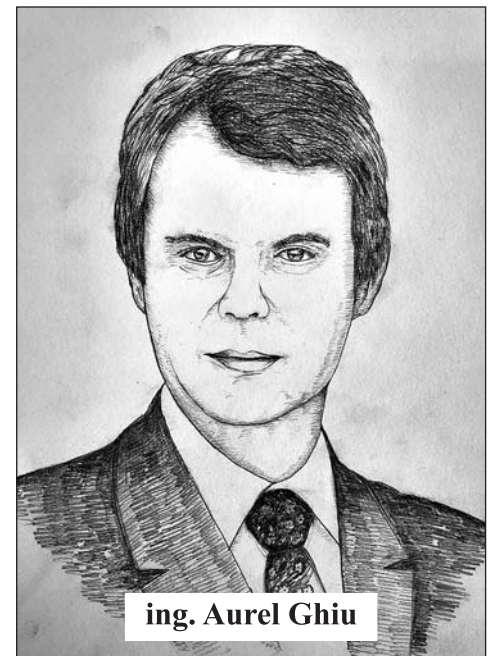
Gheorghe Dobre

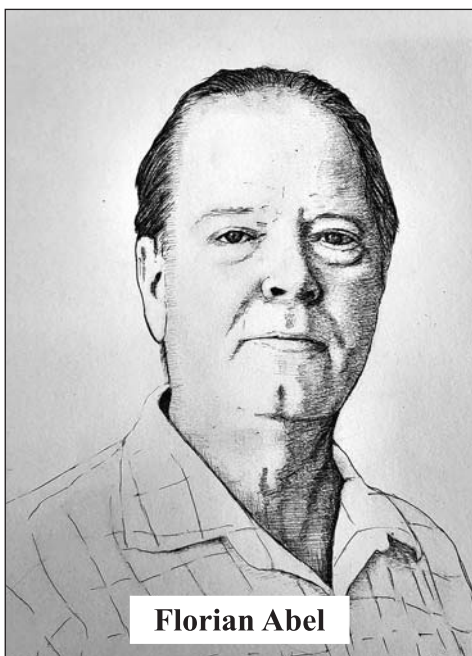
Anatol PAVLOVSCHI

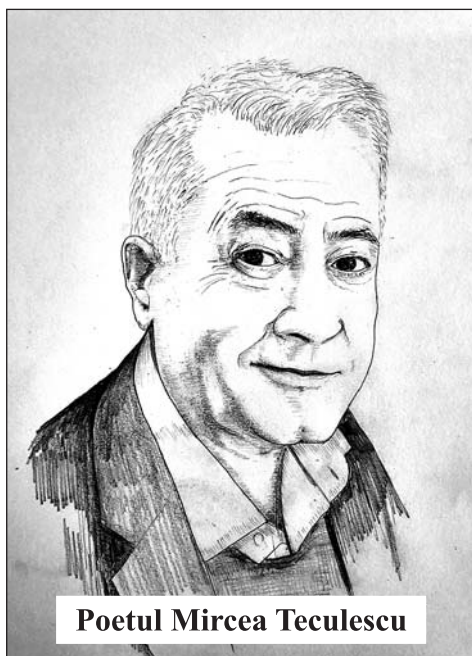
Constantin DAVID

ing. Aurel Ghiu

Florian Abel

Poetul Mircea Teculescu

Prof. Mihai Pavunev

prof. Titi Damian

Salonul Anual de Carte

Ediția a XXXIII-a, 2024

„Cărțile sunt felul oamenilor de a avea aripi ca îngerii.” (Andrei Pleșu)

Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița și Consiliul Județean Ialomița au organizat în luna octombrie ediția cu numărul XXXIII a Salonului Anual de Carte, manifestare culturală tradițională, de referință pentru comunitatea județeană și cea națională.

Organizatorii au pus la dispoziția iubitorilor de lectură o lună întreagă dedicată cărților, aducând în fața publicului, prin numeroasele acțiuni culturale, personalități din diverse domenii ale culturii.

În cadrul Salonului au fost expuse în jur de 500 de titluri de carte achiziționate de la Salonul precedent și până la momentul actual, prin intermediul a cincisprezece edituri reprezentative din țară.

Compus din evenimente distincte, la Slobozia (Galeriile Arcadia, Casa de Cultură „Nicolae Rotaru”, Sala Europa a Consiliului Județean Ialomița), Situl arheologic de la Giurgeni, Salonul Anual de Carte s-a bucurat de prezența a numeroși participanți și vizitatori, dovedindu-se mereu interesant și atractiv, un loc unde iubitorii paginilor tipărite s-au întâlnit, au discutat dezbătând teme importante din domeniul publicisticii și nu numai.

Nu putem trece prin marea cultură a lumii decât cu o carte în mână. „Prin mijlocirea lor strângem în jurul nostru, lucrurile, locurile, oamenii și vremurile.”

De-a lungul celor treizeci și doua de ediții, artele s-au întrepătruns, literatura s-a împletit armonios cu muzica și teatrul, aducând în fața publicului numeroși oameni de cultură dintre care amintim: Eugen Simion, Răzvan Teodorescu, George Pruteanu, Alexandru Mironov, Fănuș Neagu, Mircea Cărtărescu, Gabriel Liiceanu, Mircea Dinescu, Aura Christi, Simona Popescu, Ligia Naum, Cristina Liberis, Daniela Zeca Buzura, Eveline Păuna, Maria Timuc, Ovidiu Bojor, actori ai Teatrului de Păpuși Gulliver, Doina Lavric Parghel, Maria Răducanu, Alexandra Ușurelu, Emeric Imre, Mircea Rusu, Dorel Vișan, Maia Morgenstern ș.a.

Evenimentul a fost deschis de doamna Elena Balog, manager al Bibliotecii Județene „Ștefan Bănulescu” Ialomița, care a adresat mulțumiri reprezentanților Consiliului Județean Ialomița, reprezentanților culturii ialomițene, colegilor din bibliotecă, partenerilor media și tuturor celor care au sprijinit de-a lungul timpului această sărbătoare a cărții.

Potrivit tradiției, prima zi, 1 octombrie, a fost dedicată scriitorilor ialomițeni, publicațiilor și editurilor ialomițene: Star Tipp, Helis, Metamorfoși.

Printre invitați amintim pe: Titi Damian cu recente publicații *Fundamente* și *Dulcele amar, dulce*, apărute anul acesta la Editura Editgraph din Buzău, Florentina Loredana Dalian cu volumul de proză scurtă *Frumusețe străină*, Editura Metamorfoși, 2024; Loredana Stan - *De libris*, recenzii și cronici literare, Editura Metamorfoși, 2023; Mariana Călina - *Valsul trist*, repere critice, Editura Irizor, 2023; părintele Achim C.Vergil-Marian a prezentat *Monografia parohiei Pelinul (Eliza Stoenști)* din județul Ialomița, 2019, Romeo Aurelian Ilie cu volumul de poezii - *Liniștea de a doua zi*, Editura Charmides, 2024 și Ilie Comănița care a vorbit despre *Castele și conace* și munca de documentare din spatele realizării acestui volum.

În cadrul deschiderii a fost semnalată și apariția celui de-al 7-lea număr al revistei bibliotecii - *Printre cărți*, prezentată de Vali Șerban, redactor-șef al revistei. Revista apare semestrial, cu sprijinul Consiliului Județean Ialomița, și își propune, de fiecare dată, să facă cunoscute cititorilor, prin diversele rubrici, cele mai importante activități ale bibliotecii noastre și nu numai.

A doua zi, Salonul Anual de Carte a continuat cu concertul de muzică folk intitulat „De dragoste, de dor!”, susținut de cunoscuta interpretă Narcisa Suciuc și de chitaristul Ciprian Mateian.

„Cel mai iubit dintre critici: Alex Ștefănescu” s-a numit conferința susținută pe 4 octombrie de conf. univ. dr. Daniel Cristea-Enache de la Facultatea de Litere, Universitatea din București. Prezent pentru prima dată la Salonul de Carte de la Slobozia, invitatul a mărturisit că scriitorul Ștefan Bănulescu a fost cel care l-a publicat, la debutul lui publicistic, pe Alex Ștefănescu.

Despre Alex Ștefănescu a relatat că a devenit într-un timp relativ scurt cel mai iubit dintre critici deoarece s-a putut face plăcut într-un context în care publicul venea spre el, nu din obligație, nu din constrângere, nu ca parte a unui joc de măști sociale, ci fiind atras de farmecul său, de personalitatea sa carismatică. „Era ceva inconfundabil și unic în personalitatea lui Alex Ștefănescu, un farmec nebun, un umor cum nu am mai întâlnit la un alt intelectual român, un umor vital, o bucurie, nu numai de a trăi, de a scrie, de a citi, ci o bucurie de a comunica oricui

această plăcere intelectuală supremă”. (Daniel Cristea-Enache)

Pe 9 octombrie a urmat lansarea cărții „Dublu autoportret” scrisă de Varujan Vosganian, președintele Uniunii Scriitorilor din România. Alături de autor au fost prezenți: prof. univ. dr. Tudor Amza și prof. univ. dr. Otilia Sîrbu.

„Dublu autoportret”, publicat de Editura Polirom, este o apariție unică în felul ei, în peisajul literaturii române. Paginile cărții pot fi citite ca un jurnal în care stările lăuntrice și descrierile, până la detaliu, ale lumii înconjurătoare alternează, ca o reconstituire istorică a Revoluției, atât de necesară unei memorii colective înțesate de ambiguități, ca o meditație asupra istoriei.

Ziua cărții de specialitate economică și Ziua Editurii CECCAR a fost sărbătorită pe data de 10 octombrie, în compania invitaților: Camelia Malama, președinte Filiala Ialomița, Mihaela Cosma, director Filiala Ialomița, Eugenia Ciontu -vicepreședinte Filiala Ialomița și Mihai Răileanu -expert contabil.

Salonul a continuat pe 11 octombrie cu două lansări de carte: „Nu-i ușor să fugi de fericire”, autor Laura Frunză și „Secretul longevității și vitalității”, autor dr. Alina Epure.

Ajuns în acest an la ediția cu numărul XII, Festivalul - Concurs de Tradiție Culinară „La Casa Tudorii” s-a desfășurat în perioada 11 – 13 octombrie 2024.

Organizat de Consiliul Județean Ialomița și Muzeul Județean Ialomița, în parteneriat cu instituțiile de cultură din județ, acesta își propune ca, an de an, să ducă mai departe tradițiile culinare din Câmpia Bărăganului și nu numai, alături de istoria locurilor din care provin.

Manifestarea a debutat pe 11 octombrie cu „Parada Festivalului”, la Slobozia, pe Bulevardul „Matei Basarab”, iar pe 12 și 13 octombrie a continuat la Baza de Cercetare și Expunere Muzeală „Orașul de Floci” – comuna Giurgeni unde au avut loc acțiuni cu caracter cultural, reconstituirii istorice, spectacole folclorice cu invitați de marcă și concursul propriu-zis de tradiție culinară ialomițeană.

Timp de două zile, sâmbătă și duminică, frumusețea locului unde s-a născut marele voievod Mihai Viteazul a fost completată de diverse obiceiuri și tradiții culinare, redade de fiecare stand în parte.

În acest an, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița a organizat o expoziție de carte gastronomică din colecțiile bibliotecii.

Maratonul cultural a continuat pe 14 octombrie cu lansarea cărții *Zavaidoc în anul iubirii*, autor Doina Ruști. Invitați la eveniment au fost scriitoarea Doina Ruști și Ansamblul Folcloric Doina Bărăganului.

Zavaidoc în anul iubirii, publicat anul acesta la Editura Bookzone, este cel mai recent roman cu care scriitoarea a încântat publicul ialomițean.

„Inventarea trecutului. 50.000 de ani de cultură, de conflict și conexiuni”, autor Tamim Ansary, s-a numit volumul lansat pe data de 15 octombrie, pe marginea căruia s-au purtat discuții referitoare la istorie.

Invitați la eveniment au fost: Andrei Pogăciș - istoric, Daniel Sur - poet, prozator, scenarist și Adriana Nica -PR Editura Corint.

Sala Europa a găzduit pe 16 octombrie concertul de muzică folk numit *MATACHE 20*, susținut de interpretul Marius Matache și de chitaristul Berti Barbera.

Cum poți deveni stăpânul lumii? Iată o chestiune care i-a preocupat pe mulți suverani. O singură familie a fost însă aproape de a găsi răspunsul: Habsburgii.

Despre dinastia habsburgilor s-a vorbit pe data de 17 octombrie în cadrul prelegerii susținută de domnul Ion M. Ioniță -istoric, redactor-șef al Revistei Historia și de doamna Simona Preda - istoric, brand manager Editura Corint, plecând de la volumul "Habsurbii. Ambiția de a stăpâni lumea", autor Martyn Rady, apărut anul acesta la Editura Corint.

Seria manifestărilor culturale a mers mai departe în ziua următoare cu lansări și prezentări de carte ale Editurii Uniunii Ziariștilor Profesioniști (UZP).

Astfel, din partea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România au fost prezentați la eveniment: domnul Dorel Vidrașcu- scriitor, membru UZPR, domnul Petrică Butuc- scriitor, membru UZPR și doamna Teodora Marin- jurnalist, membru UZPR. Manifestarea s-a încheiat cu prezentarea de către domnul Șerban Codrin, scriitor ialomițean, a celor mai recente publicații ce-i poartă numele și anume: "Tetrul din culise", Editura Kafka, "Ad Infinitum 108 poeme", selecție de Clara Toma, Editura Carte Inspirată, "Marea Tăcere", Editura Carte Inspirată ș.a.

"Stiluri. Modele de viață. Aspirații vs. lipsa de aspirații" s-a intitulat conferința organizată pe data de 21 octombrie, susținută de domnul prof.univ.dr, sociolog - Gelu Duminică.

Gelu Duminică este doctor în sociologie și profesor asociat al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București. În ultimii 17 ani a activat în mediul ONG din România, fiind directorul executiv al Fundației Agenția de dezvoltare comunitară „Împreună”, una dintre cele mai active organizații române din România.

Despre toate barierele pe care a fost nevoit să le depășească – sărăcia, rasismul, violența – din simpla dorință de a arăta că e altfel decât îl etichetau majoritatea oamenilor, precum și despre multe alte subiecte interesante, a vorbit atât elevilor cât și adulților prezenți în sală.

Pe 23 octombrie a avut loc lansarea volumului de poezii "Alexandra", autor Tudor Amza. Volumul "Alexandra" cuprinde o serie de poezii scrise după moartea soției sale, cu "durerea care au pus stăpânire pe suflet, dar și cu speranța că tot ce moare în lumea aceasta este nemuritor în lumea de dincolo, unde toți, când va sosi clipa, vom merge".(Tudor Amza)

În ziua următoare, pe 24 octombrie, a urmat lansarea volumului "Viața de fiecare zi la Iași pe

vremea lui Daniel Corbu, povestită de el însuși", prezentat de Ștefan Mitroi, urmată de spectacolul de muzică și poezie intitulat "Intrarea în miracol", pe versuri de Daniel Corbu.

"Eu pot, eu sunt magician" s-a numit cântecul pe care l-au fredonat sute de copii, în cadrul spectacolului intitulat "Drumul lui Făt-Frumos", organizat pe 25 octombrie, susținut de actorul Marian Rălea și de alți actori ai Teatrului Național Abracadabra.

Editura Eco Transilvan, reprezentată de Nadia Baci- editor, a venit la Slobozia pe 28 octombrie cu două lansări de carte. Doamna Nadia Fărcaș a prezentat antologia "Ecouri feminine" din care au dat citire textelor proprii: Elena Balog, manager Biblioteca Județeană "Ștefan Bănulescu" Ialomița și Vali Șerban, documentarist în cadrul aceleiași bibliotecii, după care a urmat scriitoarea Maria Someșan care și-a lansat romanul "O iubire de la răsărit până la apus".

"100 de ani de la nașterea lui Ben. Corlaci" a fost numele spectacolului de muzică și poezie desfășurat pe 29 octombrie. Invitați la eveniment au fost: actorul Mihai Bisericanu, fiica scriitorului Ben. Corlaci, Ana Christina Corlaci și mama acesteia.

Penultima activitate cuprinsă în programul Salonului Anual de Carte, organizată pe 30 octombrie, a avut-o ca invitată pe cunoscuta actriță Maia Morgenstern care a lansat volumul "Orez. Cu lapte", publicat anul acesta la Editura Litera. Alături de ea s-a aflat secretarul literar Dan Druță.

Potrivit tradiției, maratonul cultural s-a încheiat cu scriitorii ialomițeni și publicațiile acestora.

Printre invitați amintim pe: Ilie Comănița cu volumele *Merg mai departe* și *Clepsidra* apărute anul acesta la Editura Metamorfoși din Slobozia, Titi Damian cu volumul *Dumitru Popescu, Pumnul și palma* – roman al disidenței literare românești, Editura Hoffman, 2024; Vasile Dumitru Chipirișteanu a prezentat volumul *Flori de ciulin*, Editura Minela, 2023; Constantin Panait – *Orașul de Floci, Veneția Valahiei și Altruistii familiei Bărboșelu*, ambele publicate la Editura Detectiv literar, 2023; Valentin

Gheorghe – *Documente privitoare la istoria mănăstirilor Dohiar (Muntele Athos) și Slobozia lui Enache*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2024; Nicoleta Tudor cu volumul de poezii *Șah la adevăr*, Editura Pim, 2023; Mitică Huzună – *Cuvinte în amurg*, Editura Armonii culturale, 2024; Flora Mărgărit Stănescu – *În cabinetul sorții*, Editura Pim, 2024; Niculae Chivăran – *Pseudo nautica* vol 1 și 2, Editura Izvorul Cuvântului, 2020; Afrodisia Bobărnice – *Îmbrățișând poezia*, Editura Metamorfoși, 2024.

Prezenți la evenimentele desfășurate în cadrul Salonului Anual de Carte, ediția cu numărul XXXIII, domnii Marin Constantin - prefectul județului Ialomița, Cătălin Grigore - vicepreședinte al Consiliului Județean Ialomița, Adrian Ionescu - secretar general al Consiliului Județean Ialomița și doamna Clementina Tudor - manager Centrul Cultural "Ionel Perlea" Ialomița și-au manifestat admirația și prețuirea prin discursuri adresate echipei bibliotecii pentru organizarea deosebită a evenimentelor din fiecare an, subliniind importanța acestor acte de cultură.

Mulțumim partenerilor culturali, partenerilor media, directorilor instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice, colegilor din bibliotecile publice și școlare, și tuturor celor care au susținut și-au sprijinit această mare sărbătoare a cărții.

Există locuri unde sufletele noastre se opresc, cel puțin pentru o clipă, pentru împlinire și liniște. Unul dintre aceste locuri este **Biblioteca**, acest Templu al cunoașterii.

Cărțile sunt comori la care avem acces cu toții, ne deschid orizonturile, ne fac să visăm, ne ajută să ne pregătim pentru viață. Jim Rohn spunea că "lectura este esențială pentru cei care vor să se ridice deasupra unei vieți obișnuite".

Cititul este instrumentul care conduce spiritul uman spre una dintre marile *taine* culturale ale umanității, care este reprezentată de lectură.

Pentru a descoperi aceste *taine*, vă îndemnăm să citiți cât mai mult!

Biblioteca Județeană "Ștefan Bănulescu" Ialomița vă este un prieten permanent și vă așteaptă cu același interes la următoarea ediție!

**Vali Șerban, documentarist
Biblioteca Județeană
"Ștefan Bănulescu" Ialomița**

**Fotografiile făcute în cadrul Salonului
au fost realizate
de bibliotecar Alexandra State**

Țara mea, Raiul, țara mea, iadul

Sentimentul patriotic și spectrul său de manifestări în poezia macedoneană, sârbă și bulgară
(partea a II-a - poezia sârbă)

Trecând la **poezia sârbă**, voi spune de la început că în cadrul acesteia, sentimentul patriotic în stare brută pare să fie cvasi-absent, cel mai apropiat de această formă de patriotism fiind poetul **Vasko Popa**, al cărui discurs patriotic pornește însă din meandrele războiului: „Comandam o companie,/ o Serbie de trei sute de oameni.// Cât timp mai aveam două mâini/ aplicam regulamentul,/ ca să frîng aripile morții.// Când am rămas fără mâini,/ mi-am deschis larg pieptul/ ca inima mea să ia moartea, prizonieră.// Am dat la sfîrșit ordin/ companiei să mă îngroape/ Am executat ordinele/ celor cu grad mai înalt decît mine,/ și am trecut în front, liniștit.// Înaintez acum/ împreună cu ei, morți,/ în sus pe panta secolelor.// În fața mea s-a deschis Serbia/nemărginită și nemuritoare”. O altă formă de patriotism de tip pozitiv, dacă îi putem spune așa, este și cea exprimată de poetul **Adam Puslojić** prin preamărirea unuia dintre oamenii de geniu pe care i-a dat poporul sârb, Nicola Tesla: „Tot ce aflase omul/ Nikola Tesla, sârbul/ acum aproape/ un secol - // astăzi încă.../ nimeni nu știe/ cuvintele din povestea/ lui înspăimântătoare/ chiar nici/ punctele ne semnificative/ dar dureroase.../ ca acul destinului/ și ochiul lui Dumnezeu”.

În schimb, sentimentul patriotic sârbesc se manifestă preponderent, fie însoțit de cel religios, fie sub forma sentimentului de frustrare și neputință, generat de haosul cotidian și de răsturnarea valorilor, fie sub alte forme, pe care le voi devoala la vremea cuvenită. Interesant este faptul că în poetica poporului sârb, sentimentul religios pare să se grafeze aproape organic pe cel patriotic, căpătând nuanțe dintre cele mai diverse. Astfel, același **Vasko Popa** se referă la cântul său de mărire al patriei ca la o liturghie: „Eu mierlă/ Călugăr printre păsări/ Îmi adun și-mi desfac aripile// Țin liturghia în mijlocul acestui câmp/ Transform în cioc/ Stropul de rouă și bobul de pământ în cântec”, iar **Matija Bećković** își exprimă patriotismul sub forma unei spovedanii, în care accentul pică mai degrabă pe absurdul războiului: „Când am eliberat Belgradul/ Ne-au dus în Biserica Ružica/ Să ne împărtășim.// Dar preotul nu ne-a dat sfânta împărtășanie/ Până nu ne-am spovedit.// Pe mine m-a întreat/ Ai ucis?/ Da/ I-am răspuns/ Iar el m-a întreat:/ De ce ai făcut asta, soldatul?// (...)// Am tras/ Ca într-o oglindă/ Până acum am crezut/ Că l-am ucis.// Dar de cum am călcat aici/ Am simțit că de atunci/ Trăiește în mine/ Și că aici în Biserica Ružica/ Prin gura mea a și vorbit.// Să nu se afle niciodată/ Cine pe cine a ucis”. O evlavie asemănătoare față de poporul sârb o regăsim și la **Adam Puslojić**: „Răsăritul la sârbi este izvorul./ Acest sinonim pur la Iisus tot/ are o semnificație cerească/ și o legătură cu chipul soarelui”; „unde-mi este dor de Belgradul meu/ alb ca zăpada/ sângele tău, frate/ Iisuse, Doamne, Domnule”; „Ne-am întâlnit cu tine, Doamne,/ aici sub ochiul cel negru,/ alb și albastru al Unuia/ purtând numele unui popor întreg./ Poporule, Sârbule frate”. Iar **Miloš Crnjanski** se raportează la rândul său la poporul sârb ca la un neam de martiri, sau chiar ca la un neam-martir: „Veacuri Te-nalță pe cruce martir./ O Neam blagoslovit cel chin./ Slăvit-am în cântec sfântul mir./ răspândit de-ucigașul hain.// La tine o Neam care mori voios,/ iar moartea-i onoare,/ gusla poprește al vieții prinos,/ ce-i pentru slugi favoare”. Tot aici trebuie menționat și poetul **Miodrag Pavlović**, care imprimă poeziei sale patriotico-religioase și o dimensiune metafizică: „Mergi câținel prin micile biserică/ fără să întrebi de drum,/ salută-te cu mâinile de lemn/ ale sfinților îmbibate de sânge și lapte,/ uită-te la bolțile moscheilor/ la șerpi albi tremurând/ potrivește-ți timpul tău/ după ceasurile eternității”.

În cu totul alt registru se exprimă poetul **Milorad Pavić**, care lasă impresia unui veritabil eretic, în spatele căruia se ascunde însă un spirit cu adevărat pur: „Duminică am îngropat icoanele/ mai puțin una, cea izvorătoare de lapte/ care plânge cu ochii sânilor/ și care ne hrănește cu lacrimi de stele”. Și nu departe de spiritul pseudo-eretic al acestuia se situează și discursul lui **Adam Puslojić**: „Eu sunt Serbia, eu sunt migrația/ și furia mea pleacă în sus la Dumnezeu”; „Eu, cavalerul sârb pe-un murg turcesc,/ îmi car sufletul la mănăstire - / Să-l las pe pământ, printre voi,/ Să fie la îndemână pe vreme de incendii”; sau cel al lui **Dragan Jovanović Danilov**: „Spun: am avut și eu un altar în blestematul,/ micul oraș în care nu eram îndrăgît.// În clipe de solitudine, sub hulubărie/ mă rugam, mă rugam, nici eu nu știu la ce”.

Foarte puternic reprezentat în poezia sârbă pare a fi sentimentul patriotic exprimat sub forma revoltei față de neorânduirea lucrurilor, față de haosul ce a cuprins viața de zi cu zi a sârbilor, față de răsturnarea valorilor și bineînțeles față de absurdul războiului, sentiment firesc într-o țară ce a cunoscut din plin acest gen de cataclism. Unul dintre cei mai aprigi critici ai societății sârbe contemporane este poetul **Novica Tadić**: „Ușile se învârt/ totul e în mișcare suntem cu toții în moară/ Din noi se face o făină smintită/ pentru brutăria vreunui drac”; „Noaptea în salonul de frizerie/ Îngerul cu foarfece strălucitoare/ Se apropie de pâlnia-ureche,/ De Arhanghelul cu pieptul monstruos:/ - Dacă Dumnezeu e mort, dacă/ a căzut în abis, pe locul rămas gol s-o punem imediat/ Pe frizerița care face freze perfecte”; „Astăzi, neașteptat, și s-a îmbunătățit/ situația financiară.// Azi ești un tânăr/ care merge pe bulevard, zdrăgănește și cântă.// Cu un portmoneu atât de plin în buzunar,/ încât cei fericiți ar întineri// iar morții ar învia/ și și-ar da la schimb/ locul de veci. Hai, negociază acum”. Acestuia îi urmează cu aceeași înverșunare și alți poeți, ca **Danilo Kiš**: „o catedrală din dantele// o bătrână care oferă dragoste/ pentru doar 30 de franci/ plus camera// la magazinul de la colț/ se vând pijamale calde/ și gumă de mestecat pentru câini”; „războiul/ această dramă goală/ a descompunerii/ zidurile de apărare/ din carne vie// îngerul înmiresmat/ plutește/ deasupra fumului negru”; **Ljubomir Simović**: „- Oare poate pescarul să între în răi/ împreună cu peștele pescuit?// - Nu poate! Răspunde hotărât vânzătorul mustăcios de pește/ lovește crapul în cap cu un ciocan de lemn/ îl ia de pe cântar și îl bagă în pungă/ pe care mi-o întinde cu restul de bani”; **Stevan Tontić**: „În timpul războiului din Sarajevo/ invidiam un cuplu/ de surdo-muți/ care-mi erau vecini.// Au fost scutiți să asculte zi și noapte/ discursurile politicianilor și ale generalilor gălăgioși,/ veștile de pe front și comentariile ziariștilor și-ale analiștilor zeloși/ metaforele poezilor patriotarzi,/ blestemele și injurăturile vecinilor liniștiți,/ desfigurați de groază”; **Dragan Jovanović Danilov**: „Orașul/ blestematul oraș/ înfundat în ceața groasă/ prin care trec chipurile stinse/ orașul carbonizat al conștiinței uzate/ zdreanța tristă a lumii”, sau **Nenad Saponja**: „Bezna lumii se muta în noi,/ în timp ce ne scriam/ letopisețul din țara Niciunde./ Noi, pe care ne inunda Nimicul”.

Un caz aparte îl reprezintă poetul sârb, din diaspora românească, născut și crescut în România, dar care se simte sârb până în măduva oaselor, **Goran Mrakić**, care, făcând o comparație cu diaspora germană din Banat, se exprimă în termeni foarte dureroși despre diaspora sârbă de aici, căreia îi prezice o iminentă disoluție identitară din cauza ignoranței privind conservarea specificului sârbesc: „Bine, adevărul e că și noi, sârbii,/ ne ducem dracului,/ doar că moartea noastră/ e mult mai lentă și tristă./ Nemții au dispărut/ în urma unei amputări rapide,/ scurte și incisive,/ în

timp ce noi/ ne lăsăm doborâți pe nesimțite/ de metastazele asimilării,/ uitării, nepăsării.../ O să rămânem și noi cu niște poze zimțate/ și cu vântul ce bate/ printre molizii de la cimitir”. Același **Goran Mrakić**, relatează și despre o atitudine aproape sinucigașă a sârbilor în perioada războiului din 1999, despre un fals eroism, izvorât, de bună seamă tot din sentimentul de neputință a unui popor care se pare că ar fi obosit să mai lupte pentru sine: „Majoritatea orașelor/ din Serbia centrală/ au fost lovite de aviația NATO/ în primăvara anului 1999/ dar în Gornji Milanovac/ nu a căzut nicio bombă.// În timpul unui miting/ locuitorii orașului/ au afișat o pânză/ pe care scria: „Bombardați-ne și pe noi,/ că n-avem râie!”

O formă aproape bizară prin care unii poeți sârbi înțeleg să își exprime patriotismul se definește printr-o atitudine aparent eretică față de patrie, care însă nu face altceva decât să denote o adâncă mâhnire, soră cu deznădejdea. Astfel de exprimări găsim la **Miloš Komadina**: „Știi că e roșu/ chiar dacă uneori/ pare atât de negru/ sângele meu.// „Băi, suntem niște căcați”/ obișnuia să zică bunicul meu/ de neamul nostru, de sârbi// Încet-încet îmi e tot mai clar/ cât de mult l-a durât asta./ Cât l-a durât și asta/ și sângele negru” și la **Srba Ignjatović** (în poezia dedicată lui Nichita Stănescu): „Țara aceasta e amară precum țara sârbească?/ Gustă, îi spun lui Nichita, această felie!// Pe care armate nevăzute o aduc/ Pe o farfurie modestă, mereu la fel”. Poeta **Danijela Trajković** amendează la rândul ei diluarea identității sârbești, descriind într-un pamflet amar un tablou din orașul sârbesc, Vranje, în care se întâlnesc spiritul turcesc cu cel occidental, dar din care lipsește cu desăvârșire cel sârbesc: „Vranje/ își pune fesul turcesc/ bea încontinuu/ espresso italian/ plătit de obicei/ din Fondul de Pensii// și face capturi de ecran...”; iar poetul **Goran Mrakić** își încheie poemul despre războiul din 1999 cu versurile mai mult decât relevante pentru această atitudine: „Un moș a ieșit/ cu o tablă de șah sub braț/ pe Kalemegdan/ după un raid aerian/ și i-a spus amicului său: „Ce bine-i să faci parte/ dintr-un popor ratat!”

Dar dacă am văzut în ce fel spun sârbii, „Țara mea, iadul”, să vedem și cum spun „Țara mea, Raiul”. Și spun aceasta pentru că am observat faptul că poeții sârbi își exprimă patriotismul inclusiv prin devotamentul față de cei din familie, plecați cu trupul în țărâna strămoșească și cu sufletul în cerul ce adăpostește patria natală. Această formă de patriotism o regăsim cel mai pregnant la **Adam Puslojić**: „Călătorești acum cu mine,/ mortul meu, dar undeva ești așteptat cu anii - / la început la o gustare, apoi la prânz/ și-n fine, la cină”; „Mă trezesc de țipătul mamei mele./ Mă trezesc zile și nopți la rând./ Mă trezesc sfâșiindu-mi cu mâinile visul./ Pe mâinile tatălui meu, plin de sânge// (...)// Ci pretutindeni e numai moartea, ca o ramură a iubirii”; **Dragoljub Firulocić**: „M-au răsfățat/ Glorioșii mei strămoși/ Astfel încât nu mai pot să dorm/ Decât în puș/ Din cauza vânturilor line/ Și a lacrimilor curate/ Glorioșii mei strămoși/ M-au răsfățat” și la **Novica Tadić**, care pentru a descrie moartea mamei sale, se folosește de sublima alegorie a nașterii, poate ca o formă de a refuza moartea, poate din credința sinceră că moartea nu este decât o a doua naștere, în lumină: „Azi-noapte s-a născut mama/ plânsul ei de copil/ a umplut casa noastră/ de la periferie// am îmbăiat-o și-am învelit-o în/ scutece/ și așa curată/ am așezat-o în pat// din colț am adus jucăriile mele/ am suflat de două ori/ într-un mic trombon de plastic// Am legănat căluțul negru de lemn”.

¹ Mierla este simbolul național al sârbilor din regiunea Kosovo.

O carte ca o fereastră între ființă și viață (despre „Frumusețe străină” de Florentina Loredana Dalian)

Scriitoarea **Florentina Loredana Dalian** revine în peisajul literar cu un nou volum de proză scurtă, „**Frumusețe străină**”, după „Hanul dintre vii” – 2021, Spărgătoarea de (n)uși” – 2022, „Cronică de stână și alte cronici” – 2023. Despre universul literar complex al autoarei am mai scris, evidențiind multitudinea genurilor artistice în care aceasta excelează: poezie, haiku, epigrame, dramaturgie, roman, proză scurtă umoristică, traduceri din limba engleză etc. Încadrarea sa în „Dicționarul personalităților ialomițene” este o recunoaștere a calităților artistice, **Florentina Loredana Dalian** fiind scriitoarea care participă meritoriul la majoritatea evenimentelor culturale care au rezonanță în spațiul nostru cultural, creațiile sale fiind cunoscute și în afara țării, ea însăși traducând din limba engleză (de exemplu, din scriitorul uzbek Sherzod Artikov).

Cea mai recentă carte a **Florentinei Loredana Dalian** a apărut la editura *Metamorfoși* din Slobozia și are ca simbol central frumusețea, înfățișată în multiple ipostaze: desăvârșirea fizică, armonia estetică, dar și puritatea inimii sau splendoarea sufletului. Astfel, titlul volumului își dobândește semnificațiile profunde încă din prima proză, cu titlu omonim, care preia un fragment din Rugăciunea a treia, către Sfântul Duh: „*Sau frumusețe străină am văzut și cu dansa mi-am rănit inima*”, fiind o punere în abis, reflectând esența întregii cărți. Vocea naratorială reflexivă remarcă frumusețea rugăciunii și conține propria versiune a unei rugă care funcționează ca o căință profundă pentru căderile spirituale, o recunoaștere a slăbiciunilor omenești și dorința de purificare a sufletului. Prima proză a volumului are, de asemenea, valoarea unei necesare „binecuvântări”, la începutului acestei „călătorii” (de 133 de pagini) printre cuvinte și experiențe de viață. Următoarea proză din „**Frumusețe străină**”, la fel de reprezentativă pentru semnificațiile întregului volum, este o artă poetică narativă, o profesiune de credință accesibilă, dar nu prozaică, despre condiția artistului și rolul artei: „*singurătatea e aerul artistului. În lipsa ei, acesta se transformă în trecătorul banal care-a nimerit în gara greșită, care ar fi putut să creeze lumi rămase necunoscute pentru totdeauna. Iată de ce, uneori, îmi pare că arta-i un monstru. Unul care-și acaparează victima, storcându-i ultima picătură de sine.*”

De-a lungul volumului de proze scurte, vocea narativă este subiectivă, proteică, adoptând diferite măști și identități, trecând fluid prin stiluri și tonalități variate: comice, ironice, reflexive, morale etc. În fiecare proză scurtă, personajul-narator este ispitit de „frumuseți străine”, omul rătăcind prin lume, prin labirintul experiențelor mundane, abătându-se pe drumuri necunoscute, misterioase, în căutarea fericirii.

Scriitura la persoana I, vocea narativă feminină, care poate fi privită ca un alter-ego al autoarei, perspectiva subiectivă captivează cititorul care se simte cucerit de „țesătura” narativă, dar sunt și semne ale unui așa-numit curaj literar, știindu-se confuzia care se face în rândul publicului literar între ficțiune și realitate. Scriitoarea își asumă emoțiile, dilemele sau vulnerabilitățile naratoarei care pot să pară ale sale. Subiectivitatea instanței naratoriale oferă autenticitate, asigurând o legătură profundă cu cititorul, și ajută la construirea unor personaje convingătoare.

Textul „Visul unei nopți de primăvară” este povestea unei iubiri trăite pe durata unei călătorii cu trenul, de 9 ore. Povestea este presărată cu trimiteri intertextuale, un adagiu latinesc („Fugit irreparabile tempus”), reflecții despre realitățile românești și viață, în general, care transmit bucuria vindecării naratoarei de rana „*efemerului unei frumuseți atât de trecătoare*”. Proza aceasta, ca întreg volumul, beneficiază de ilustrațiile inspirate ale lui Marian Avramescu. Desenul înfățișând un cuplu pe o cale ferată, care trage de capetele unui bagaj simbolizând un vagon de tren miniatural, deasupra căreia este proiectată silueta unei biserici se armonizează cu mesajul prozei scurte, accentuând ideea de iubire clandestină și dorința de a fi împreună a celor două personaje.

Proza „Beția de cuvinte” preluând inspirat titlul studiului lui Maioreșcu, care condamnă limbajul grandilocvent, lipsit de conținut, prezintă un dialog telefonic între naratorul, figurant în această scenetă, și un bărbat, încurajat de aburii alcoolului să-i declare așa-zisei Larisa adevăratele sentimente. Comicul de situație, dialogul realizat într-un stil colocvial, oralitatea, sunt punctele forte ale acestei mici bijuterii literare.

Cartea oferă prilejul întâlnirii cu personaje aparținând unor medii sociale diferite, o umanitate bogată, care înfățișează la o scară redusă imaginea societății actuale: mediul universitar („Fotografia”, povestea profesoarei și a studentei îndrăgostite de același bărbat), universul monahal („Destăinuiri”, dialogul dintre o scriitoare și un călugăr care regretă că nu a avut copii, iar fiii de suflet l-au trădat), lumea artistică, muzicală („Trofeul”, conversația cu Sabina, câștigătoarea unui concurs de dirijat, care nu se bucură de succes din pricina suferințelor iubirii; „Un vals de toamnă”, portretul acordeonistului care cânta într-o piațetă valsul numărul doi de Șostacovici), mediul medical („Impostoarea”, povestea naratoarei metamorfozate în psihologă de circumstanță, care consiliază o doctoriță, directoare la Ambulanță), cercul dansatorilor profesioniști de tangou („Tangoul”-reflecțiile naratoarei despre condiția umană, generate de lecțiile de tango predate de profesorul de dans), lumea pescarilor și a apelor („Vania”, reîntâlnirea dintre pescarul „frumos ca un prinț” în tinerețe și vechea sa dragoste, o naratoare intruzivă și incitatoare la confesiune; „Omul care a văzut marea”, o poveste despre dor și întregire a ființei, dedicată scriitorului uzbek Sherzod Artikov), universul feminin („Cenușa zăpezii”, poveștile de viață ale unei manichiuriste și ale clientelor sale despre iubire, relația cu bărbatului) etc.

Predomină în „**Frumusețe străină**” de **Florentina Loredana Dalian** o tonalitate lirică, melancolică, în diferitele reprezentări ale efemerității frumuseții și răzbate, implicit, regretul omenesc față de trecerea timpului. Dincolo de eșecurile existențiale ale personajelor, în ciuda lecțiilor de viață primite, protagoniștii acestui volum nu sunt niște învinși ai sorții, ei au puterea să se ridice din propria suferință, poveștile îi eliberează de trecut, meditațiile asupra vieții îi înobilează. Componenta morală a volumului este importantă, descoperind în unele proze pasaje originale de dezvoltare personală, născute din experiențe autentice de viață: „*«Ai grijă, copile, ce faci cu anii aceștia ca niște pepite de aur! De ei va depinde toată viața ta de acum înainte»*” („Pe strada aceea”); „*Du-te, fată, nu mai sta de vorbă cu oboșiți ca mine! Fugi în lume, ai treabă, trăiește-ți viața, gustă-i și dulcele și amarul, dar ai grijă la măsurat!*” („Destăinuiri”); „*– Viața e despre asta [...]. Să câștigi, să pierzi, să te bucuri, să te doară, să muște gelozia din tine, să te cutremure iubirea până la uitare de sine, să plângi, să râzi, să plutești, să faci ce-oi face, dar să nu stai îngenunchată pe un scaun, plângându-ți de milă.*” („Trofeul”)

Volumul cel mai recent scris de **Florentina Loredana Dalian** reflectă o viziune profund optimistă asupra naturii umane și a potențialului oamenilor de a transforma lumea într-un loc mai bun. Mesajul cărții este profund umanist, iubirea și solidaritatea între semeni fiind soluțiile pentru o existență fericită și împlinită: „*[...] încă mai sunt oameni frumoși pe pământ, pe care îi aflu unde nici nu te-ai aștepta, că, dacă, ei ar fi mai mulți, poate lumea aceasta ar deveni mai bună. Și, de ce nu, dacă ne-am înțelege unii pe alții și ne-am iubi cu adevărat, dincolo de orgolii, am putea să ne facem raiful aici, pe pământ, și n-ar mai fi nevoie să murim, ca să-l atingem.*”

„**Frumusețe străină**” invită la introspecție, dar și la acțiune, explorând teme precum identitatea, fragilitatea umană, contrastul dintre aparență și esență. Cartea aduce în prim-plan experiențe și trăiri cotidiene, pătrunse de o frumusețe neobișnuită, „străină”, care trezește în cititor dorința conștientizării propriei condiții. Personajele și situațiile evocate sunt ca niște oglinzi ale propriilor dorințe, temeri sau contradicții.

LOREDANA STAN

Loredana STAN

Neputințe

Pășesc pe acoperișul fierbinte al vieții noastre.
Mă strecur tiptil printre cuvintele amândurora
Sau strig malefic de atâta neputință.
Invoc zei și multe vietăți
să ne facă loc amândurora în univers,
Să ne pună la picioare cuvinte neprihănite,
Să ne arate cum trebuie,
nu cum vrem să fim în același cerc.
Și cortina lumii coboară încet peste noi
Spectacolul se suspendă pentru câteva ore.
Mâine o luăm de la capăt cu brațe dezgolite
Și suflete secate de putere să învățăm despre noi.
Uite, se scrie bine în singurătate,
Dar e loc și de două neputințe alături.

Nu sărbătoresc nimic

Nu sărbătoresc nimic
(pe sistemul
*nu-mi place poezia.
nu-mi place carnea de porc.*)

Nu ridic pământul în slăvi
Și nu dau lirism vieții mele,
Îmi ajunge transfuzia de poezie
pe care azi mi-au injectat-o internații.
Pot să vorbesc azi doar
despre existența fastidioasă a unei
bluzei albe, într-un umăr,
vorbitoare cu multe verbe impersonale.
Se agață cu mii de tentacule
de atenția mea neatentă.
Violinele curg spre abisuri,
Bach există în nepoezia mea,
Insipid este aerul în care viețuiesc marțial,
plouă în imaginare mansarde,
curg din cer ouă de porumbei
și eu nu sărbătoresc nimic
nici măcar clipa în care am evadat
din viața mea plină de bluze albe, vorbitoare.

hai

Hai să facem poezii,
Sumbre, cum mi-a zis odată o doamnă în sandale,
Divine ca frumoasa narcisiacă din rețele,
De caniculă și alte fenomene adiacente,
De anxietate și multe bucurii.
Când se vor termina cele despre care să compui
Vei prăji un pește ca Sylvia Plath.
Golden hour a trecut, mon amour!
Hai să facem poezii pentru copii!

voi scrie

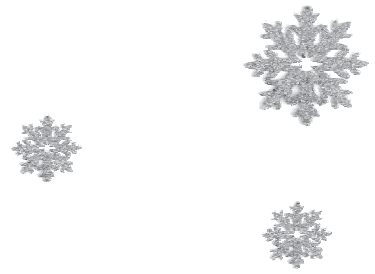
Voi scrie cândva o carte
în care să se regăsească adolescentul în costum,
tandru ca o satiră,
albastru precum cerul în ciclon,
înalt și nevisător.
Voi scrie despre surâsul lui indirect
Și despre apa din care își adună puterile
Și toate astea le voi purta cu mine
ca un sisif tulburat, cocoțat pe crestele neputinței.

Cătălina STROE

(Montreal-Canada)

Nașa

Astăzi, după multă vreme de pauză scriitoricească, m-a apucat așa, dintr-o dată, un dor de scris.

Am o nepoțică Justina (în calendar 2 octombrie – Sfânta Justina) și după numele ei, am botezat o fetiță, în Urziceni, acum peste zece ani, în condiții foarte speciale.

Pentru toată familia ei am devenit NAȘA și mă tratează cu mult respect și iubire, un sentiment reciproc și din partea mea!

Cu puțin timp înainte de a mă reîntoarce în Canada, după voiajul anual făcut în România împreună cu mama mea, am fost la Biserica Sf. Treime, de pe strada mea, strada Regele Ferdinand.

Lângă mine, o femeie tânără asculta cu evlavie slujba, iar lângă ea, băiețelul ei, îmbrăcat cu un costum de haine, făcea mătăniei și stătea în genunchi, fapt puțin neobișnuit pentru un copil de aproape cinci ani!

Amuzată, am trecut pe lângă ea și i-am șoptit la ureche:

- Pe ăsta să îl faci popă!

La sfârșitul slujbei, m-a așteptat pe treptele bisericii și m-a abordat direct, fără să mă cunoască:

- Doamnă, nu ați vrea să îmi botezați fetița?

Ea avea portul tradițional, cu fuste lungi și un șal pe cap. Era țigancă romanizată.

Luată prin surprindere, am spus imediat Da!

- Hai să mergem la preot să stabilim data botezului, pentru sfârșit de săptămână.

- O să cumpăr eu tot ce trebuie, am zis, dar fetița nu era un copil nou-născut, cum am crezut. Avea deja doi ani și un nume, Ana Maria înscris în acte, la care eu trebuia să adaug un nume de botez, JUSTINA, purtat de nepoțica mea din Montreal și ea a acceptat cu plăcere și bucurie.

Deci, a rămas stabilit să ne întâlnim la biserică peste două zile și după slujbă să o botezăm pe Ana Maria JUSTINA.

Și ea se grăbea pentru că trebuia să se întoarcă în Franța, unde familia ei lucra tot timpul anului.

A doua zi, la mine la poartă, a parcat o mașină din care a coborât tot neamul: soțul faianțar, fetele ei adolescente, băiatul de cinci ani și fetița de botezat, de aproape doi ani. Au aflat adresa mea de la preot și soțul ei a vrut să se asigure că angajamentul meu - ca nașă, era real. Faptul că mama și fetele purtau fuste lungi a panicat vecinii, care au crezut că „vând casa la țigani!”

La data stabilită ne-am întâlnit la biserică, unde s-a oficiat botezul.

I-am cumpărat finei un trusou, adaptat vârstei sale, am purtat-o în brațe la toate icoanele de la altar – conform tradiției și am plătit taxele necesare.

Am cumpărat o icoană frumoasă, sfințită, placată cu argint și am dat-o cadou finei Ana Maria Justina, ca

amintire și fiecare a plecat la casa sa.

Eu mă apropiam de data plecării în Canada. După două zile a venit fina cu soțul, cu mașina să mă invite la ei acasă, să îi fac prima baie fetiței, așa cum cerea tradiția: cu busuioc în apă, mir și un ban de argint. Locuiau nu departe de mine, în cartierul POȘTEI.

Ajunsă la ei acasă, am rămas impresionată de curățenia din casa lor, nu foarte mare, dar foarte îngrijită. Bucătăria era placată toată cu faianță (meseria tatălui FILON-practicată în Franța). Am făcut prezentările, în timp ce una din fete mi-a oferit o cafea excelentă.

F a m i l i a s e n u m e a CĂLDĂRARU, după meseria practică de neamul lor.

Mi-am amintit că atunci când eram mică, bunica mea făcea săpun de casă cu grăsime (de la porc), sodă caustică și plante pe care le fierbea și le amesteca într-un cazan mare. Săpunul se întărea, era tăiat în bucăți și pus în pod la uscat.

După utilizarea anuală, cazanul trebuia COSITORIT, freat bine cu bucăți de cositor încălzit, activitate pe care o practicau țiganii cositori numiți CĂLDĂRARI. Ei umblau cu căruțele pe străzi și strigau: „SPOI CĂLDĂRI!”

Cei interesați îi invitau în curțile lor, să le „spoiască” cazanele. Căldărarii cereau doar câteva bucăți de săpun și ceva mâncare. Nu luau bani.

Am început prezentările în timp ce savuram minunata cafea.

F A M I L I A s e n u m e a CĂLDĂRARU! Tatăl se numea FILON, mama se numea VERONICA, dar porecla ei era CALIFORNIA - așa cum o cunoșteau toți.

Fata cea mare, Larisa, era născută în ziua de 4 iulie, ca mine și avea aproape 15 ani. Acum, în anul 2024, am aflat că este măritată la Pitești și are cinci copii.

A doua, CAMELIA, cu un an mai mică, este măritată în Urziceni și are doi copii.

Băiatul evlavios, COSTIN ARMANDO FLAVIO, se întoarce anual cu familia în concediu, are aproape șaisprezece ani, vorbește perfect franceza și în Franța face serviciul de translator, pe lângă organele de poliție, pentru imigranții români. Când era mic spunea că vrea să fie polițist.

Fina Justina s-a făcut o fetiță mare și frumoasă și este încă la școală în sudul Franței.

Mama, California, lucrează la un hotel, la serviciul de spălătorie – fețe de masă, cearșafuri, etc.

Toată familia vorbește foarte bine limba franceză.

După baia tradițională, după botez, am pus puțină muzică și am dansat cu fetele, apoi am vizitat restul casei, dormitoare, cu carpete și covoare, o curățenie impecabilă. Mi-au dăruit un șirag de mărgelile cu pietre semiprețioase, pe care îl am și astăzi și un parfum pentru „nașa bătrână”, adică mama.

Eu le-am oferit câteva cărți scrise de mine, pe care le-au privit cu mult respect și le-am povestit câte ceva despre mine și familia mea.

Au trecut anii!

Într-un an am fost în vizită în comuna Maia, la o biserică unde păstorea părintele SEBASTIAN, fost dascăl la Catedrala din Urziceni, un om cu o voce de cântăreț extraordinară, am scris câteva cuvinte în Cartea de onoare a bisericii și părintele s-a bucurat mult să mă vadă.

La întoarcere spre casă, spre Urziceni, l-am rugat pe dl Vasile Iancu să oprească la casa finilor din Poșta. Am avut noroc că mașina era în curte. Am intrat, așa, pe nepregătite.

California era în curte. Când m-a văzut și-a pus mâna pe inimă și plină de emoție, cu lacrimi în ochi, a început să strige:

-NAȘA! AVENITNAȘA!

Ne-am îmbrățișat și de emoție, am început și eu să plâng. Copiii au ieșit din casă: fina Justina, Costin Armando și Camelia. Larisa era la Pitești.

A fost o întâlnire de câteva minute, dar plină de emoție și iubire.

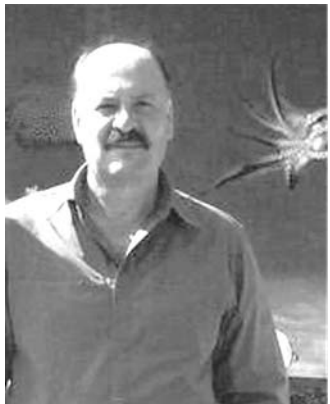
Dl Iancu, prietenul și însoțitorul meu auto, când sunt în România, a fost foarte impresionat.

Mai aveam câteva cărți, publicate recent și l-am rugat să mi le aducă din mașină. Le-am făcut cadou copiilor și am plecat.

Această întâlnire neplanificată mi-a umplut sufletul de bucurie!

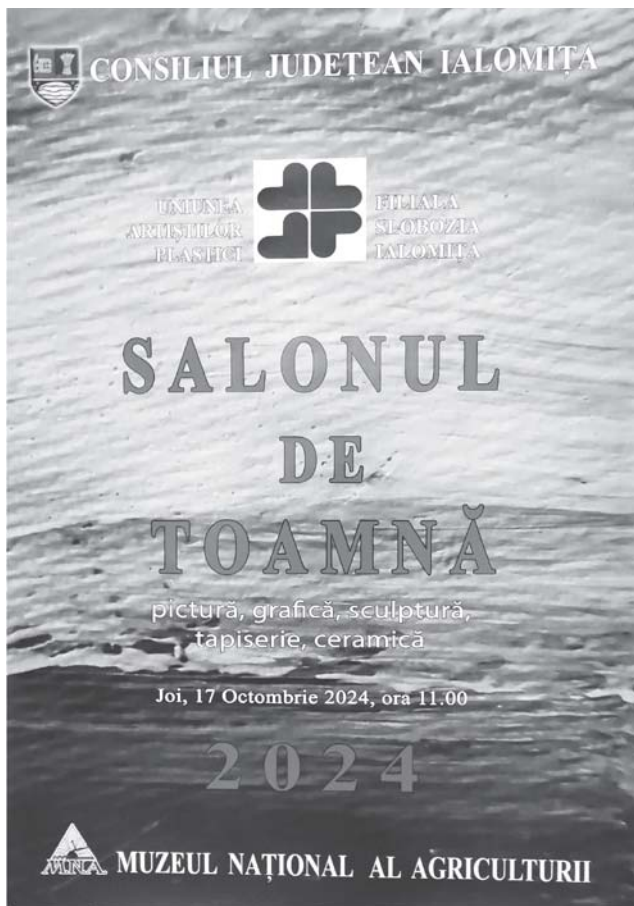
SUNT MÂNDRĂ să fiu NAȘĂ pentru această familie cu „fuste lungi”!

2 octombrie 2024
(Sfânta Justina-
în calendarul ortodox)

Mihail Matei este un Orfeu paradoxal - vital și melancolic totodată - de la marginea Bărăganului. Spun „este” și nu „a fost” pentru că el, precum totii poeții, nu a murit, deși omul cu acest nume în al cărui trup a locuit, până la 65 de ani, a plecat, la începutul acestui an, spre „intrarea în cer”. Nu înainte ca omul să adune și să pună în ordine, într-un dosar voluminos, poeziile scrise pe coli de hârtie cu creionul și numerotate în succesiunea dorită de poet în vederea publicării unui volum de postume, al doilea și ultimul, după Transfuzie cu sânge de fiară – 1994, volumul de debut. Poezii de o mare diversitate tematică, stilistică și de gen care trădează lecturile, modelele și influențele, dar care nu îi diminuează vocea poetică și universul poetic distincte și originale, afirmate, deplin, încă de la început. Singura deosebire e că, aici, deși poetul se străduie să le ascundă sub ironie, autoironie și chiar clovnerii, se simt, acut, profunda sa dezamăgire și amărăciunea că oamenii printre care trăiește nu mai au nevoie de poezie și de poeți și că lumea de acum, lipsită de vraja poeziei, e tot mai sufocată de banal și de urât.

Mircea Roșca

SALONUL DE TOAMNĂ 2024

Salonul de toamnă al Filialei U.A.P. Slobozia-Ialomița 2024

Diversitatea de viziuni plastice a artiștilor din cadrul Filialei U.A.P. Slobozia-Ialomița denotă tendința acestora de a merge pe un drum vizual propriu indiferent de tehnica abordată, trimiterea la normele de morfologie aflându-se în atenția lor permanentă. Cu fiecare expunere, provocarea pentru crearea de noi lucrări calitative devine mai incitantă, motiv pentru care participanții aduc pe simeze compoziții recente. Chiar dacă predomină o apropiere mai mare de arta modernă, cu ceea ce presupune aceasta din perspectiva interpretării formei, există o tendință care le permite artiștilor să se folosească de culoare astfel încât aceasta să primeze și să exprime trăiri interioare. Majoritatea compozițiilor se află în raport direct cu influența exercitată de elementele din natura imediată, astfel încât fiecare salon devine o nouă experiență și pentru artiști, și pentru publicul ialomițean. Convergența dintre raportarea la direcțiile tradiționale, bazate pe armătura desenului și, totodată, la cele abstracte și expresionist-abstracte, care au la bază emoțiile directe manifestate prin intermediul culorii, implică în mod firesc o notă comună a expoziției, aceea a tendinței lirice.

O parte dintre cei prezenți în expoziție urmează linia specifică demersului stilistic care i-a consacrat, alții experimentează, o paralelă între generațiile aflate la maturitate și cele care vin din urmă, conducând la concluzia că preocuparea pentru frumos este statornică în Câmpia Bărăganului. Practicile artistice foarte diverse, adaptarea lor la situațiile unor momente sociale și personale, recuperarea limbajului clasic și transformarea acestuia într-un discurs original, determină o calitate evidentă a expoziției. Bidimensionalul și tridimensionalul stau alături, într-un spațiu expozițional deschis, care permite o lectură coerentă a discursului vizual. Acesta aduce împreună fenomenul plastic local, ai cărui reprezentanți sunt ancorați la transformările artei naționale și occidentale, rămânând fideli unor accente specifice artei noastre și celei europene de până în anii 60-70 ai secolului XX, ceea ce le permite să își contextualizează viziunea în funcție de experiență, de influențele politice și sociale, care nu li lasă indiferenți.

Ana Amelia Dincă
Critic de artă

SALONUL DE TOAMNĂ 2024

Este o onoare și o datorie morală, cel puțin, să organizăm, în fiecare an, *Salonul de toamnă 2024*, susținuți fiind, și de data aceasta, de Consiliul Județean Ialomița, în cadrul proiectului cultural „Arta plastică pentru Ialomița”.

Această expoziție este găzduită, nu întâmplător, de Muzeul Național al Agriculturii, un colaborator fidel al Uniunii Artiștilor Plastici, filiala Slobozia, Ialomița, încă din perioada anilor '93.

Cu toții, instituții publice, artiști plastici, consumatori de artă etc. suntem implicați în viața cotidiană și sistemul în care trăim. Cu voce sau fără voce, preluăm informații, acționăm sub impulsuri emoționale și rezultatul artei noastre este influențat, deopotrivă, de tot ceea ce ne înconjoară. Ne găsim astfel, într-o nouă formă a avangardei, care presupune o doză de experiment, o relevanță a subiectelor abordate. La toate acestea se adaugă nonconformismul - manifestat de unii artiști - perceput diferit de societatea noastră, în care spiritul românesc este pregnant, ceea ce duce, uneori, la un anumit gen de disconfort în a recepta demersurile în manifestarea unor genuri artistice, care, câteodată, devin irelevante în structura lor.

Ca să putem vorbi despre această expoziție, despre lucrările artiștilor, despre preocupările lor profesionale, despre încadrarea în anumite curente artistice, nu sunt suficiente doar cunoștințele teoretice pentru a asigura un discurs corect profesional, ci trebuie experiență, trebuie o bază solidă, construită în timp și în diferite genuri artistice.

Dar, cum trăim într-o lume în care aproape totul e posibil, când toată lumea se pricepe la orice, de la „datul cu părerea” oriunde și oricum, la obținerea unor acreditări în domenii, în care, cu ani în urmă, se specializau foarte puțini, acum se reușește cu mare ușurință să se distrugă ultima rețetă, cea a culturii, în speță, artele plastice. Noul concept de „arte vizuale”, acceptat cu prea multă ușurință, deja a fost compromis, uitându-se de unde se trage, de la fundamentul artelor plastice: pictura, grafica și sculptura.

Există și o rază de speranță. Avem artiști plastici, formați la școli serioase, îndrumați de profesori artiști, maeștri ai artelor plastice, unii încă mai activând plastic, care opun rezistență prin arta lor acestor tendințe, care nu au nimic în comun cu arta plastică autentică. Expoziția organizată în cadrul *Salonului de toamnă 2024* este dovada celor afirmate mai sus, mărturie stând lucrările multora dintre participanți.

Prof. dr. Gheorghe PETRE

TEZAURE IALOMIȚENE – demers cultural de excepție la Muzeul Județean Ialomița

„Muzeul are ca scop transmiterea informației sau a cunoașterii pentru toți prin toate mijloacele de care dispune, mai ales de natura educativă, fiind mai înainte de toate în serviciul umanității” – este definiția dată de Consiliul Internațional al Organizării Muzeelor (ICOM) acestui tip de lăcaș cultural care este muzeul, un vector important pentru păstrarea identității culturale locale, regionale și naționale în mentalul colectiv, dar și pentru prezervarea valorilor ce decurg de aici în rândul generației tinere.

În acest context, a avut loc joi, 21 noiembrie, la Muzeul Județean Ialomița, un eveniment cultural de excepție – vernisajul galeriei expoziționale TEZAURE IALOMIȚENE, manifestare de anvergură care a marcat în același timp redeschiderea oficială a instituției după ample lucrări de reabilitare energetică a clădirii, proiect realizat prin Programul Operațional Regional 2014-2020.

Galeria expozițională TEZAURE IALOMIȚENE propune publicului o adevărată panoplie artistică și istorică a tot ceea ce are mai valoros Muzeul Județean Ialomița în colecțiile sale: *Etnografie, Arheologie, Artă, Istorie Modernă și Contemporană, Pictor și Inginer Nicolae și Zamfira Tuzlaru*. Au fost expuse obiecte și artefacte care

provin din domenii diferite de exprimare a eposului uman: arheologie, pictură, sculptură, țesături, broderii, obiecte din metale prețioase, ceramică etc., ordonate după criterii științifice și artistice care să vizeze o demonstrație a valorilor într-un spațiu bine definit. Fiecare dintre exponate are alături o poveste fascinantă, pe care muzeograful și curatorii expoziției sunt gata să o împărtășească marelui public. Este, în fapt, povestea acestor locuri, a felului în care civilizațiile de la Dunărea de Jos s-au dezvoltat în acest areal geografic, sub toate aspectele de exprimare a sufletului uman, la nivel individual și colectiv. Toate acestea, în condițiile în care, patrimoniul Muzeului Județean Ialomița încorporează modalități de viață, idei, valori, dintre cele mai diverse.

La acest eveniment festiv au luat parte reprezentanți ai autorităților publice și locale, elevi, cadre didactice, oameni de cultură, precum și colegi de la instituțiile muzeale din țară.

Președintele Consiliului Județean Ialomița, Marian Pavel, a declarat: „Dincolo de reabilitarea sediului Muzeului Județean Ialomița – fără îndoială, o realizare de excepție, contează enorm modul în care vă desfășurați activitatea. Vă doresc să aveți multe realizări și să faceți totul cu pasiune, așa cum ați făcut până acum.

Felicitări pentru munca depusă și pentru acest rezultat remarcabil, atât dumneavoastră cât și colegilor mei din Consiliul Județean”. Prefectul județului Ialomița, Marin Constantin, a evidențiat rolul pe care instituțiile de cultură îl au în viața comunității: „Admirăm astăzi nu doar tezaure ialomițene materiale, ci și tezaure de suflet. Istoria de mii de ani ne învață ce am fost, ce suntem și ce putem deveni. Este esențial să însuflăm copiilor dragostea pentru moștenirea noastră culturală. Felicit Consiliul Județean și pe toți cei care au contribuit cu sufletul la realizarea acestei investiții.”

Amintim faptul că Muzeul Județean Ialomița deține un bogat și variat patrimoniu cultural, format din peste 30.000 de obiecte. Aducerea acestora în fața comunității, prin astfel de manifestări expoziționale, se încadrează în concepția modernă potrivit căreia muzeele sunt astăzi adevărate laboratoare sau institute de cercetare, organisme vii, care, în diferite ramuri ale culturii, fac legătura dintre patrimoniul aflat în custodie și cel național și internațional. Nu trebuie uitat faptul că în această perioadă un număr de peste 80 de monede datând din secolele V-IV î.Hr., din colecția Muzeului Județean Ialomița, se află într-o expoziție internațională la Muzeul Drents din Țările de Jos

(„Dacia! Regatul aurului și argintului”).

Managerul Muzeului Județean Ialomița, dr. Florin Vlad, arată că „*acest demers cultural de amploare reunit sub egida TEZAURE IALOMIȚENE, cuprinde o gamă largă de expresii artistice, etnografice sau istorice din colecțiile instituției noastre. Vorbim despre cele mai valoroase piese de artă plastică din colecția Pictor și Inginer Nicolae și Zamfira Tuzlaru, despre tezaure monetare, bronzuri, artă preistorică, piese medievale etc. Amintesc, de asemenea, și expoziția dedicată ocupațiilor tradiționale din această parte a țării de-a lungul istoriei (pescuit, păstorit, apicultură sau cultivarea plantelor), precum și cea de etnografie, sugestiv intitulată Zestrea. Toate acestea ca o invitație adresată publicului de toate vârstele de a trece pragul Muzeului Județean Ialomița și a lua parte la o călătorie într-o lume fascinantă a culturii, tradițiilor și istoriei acestor meleaguri.”*

Galeria expozițională TEZAURE IALOMIȚENE este deschisă vizitării de marți până vineri, între orele 09:00 – 16:00, precum și sâmbătă și duminică, între orele 10:00 – 15:30, cu excepția sărbătorilor legale, la sediul Muzeului Județean Ialomița, din municipiul Slobozia, Bulevardul Matei Basarab, nr. 30.

Gigi Constantin

Concertul vrăbiei pentru pilot de curse despre “Cântece pentru vrăbii și motoare” de Daniela Șontică

“Cântece pentru vrăbii și motoare”, volumul **Daniei Șontică** structurat în două părți – “*tot ce este viață*” și “*cu gheara ascuțită*” – este un compendiu de emoții despre momente de trăire erotică și titlul ne nedumerește fiindcă nu-i decât vorba despre neconcordanță, nepotrivire între partenerii care n-au aceleași valori, străvezie fiind anomalia și deosebirea între judecata sensibilă a poetei (cu pasărea-n cap) și miopia celui care n-are în cap decât motoare și care evident nu vede și nu se uită cum trebuie la frumoasa poetă care merită toate inelele de logodnă ale lumii (nu numai inelul cercului polar) fiindcă spre deosebire de torsul motorului mașinii perfecte, pasărea din cap o ajută pe poetă să inventeze cuvintele îndrăgostiților (despre “*aceleași*” sentimente) și să interpreteze triluri pentru “*cavalerul nici unei tristeți*”, **bărbatul interzis din orașul interzis**.

Este mirată și uimită de pretenția profanului care-n toată viața lui n-a pictat nicio minune bizantină dar care are tupeul de-a comenta “*ratatele semne ale desăvârșirii*” și ca să-și afle sursa nedumeririi purcede pe drumul de perfecționistă unde își plimbă ritualic pasărea de foc (asemenea lui Igor Stravinski când pe “*câmpuri franceze*” voia să reînvie legenda rusească a păsării aducătoare de lumină).

Ea, care este floarea care-și caută cuib (bastion) în locul cel mai amar (“*laudă florii de anghinare / în care mi-aș face cuib*”) unde să se simtă ocrotită de mâna care ar vrea s-o rupă și unde să poată să-și acorde răgaz pentru a intra “*în orașul interzis / unde este bărbatul interzis*” cu care să danseze passacaglia care s-o liniștească.

Nu-i cere iubitelui credința capabilă să mute munții (“*chiar dacă aș avea toată credința încât să mut și munții*” – 1Corinteni.13) ci numai credința în dragostea care-l face

capabil să încalce inorogul care să îl aducă la ea (“*nu trebuie decât să crezi / că în clipa aceasta / inorogul / pe care încalceci / te va aduce la mine*”) și să fie în stare să-i adune din țărână zdrențele auri pe care a irosit-o (risipit-o) când l-a așteptat să vină neprihănit și capabil să-i înfăptuiască liturghia care îi întreține bătăile inimii (“*fi cast, devino / liturghia / care îmi pornește inima*”).

Profund religioasă este bătuită de obsesia (ideea) de-a-și exprima fericirea (aproape ca Domnul Iisus când a predicat pe munte) într-un fel în care o simțim cuplată la întreaga existență a Universului în ciclul vieții și al morții care i se revelează ca bucurie a frunzelor primăvara, când natura revine la viață.

Se vede în situația personajului menit să fie salvatorul rânduielilor și asemenea Ioanei D'Arc care folosindu-și charisma și hotărârea neînduplecată de a se sacrifica pentru un bine general (al Franței) și-a pavat drumul spre rug cu amintirile tatălui său (și asta nu dintr-un tic freudian) și este preocupată de curgerea haosului spre ordonare și împlinire în întreg, parcă dorind să-l înțeleagă pe Dumnezeu pe care mecanica cerească în deplasarea spre roșu pare să-l fi obosit și negăsind soluție la greua dilemă poeta Daniela Șontică se împovărează cu spaima că dragostea dacă nu-i animată poate să scape de sub control și să se estompeze (“*dintre toate, nevindecata frică de abandon / entuziasmează îndrăgostirea*”) în plictis.

“*Femeia fantastică*” care este, se metamorfozează în vrăbie în mijlocul livezii de piersici (unde așteaptă înflorirea trandafirului Velazquez) unde ar vrea să respire parfumul ierburilor vindecătoare.

Aceaptă (probabil este vag masochistă) să asculte povestea despre motorul perfect și ia în serios îndemnul de-a-și reprima dorința de a căpăta inelul de logodnă și că ar trebui să se mulțumească cu un inel ipotetic (mai mare) care este cercul polar (“*fără cuvinte mi-a spus / că femeia de lângă el / trebuie să viseze / cercul polar în loc de inel*”) și ca să-și disimuleze

dezamăgirea că nu este femeia potrivită (care să se încadreze în tiparul iubitei care n-are așteptări normale de împlinire a relației) o face să-și camufleze lacrima insinuând că ceva trebuie să-i fi intrat în ochi atunci când partenerul a ținut să-i povestească despre motorul perfect (“*povestea că un motor perfect / este o frumoasă fără corp*”).

În timpii care nu lasă loc niciunui secret omul ascuns și dezvoltat este învinsul virtual într-un război al tuturoră contra tuturoră, până când îmbătrânește într-o lume fără repere și

unde nici măcar poțiunile vindecătoare nu mai au triumful intrării într-o gură cu toți dinții la locul lor. Îmbrățișarea fără brațe (oare cum o fi) o presupun ca fiind o împerechere mai neconvențională în care merită să te pătimești până la epuizare și pe care presupun că este ca la Nichita Stănescu unde aerul este turtit între piepturile partenerilor de până și coastele riscă să se rupă.

Când pasărea din cap (“*cu ochii de perle*”) o ceartă, ea încălță cu cizme desenate îngerul, tânjind după (“*ochii păsării din cap*”) cele două perle care sunt menite pentru alt soi de vază.

Dacă putem să-nțelegem rostul păsării din cap (dar care n-are și rudele cu ea, dar are multă poezie) problema motoarelor, în afara colocviilor tehnice mi se pare forțată și presupune un egoism al conversației în care n-ar trebui implicată și persoana iubită.

La o ființă atât de delicată cum este Daniela, dorința de-a avea lângă ea partenerul care să-i observe (și să aibă această abilitate) toate amănuntele chipului și rochiile purtate o condamnă la o căutare neconținut repetată și pe care-o ascunde în răsul care estompează ridurile cu care timpul nemilos i-a “*împodobit*” chipul.

Știe că este femeia la mijlocul vieții, capabilă să mai aștepte pe cineva (care nu știe că trăiește numai în închipuirea ei) care să fie capabil să-i vadă aura unică de femeie înțeleaptă care l-ar mai putea iubi chiar și pe el, cel care își împinge zarea tot mai departe, fiind speriat de frigul mamei sale pe care l-a îndurat la un pol nord închipuit.

De aceea cel care o caută ar trebui să aibă disperarea salvatorului pe care instinctul natural îl determină atunci când este nevoie să meargă până la părăsirea de sine, pentru a salva persoana iubită, să aibă seriozitatea veselă a lui don Alonso Quijano, să arate hotărârea cerberului de la intrarea în balamuc și să semene în mărăție cu uriașul care învinge balauri și să pară că este “*cel mai frumos dintre toți*”, el “*cavalerul nici unei tristeți*” de care să se îndrăgostească și ea și să îmbrace “*rochiile de muselină*”.

Nu are nevoie de anagrama “*elutibui*” și probabil numai teama de a spune răspicat **iubitule** o determină să se exprime pe ocolite în versuri minunate (“*dar nu e ciudat, elutibui, / că tocmai în mijlocul acestui răsfăț de sonete / apare sufletul desculț / și îmi spune că vrea să plece pe vârfuri / până la marginea primului viscol?*”).

Scrisoarea către făt-frumos este un manifest pentru libertatea alesului care are dreptul să facă ce vrea cu condiția ca acesta să-și impună nașterea sub o stea cu noroc în dragoste și numai atunci să vină la ea (“*dar te implor, /*

naște-te sub o stea cu noroc în dragoste / atunci când vei veni la mine / dragă făt-frumos”).

Așa cum condamnații la moarte au dreptul la o țigară și la un păhărel cu rom, așa și preatârzii (întârziatii și întârziatele) au nevoie să-și înțeleagă sensibilitatea ascultând poezie până la capăt (“*prea târziule / strigau poezii de pe țărnișele înalte / tu ești fiul nostru / și trebuie să ne ascuți până la ultimul poem*”).

Când vine vorba despre artă, știe că atunci când vrei să înțelegi corect febrilitatea unui artist trebuie să empatizezi cu acesta.

Să-l înțelegi pe pictorul care-și alege cu grijă peisajul pe care-l transpune pe șevaletul acoperit cu pânză nepătată, trebuie să mergi, musai, în locul unde a zămislit capodopera (ex: să-l înțelegi pe Monet și să te poți arăta în spirit în compania lui trebuie să faci fotografii la Giverny –raiul lui Claude- spre a trăi aceeași emoție).

Când închină un pahar în amintirea nimănui trimite gânduri spre lume flagelându-se (“*am rămas o umbra, o pată pe care n-o voi putea scoate / din tencuială nici odată / prin peretele de carne / trimit gânduri spre lume / dar numai după tăietura cuțitului*”) și judecându-se greșit consideră că este o efemeridă, când ea este eventual fluturele năstrușnic pe care orice entomolog (cu scaun la cap) îl consideră ideal.

Este exasperată de ziua (pe care și-o dorește fericită) maculată de toate lucrurile care au înlocuit firescul și caută locul unde să vină și de unde să plece oamenii (cu sentimentele lor) care vor să se stabilească sau să plece (cei care se dezrădăcinează).

În orice caz, trebuie neapărat să precizăm că ne aflăm în fața unei poete de mare valoare (și excepție) care fără să uziteze prozodia clasică își duce sensibilitatea în vecinătatea geniului și a subtilităților eseului de fină pretenție filosofică.

Ică Sălișteanu

STEAUA CĂZĂTOARE

de Aurel Sefciuc

Mi s-a părut că raiul
E sfidător:
Mă plânge,
Nu știe să-mi dea,
Dar știe să-mi ascundă
Un înger dureros
În noaptea din sânge:
De suflet se pătrunse,
Rămase fără vlagă
Ca o săgeată înfiptă prin os...
Privirea ș-a lăsat-o
De la pământ, mai jos-
Și pare că te-ascunde
Sub aripile-i strănse.

Marius STAN

TEXTE MICROSCOPICE

UN BĂNUȚ NOROCOS (2)

Vara trecută, pe Calea Victoriei, o doamnă în fața mea, la rând. Îi aud doar vocea gravă. Un cappucino, vă rog, zice doamna. Cappucino voiam și eu dar m-am trezit prea târziu. Îmi pare rău, nu mai avem lapte, se scuză fata de la bar. Dar pot să vă ofer o cafea turcească. Nu, zic eu, turcească e prea orientală. Bine, zice fata, vă fac un Americano. Mă uit în ochi ei verzi și accept. Uite zece lei și cincizeci de bani. Și încă un bănuț pentru numărul tău de telefon. OK, zice ea.

UN BĂNUȚ NOROCOS (1)

Ea e frumoasă cum numa-n vis un înger se arată. Mă uit la ea și-astfel dorința-i gata. Se apleacă să ia ceva de pe trotuar sau poate doar să-mi facă în ciudă cu trupul ei miraculos. OK, a găsit un bănuț. Îl examinează atent, poate e ceva valoros din vremea romanilor sau măcar de pe timpul Regelui Mihai. Îl întoarce pe o parte și alta așa cum aș vrea să o întorc eu pe ea. Vrea să-l bage în buzunar dar nu are buzunare. Nici geantă nu are. Așa că bagă bănuțul în sân, între cele două portocale.

METROPOLĂ

Taxiul frânează brusc și bătrâna se sprijină pe capotă. La Ateneu e Festivalul Enescu. O cafea vă rog, neagră. Salvarea trece pe roșu. Pe o bancă în Cișmigiu un bătrân hrănește porumbei. La Marcu au covrigi cu susan. Farmacie, casă de pariuri, farmacie. Metroul trece în viteză pe sub Piața Unirii. Dă-mi și mie zece lei, mâncăți-aș curu' tău. Librăria Humanitas a deschis pentru inventar. La etajul zece Veta se fute pe bani. Pe trecerea de pietoni trece un bărbat în lesă. Orașul se învește în ceață.

PE STADION

Am trecut de șaizeci de ani și încă joc fotbal. Joc mijlocăș central, adică nu ies din cercul de la mijlocul terenului. Ceilalți fotbaliști de duminică sunt mai tineri, aleargă mai repede și sunt mai bătaioși. Anul ăsta am dat cele mai multe goluri. Toată lumea s-a mirat cu un amestec de bucurie și invidie. Bagă goluri, Mario, se vede că a mai jucat. Știe unde să stea la cornere și apoi dă gol cu capul. Le-am zis că mă cheamă Mario pentru că se scrie și se strigă mai ușor. Mario, dă-mi mingea, give me the ball.

CĂȚELUȘ CU PĂRUL CREȚ

Cățelușule, îmi zicea, vino la mama. Și veneam cât de repede, cu limba scoasă. Pe vremea aia aveam părul creț, un fel de afro gen Angela Davis sau Arthur Ashe. Ea era o minune multicoloră cu părul roșu peste tot, ochii verzi bine marcați cu rimel negru și umbre mov, plus pistrui-gurmand distribuiți de-a lungul și de-a latul corpului. Ne-am iubit în pat, pe canapea, pe covor și pe

o bancă în Cișmigiu, mult după miezul nopții. Până când, într-o zi, flămând fiind, i-am mâncat rața.

ÎMI DONEZ CORPUL ȘTIINȚEI

Am aflat că e ceva caritabil, pentru binele altora. M-am luptat cu acest concept asociat cu generozitatea. E greu să accept că binele altora e mai presus decât al meu. Dar, mă rog, donez corpul științei. Și ce primesc în schimb? Nimic. Acel nimic pe care îl disprețuiesc. Zero. Nada. E totuși corpul meu, carne și oase și nervi, mai ales nervi. Cum să-l dau pe degeaba? Pentru ce? Pentru știință? Pentru tocilarii ăia care și-au rupt coatele pe băncile facultății? Mai bine donez corpul unei biserici. Ca să mă ierte.

DUPĂ CE NE-AM CUNOSCUT

Am dat peste ea din întâmplare, pe Facebook. Avea acum alt nume de familie și doi copii la casele lor. Pe vremea liceului era frumoasă, avea un zâmbet stins și o voce ușor răgușită, ca a unei cântărețe de cabaret. Câteva luni am schimbat mesaje pe FB și apoi ne-am întâlnit, la cererea mea. M-a strâns în brațe protocolar, ca pe un invitat de seamă. Mi-a spus că sunt drăguț, neschimbat. Parcă nu vorbea ea ci o imagine deformată a ei. La despărțire m-a strâns tare de mână. În urmă a rămas doar jultura înserării.

TRĂIESC DIN SCRIS

Dacă nu scriu nu pot să respir, nu-mi bate inima, nu pot să mănânc sau să beau. Desigur, e o exagerare. Aș putea trăi foarte bine fără să scriu un cuvânt. Aș putea să nu mă scol la cinci dimineața, să nu fierb cafeaua, să nu pun un vârf de unt pe pâinea prăjită, să nu frec un Ness Amigo până face o spumă alb-gălbui, așa cum trebuie. În schimb, aș putea să fac un ceai negru, să mă pierd în tabloul apărut în fereastră și să respir adânc aerul dens și rece al dimineții. Dar prefer să scriu.

UNCHIUL MEU

Îl chema Nicolae Nicolae. Da, bunicii n-au găsit alt nume. Sau poate notarul, beat fiind, a înregistrat greșit. A fost un om blând și înțelept. Venea pe la noi neanunțat și bătea puternic în ușă. Îi deschideam cu teamă, apoi cu bucurie. Era îmbrăcat la costum și ne aducea bomboane fondante. Uneori mă lua deoparte și îmi spunea povești din satul bunicilor, Borănești. Un sat jumate români, jumate țigani. L-am iubit pentru că într-o zi mi-a zis: Măi băiatule, tu o să ajungi mare. O să ne uităm la tine prin gard.

PISTRUI (2)

Toți suntem pătați. O greșală aparent minoră, o vorbă aruncată în vânt, o atingere nepermisă, un păcat greu de uitat, un vis erotic inadmisibil, arbuști tăiați în Grădina Ghetsimani, treizeci de arginți, o înjurătură de

mamă, un comentariu cinic, zâmbete ironice, mesaje întârziate, un sărut convențional, o îmbrățișare protocolară, un eveniment anulat în ultima clipă, o dragoste nemărturisită, chinurile nefacerii, un telefon amânat, o minciună care nu era necesară, un gest nesăbuit, un zâmbet fals.

PISTRUI (1)

Ea era frumoasă ca umbra unei idei, cum zicea Nichita. Și pistruiată. Patru sute nouăzeci și doi, dintre care treizeci și unu pe obrazul stâng și treizeci și patru pe cel drept. Pe frunte doar șase. Încă zece pe nas și patru pe bărbie. Unul chiar deasupra buzei de sus și patruzece și patru pe piept, mai ales pe sânul stâng, aproape de inimă. Mai erau câțiva bine ascunși pe coapse, lângă subțioara piciorului, cum zicea Nichita. I-am sărutat fără grabă, unul câte unul, până spre dimineață.

MAGNOLII (1)

Ca să fie clar, nu îmi plac magnoliile. Chestia asta cu crenguțe și petale roz și gingășie nu mă impresionează. E o păpușăreală care îmi amintește de Barbie, de Margot Robbie. Îmi plac însă oamenii care iubesc magnoliile. Pentru că ascund o rană adâncă, ceva dureros, profund, o dezamăgire sau o deznădejde, o rană care nu se vindecă, un vreasă așteptând să izbucnească într-o flacără, o durere ascuțită în inimă, o răsuflare întretăiată, un gând recurent care nu dă pace, o neliniște, da, o neliniște.

POVEȘTI MURITOARE (2)

Decebal s-a întors către războinici și a strigat: O să murim. Ei au râs și au răspuns răsând: O să muri. O să murim. Ce bucurie să mori când trebuie, când e necesar. Ce fericire să poți striga: am murit pentru patrie, pentru voi, pentru tine. Aseară am mâncat cu familia. Oameni dragi aflați mai sus sau mai jos în arborele genealogic. O legiune romană staționată în sufragerie cu săbii și scuturi și sandale, mai ales sandale. Apeducte nu, am zis. Apeducte nu. Până la urmă, romanii au învins.

POVEȘTI MURITOARE (1)

Măi băiatule, zice tata, iar pleci. Da, zic eu, trebuie să merg acasă, la copii. Când pleci?, întrebă el. Măine dimineață, la patru și jumătate. Am avion la șase. Tăcem amândoi. E trist, se vede pe fața lui obosită, privirea stinsă, palmele împreunate. Cred că nu mai apuc să te văd, zice. Ba da, încerc eu cu un fals entuziasm. Vin la toamnă, în septembrie. Și când pleci?, întrebă iar. Măine dimineață, la patru și jumătate. Am avion la șase. Da mai vii? Da, la toamnă, în septembrie. Măi băiatule.

Chicago, 2024

Adrian BUCURESCU

Bufnița albă

De ce suspini, frumoasa nopții,
Pe cetina cu promoroacă?
Suspinele nu mișcă morții,
Nici când la mânăstire toacă.

Tu nu porți doliu, dimpotrivă,
În pene albe-mpodobită,
Vii la priveghi prea milostivă,
Doinind la casa greu lovită.

Cu ochii tăi de diamante
Veghezi misterele pădurii
Și leacurile-ascunse-n plante,
Departate de povara urii.

În pociovaliștea vrăjită
Suspiniul tău de fapt e cânt,
Și rugăciunea ta smerită
O alduiește Duhul Sfânt.

Argintul

Neliniștit în verticala luncii,
Podoabă vie-n frunza plopului,
Cu tine mamele-și descântă pruncii
De bahne și de Muma Codrului.

În giuvaiere ți-ai aflat norocul
Și-n roua de pe vița razachie,
Și tot așa filigranezi și focul
Din brumele de toamnă ghiurghiulie.

Tu, lacrimă a nopților polare,
Când urlă a pustiu zăpada toată,
Ursit ai fost cu-această consolare:
Să nu te stingi în putregai vreodată,

Ci-n salbe de țărânci și de prințese
Să le sporești la trupuri frumusețea;
De-aceea, strecurat, tu nu mai țese
În suflele poezilor tristețea!

Flori de gheață

În nisipul din geamurile aburite
Florile de gheață și-au înfipt rădăcinile.
Norii strecoară prin surele site
Fulgi de nea. În stupi tresar albinele.

La gardul grădinii viforul fornăie,
Pe când poarta de aur o zgreață
Pisoiful de porțelan și miorlăie.
Iarna la oglindă se piaptână.

Iezii sug țurturi pufoși și dulci
Din ugerele caprelor de gheață.
E vremea, menestrele, să te culci
Și visele să te umple de viață.

Nu visa cum era pe pământ
Când aveai părinți, frați și surori,
Căci nu degeaba prin jurământ
Te-ai legat că-n lut nu mai cobori!

Cleștarul

Întâia și toate iernile mele
Au trecut în clinchet de cleștar,
Și-am copilărit în castele
Total evghenite de-acest minerar.

El lamura focului o strânger
Și făclia o aprinde din Soare.
Minunea este că nu se-ncinge
Și rece rămâne în alba-i splendoare.

Du la templu preafrumosul cleștar
Și pune-ți dorință curată în gând,
Și îngerii te vor umple cu har,
De tine la Zei în cer colindând.

O, glob de cleștar, chiciură sfântă,
Care destinul știi a bântui,
Scânteile tale îmi descântă
Că prin stihuri mă voi mântui.

DE CE SOSISE ASTĂZI DILIGENȚA AȘA DE TÂRZIU?

Marin Sorescu ar fi răspuns: „D'iaia!” Și totuși: „De ce sosise astăzi diligența așa de târziu?” „La tactul poștii, de unde trebuise să ia cai odihniți, se făcuse un omor, mai bine adică cinci omoruri și se furaseră patru cai.” Extraordinar! Și cum o fi fost acolo? Păi, „Era teribilă, înfiorătoare, oribilă înfățișarea teatrului crimei”. Și hanul, că se-nțelege că la un han s-a aflat despre groaznică întâmplare, al cui era hanul? Era al unui jidan, Leiba Zibal, „mic, slab, pipernicit, nervos, bolnav de friguri”. Aveau crimele vreo legătură cu el? Aveau, că urma la rând. Și cine era criminalul? „El era un om fioros, om rău și crud”, îl chema, bineînțeles, Gheorghe și-avea o daraveră de lămurit cu Leiba. „Astăzi” era chiar ajunul Învierii. Și mai în susul „novelei”. Era o zi minunată. Natura, cum se prezenta ea? Habar n-avea ea ce punea Gheorghe la cale. Păi, „Natura, ca o mireasă răpită, care a adormit vrăjită în lanțurile de gheață ale unui crud uriaș răpitor, se deșteaptă fericită, grațioasă, mândră, la mângâierile, duioase, molcome ale tânărului și fierbintelui său mire, care o căuta de mult, care a regăsit-o în sfârșit, și care vine să dezlege vraja de gheață cu farmecul sărutării de foc”. Deci, o zi cum nu se poate, „O zi frumoasă, mărețată, sublimă... pentru toți afară de Leiba Zibal, hangiul de la Podeni”. Ce contrast splendid între măreția naturii descătușate și grijile pipernicitului de Leiba!

Mai în josul „novelei”, de unde o lăsasem. De la cine aflase hangiul de cele cinci omoruri teribile? De la „cei doi pasageri, studenți, cari, ospătând sub umbră, discutau despre crimă în genere”. Ce fel de oameni erau ei? „Ei erau doi din acei tineri cari înțeleg năzuințele unei lumi viitoare.” Dar asta nu-nțelegea hangiul și nici nu-l interesa. Ce-a făcut el după plecarea diligenței? „Se puse să încuie hanul și să se închidă înăuntru ca într-o cetate, de unde să reziste în ruptul capului la atacul lui Gheorghe.” Vine noaptea și odată cu ea și mai sus numitul Gheorghe, însoțit de colegii de breaslă.

Cum vor ei să intre în casa lui Leiba? „Ei au un plan lesne de înțeles”: să dea găuri în poartă, să le unească apoi cu un ferăstrău, să scoată pătratul de lemn, să bage mâna ca să dea bârna la o parte. Și restul. Leiba dă să moară mai înainte, de frică, dar nebunia care îl lovește îi vine în ajutor și-l scoate din milenara lui umilință. El prinde într-un laț brațul odiosului Gheorghe, schimbând rolurile. Ce-au făcut ceilalți tâlhari? „Se-nțelege(păi, altfel cum?) că tovarășii banditului prins astfel îl părăsiră în fuga mare: se știe că bandiții în genere sunt lași!” Leiba pune sub brațul prins o făclie, ducându-și triumful până la capăt. Dar, să nu uităm, e noaptea Învierii și Leiba recunoaște, în nebunia lui, că a devenit creștin pentru că a aprins o făclie de Paști pentru Cristos. Dimineața, pleacă spre Iași să-i spună rabinului că a rămas fără un credincios. Deci, „se făcu ziuă, ziua Paștilor”.

Și natura, ce făcea natura? „Natura, ca o mireasă răpită, care a dormit vrăjită în lanțurile de gheață ale unui crud uriaș răpitor, se deșteaptă fericită, grațioasă, mândră, la mângâierile dulci, duioase, molcome ale tânărului și fierbintelui său mire, care o căutase de mult, care o regăsisse în fine, și care venea să dezlege vraja de gheață cu farmecul unei sărutări de foc.”

Armonia s-a instalat peste tot și „o zi frumoasă, mărețată, sublimă era aceea pentru toți, chiar pentru Leiba Zibal, hangiul de la Podeni!”.

Parcă ați mai auzit undeva povestea asta, nu? E scrisă de Caragiale? Dar nici n-avea cine altcineva s-o scrie. E primul nostru caz, cred, de autopastigare, dar nu numai. După șapte ani de la publicarea novelei „O făclie de Paști”, nenea Iancu își bate joc de Caragiale și scrie „Noaptea Învierii”. În afară de autopastiga ironică(bineînțeles), ce mai face el în capul și coada povestirii?

Dă o „Notiță explicativă” și o „notă” în final, cu corp de literă mic, dar făcând parte din „Novelă”. Ce zice nenea Iancu în notița de la început? El face critică și „novelă” e de fapt un lucru serios, un răspuns dat celor care n-au înțeles-o și

ar fi vrut să o vadă scrisă altfel. Dar asta ar fi însemnat să rescrie „O făclie de Paști” cu aceleași cuvinte. Pentru că, atenți fiind, „Noaptea Învierii” e scrisă de I. L. Caragiale, nu de nenea Iancu. Enorma glumă e o palmă răsunătoare pe obrazul scriitorilor și criticilor făcuți în viteză, care produc literatură proastă sau o comentează la fel. Autopastiga e un mod de a arăta cum nu trebuie să scrii și motivațiile de atunci rămân, supărător dar adevărat, valabile și acum. Dar Caragiale își putea permite să scrie la modul idiot „O făclie de Paști”, pentru că el era de atunci intrat în „istoria generalilor”. Contemporanii lui erau totuși mai fericiți, ei nu știau, ca noi, că „pentru orice text există probabilitatea transformării sale în literatură”. Dacă ar fi cunoscut această formulare, Caragiale ar fi răs, socotind că pentru textele proaste probabilitatea ar fi de unu la infinit.

„Toate artele cer de la om o strădanie mai mult sau mai puțin îndelungată. Muzica, pictura, sculptura, arhitectura, teatrul, până și călăria, trebuiesc învățate încet-încet, ani întregi. Cu cât le învață omul și le pătrunde, cu atât descoperă că-i mai rămâne încă mult de știut.” Corect, dar cu literatura, care și ea este o artă, nu? se petrece „un lucru foarte ciudat”. Deci, restul artelor cere toate cele de mai sus, „Toate – afară de literatură”. Ce zice Caragiale în continuare? „Literatura este o artă care nu trebuie învățată; cine știe cum din litere se fac silabe și din acestea cuvinte, este destul de preparat pentru a face literatură.” Lucru verificat de autor, altfel „nici nu s-ar explica progresul și bogăția de producere a acestei nobile arte la noi”. „Știi să scrii? ești literat. Știi să citești? ești critic.” Clar. Între timp, lucrurile au mai evoluat. Adică noi, acum, avem scriitori care, neavând forța de a crea, **imită literatura**, lucru mai subtil și mai greu de detectat. Dar ei fac asta de foarte multă vreme, invadând pășunea literaturii române contemporane și acum nu mai ai loc de ei. Teorii? „Trebuie, pe lângă teoria de mai sus, și un exemplu, și mi-am ales novela, un gen la modă.” Răspunsul conține ironie cum doar la Swift am mai

întâlnit. Caragiale zice: „Iată opera mea”, pune două puncte și scrie în spatele lor „Novelă”. „Era în ajunul Învierii. Natura, ...” Știți povestea.

Nota din final. O capodoperă în cincisprezece rânduri, în care finețea și violența ironiei își dau mâna și execută fără cruțare inautenticul din literatură, lipsa de valoare, laolaltă cu propagatorii lor. „În momentul când cronica mea este deja culeasă la tipografie, un amic îmi spune că i se cam pare a fi citit odată o novelă ceva cam așa. Acum e pre târziu ca să mai schimb subiectul.” Vă dați seama care ar fi fost novela din care s-a inspirat Caragiale. Făcându-se că nu știe despre ce-i vorba, el „se sperie” puțin și caută o justificare. „Nu voi putea fi acuzat de plagiat, căci mai la urmă subiectul nu e atât de important în artă cât este de importantă tratarea.” Așa e, chiar rescriind-o, „O făclie de Paști” a devenit altceva, ceva nou, o caricatură care a luat chipul prostiei necontrolate. Platon vorbește în „Phaidros” de o anume „nerozie de soi ales”. De soi ales, dar tot nerozie. „Nimic temeinic, nimic adevărat în ele, deși s-ar zice că e ceva de capul lor.” De mii de ani de când există această nerozie, ne-am obișnuit cu ea, face parte din noi. Simulând în continuare că se află de cealaltă parte a baricadei, Caragiale imită direct această prostie, explicându-se, justificându-se. „Am încercat dar și eu să tratez în modul meu original un subiect pe care poate l-a tratat și un altul.” Prostia, după ce se apără, trece la atac: „De unde știi? poate am avut norocul să fac mai bine”. Nenea Iancu îi cunoștea la perfecție pe trepădușii vremii. Finalul e apoteotic: „În fine, orișice puteți zice de novela mea; un lucru rămâne de netăgăduit: ce stil! ce limbă! Ce limbă românească!” Și capacul, argumentul suprem: „Ei? Apoi, dacă e limba frumoasă, ce mai poftiți?...” Nu mai poftim nimic, ne-ai convins, „mișuiala de trai proaspăt” ne-a dat gata.

Și totuși, „de ce sosise astăzi diligența așa de târziu?”

(*Minciuna din literă*, Editura Helis, 2013)

HELIOS

REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE

Tiparul executat la S.C. ARTPRINT“ S.R.L.
Slobozia – Ialomița; Cod. 8400, str. Ianache, Lot 3
Tel.: 0243 234480; 0726 238 455, E-MAIL: artprintsrl@yahoo.com

Revista poate fi procurată de la sediul redacției
și de la Biblioteca Municipală Urziceni

Parteneri: Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița „Ștefan Bănulescu”,
Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”,
Centrul Creației Populare Ialomița, Consiliul Județean Ialomița.

Revista poate fi citită pe internet la adresa: www.revistahelis.ro

Sponsori: CONMET Slobozia, CONCIVIC SLOBOZIA,
PUCHI ELECTRO Slobozia, ANONIM Urziceni

ADMINISTRAȚIA

E-mail:

gigizap2002@yahoo.com

SLOBOZIA,

Str. Matei Basarab, Nr.26

Centrul Cultural „Ionel Perlea” Et.1

CONT: RO88CECEIL0143RON0091587

Suc. CEC Slobozia

REDAȚIA

Redactor șef adjunct - Titi DAMIAN

PROZĂ - Florentina Loredana DALIAN, F.M. CIOCEA

POEZIE - Costel BUNOAICA, P.I. CREȚU

TEATRU - Șerban CODRIN

FILOZOFIE - Alexandru BULANDRA, dr. Grigore SPERMEZAN

ISTORIE, ARHEOLOGIE - Dr. Florin VLAD, Vitalie BUZU

ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ

MUZICĂ - Nicolae ROTARU

ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE - dr. Cristi OBREJAN

EVENIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE, Doina ROȘCA,

Mihaela RACOVÎTEANU

INTERVIU, REPORTAJ, ESEU - Vasile IORDACHE

TEHNOREDACTARE: www.tipografieialomita.ro